

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Gülden Mediha YEŞİLTEPE

İLKÖĞRETİM BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN MESLEĞE YÖNELİK
SORUNLARI, BU SORUNLARIN NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

EĞitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
EĞitim Programları ve ÖĞretim Programı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2012

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Gülden Mediha YEŞİLTEPE

İLKÖĞRETİM BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN MESLEĞE YÖNELİK
SORUNLARI, BU SORUNLARIN NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ERDOĞAN

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Programı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2012

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Güliden Mediha YEŞİLTEPE'nin bu çalışması, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Selçuk Uygun
Üye (Danışmanı) : Yrd. Doç. Dr. Mehmet Erdoğan
Üye : Yrd. Doç. Dr. Muray GÖK

Tez Konusu: ilköğretim Farklılık Teor. Öğret. Mesleğe İlişkin Sorunları,
Bu sorunların Nedenleri ve Çözüm Önerileri

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Tez Savunma Tarihi : 06/02/2012

Mezuniyet Tarihi : 16/02/2012

Prof. Dr. Mehmet ŞEN
Müdür

.....

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ.....	iv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
ÖNSÖZ.....	viii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ

1.1 Bilişim Teknolojileri	6
1.2 Bilgisayar Destekli Öğretim.....	6
1.2.1 Bilgisayar Destekli Öğretimin Yararları	7
1.2.2 Bilgisayar Destekli Öğretimin Sınırlılıkları	7
1.3 Dünyada Bilgisayar Destekli Öğretim Uygulamaları; <i>Amerika, İngiltere ve Fransa örnekleri</i>	7
1.4 Türkiye’deki İlköğretim Okullarında Bilişim Teknolojilerinin Mevcut Durumu	8
1.5 Eğitim Kurumlarında Bilgisayar Kullanımı	10
1.5.1 Öğretmenlerin Bilgisayar Kullanma Yeterlilikleri	11
1.6 Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi.....	12
1.6.1 Projenin Amaç ve Gerekçesi	13
1.6.2 Projenin Bileşenleri	13
1.7 Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı	14
1.7.1 Bilişim Teknolojileri Dersi Öğrenme Alanları.....	15
1.7.2 Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Uygulama Süreci.....	16
1.8 Bilişim Teknolojileri Alanı İle İlgili Yapılmış Araştırmalar.....	16

İKİNCİ BÖLÜM YÖNTEM

2.1 Örneklem.....	23
2.2 Veri Toplama Aracı.....	24
2.3 Veri Toplama Süreci	26
2.4 Veri Analizi.....	27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3.1 Kişisel-Mesleki Alana Yönelik Sorunlar	30
3.1.1 Lisans Eğitiminin Öğretmenlik Meslek Hayatına Katkısı.....	30
3.1.1.1 Lisans Eğitiminin Konu Alan Bilgisine Katkısı	30
3.1.1.2 Lisans Eğitiminin Öğretim Uygulamalarına Katkısı	31
3.1.1.3 Lisans Eğitiminin Güncel Gelişmeleri Takip Edebilme Açısından Katkısı	33
3.1.2 Lisans Eğitim Programındaki Dersler	33
3.1.3 Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri	36
3.1.3.1 Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Katılım Düzeyi.....	36
3.1.3.2 İhtiyaç Duyulan Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri	37
3.1.4 Ders Yüğü.....	38
3.1.5 Bilgisayar Alanındaki Gelişmelerin Takibi.....	39
3.1.5.1 Bilgisayar Alanındaki Gelişmeleri Takip Etme Düzeyi	39
3.1.5.2 Düzenli Takip Edilen Yayın/Siteler	39
3.1.5.3 Düzenli Takip Edilen Forum, Blog, Facebook Alanı vb. Sosyal Ağlar	39
3.1.6 BT Dersi Kapsamında Yapılan Uygulamaların Etkisi	40
3.1.6.1 BT Dersi Kapsamında Yapılan Uygulamaların Fiziksel Etkileri	40
3.1.6.2 BT Dersi Kapsamında Yapılan Uygulamaların Psikolojik Etkileri.....	41
3.1.7 Mesleki Beklentiler	42
3.2 Öğretim Alanına Yönelik Sorunlar	44
3.2.1 BT Dersi Öğretim Programının Uygulanabilirliği	44
3.2.1.1 BT Dersi Öğretim Programının Amaçlar/Kazanımlar Açısından Uygulanabilirliği ..45	
3.2.1.2 BT Dersi Öğretim Programının Öğrencilerin Hazır Bulunuşluk Düzeyleri Açısından Uygulanabilirliği.....	45
3.2.1.3 BT Dersi Öğretim Programının Ders Saati Açısından Uygulanabilirliği	46
3.2.1.4 BT Dersi Öğretim Programının Sınıf Ortamı Açısından Uygulanabilirliği	46
3.2.2 BT Ders Kitapları	47
3.2.3 Kullanılan Öğrenme ve Öğretme Yöntemleri/Yaklaşımları.....	48
3.2.4 Sınıf İçi Disiplin Problemleri	50
3.2.5 Kullanılan Ölçme-Değerlendirme Araçları	51
3.2.6 Özgün Materyal Tasarlama	52
3.2.7 Öğretim Süreci Problemlerinin Çözümüne Yönelik Öneriler	53
3.3 Teknik Alana Yönelik Sorunlar	54
3.3.1 BT Sınıflarının Yeterliliği	54
3.3.1.1 BT Sınıfının Alt Yapı Olanakları	55

3.3.1.2 BT Sınıfının Yazılım Olanakları	55
3.3.1.3 BT Sınıfındaki Donanımların Günümüz Teknolojisine Göre Durumunun Değerlendirilmesi	56
3.3.2 BT Sınıfındaki Oturma Düzeni ve Bilgisayar Yerleşim Planı	57
3.3.3 BT Sınıfındaki Bilgisayar Sayısının Yeterliliği	58
3.3.4 BT Sınıfındaki İnternet Bağlantısının Yeterliliği	58
3.3.5 BT Sınıfındaki Teknik Sorunların Çözümü İçin İzlenen Yollar	59
3.4 Okul Kültürü ve Yönetim Alanına Yönelik Sorunlar	59
3.4.1 BT Öğretmenlerinin Okuldaki Öğretmenlik Dışındaki Görev ve Sorumlulukları	59
3.4.2 Kurum İçerisindeki Görev Tanımı	60
3.4.3 BT Öğretmenlerinin Algılanma Biçimleri	62
3.4.3.1 BT Öğretmenlerinin Okul Yönetimi Tarafından Algılanma Biçimi	62
3.4.3.2 BT Öğretmenlerinin Diğer Branş Öğretmenleri Tarafından Algılanma Biçimi	63
3.4.3.3 BT Öğretmenlerinin Öğrenciler Tarafından Algılanma Biçimi	63
3.4.3.4 BT Öğretmenlerinin Veliler Tarafından Algılanma Biçimi	65
3.4.4 BT Öğretmenlerinin Görev Tanımlarının Net Olabilmesi İçin Yapılması Gerekenler	66
3.4.5 Yazılım/Donanım Güncellenmesi ve Temini Konularında Okul Yönetiminin Tutumu ..	67
3.5 Diğer Sorunlar	68
SONUÇ	70
KAYNAKÇA	80
Ek-1	85
Ek-2	86
Ek-3	87
Ek-4	88
Ö Z G E Ç M İ Ş	92

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1 Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri.....	24
---	----

KISALTMALAR LİSTESİ

BDÖ	Bilgisayar Destekli Öğretim
BÖTE	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
BT	Bilişim Teknolojileri
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
FATİH	Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
YÖK	Yüksek Öğrenim Kurumu
[Mur]	Muratpaşa
[Kon]	Konyaaltı
[Kep]	Kepez
[E]	Erkek
[K]	Kadın

ÖZET

İLKÖĞRETİM BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLERİNİN MESLEĞE YÖNELİK SORUNLARI, BU SORUNLARIN NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bu araştırmanın amacı ilköğretim okullarında görev yapmakta olan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin bilişim teknolojileri dersi kapsamında karşılaştıkları kişisel-mesleki, öğretim, teknik, okul yönetimi ve kültür alanları ile ilgili sorunlarını, bu sorunların nedenlerini ve çözümlerine ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır.

Nitel araştırma deseni kullanılarak yapılan bu araştırmaya 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Antalya'nın merkez ilçelerinden Muratpaşa, Konyaaltı ve Kepez ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 15 ilköğretim bilişim teknolojileri öğretmeni katılmıştır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Ses kaydı ile elde edilen veriler, içerik analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırmaya katılanlar, kişisel-mesleki, öğretim, teknik, okul yönetimi ve kültür alanlarında karşılaşılan sorunların temel nedenlerini dersin programdaki yeri ve yapısı, sınıf ortamı ve donanım eksikliği, sınıf mevcutları, bilişim teknolojileri öğretmenliği görev tanımının net olmaması ile okul yönetimi, diğer öğretmenler, öğrenciler ve veliler tarafından yanlış algılanmaları olarak belirtmişlerdir. Bazı çözüm önerileri olarak; dersin programdaki yeri ve yapısının düzenlenmesi, sınıf ortamı ve donanımların iyileştirilmesi, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görev tanımlarının netleştirilmesi belirtilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Bilişim teknolojileri, bilişim teknolojileri öğretmeni, sorunlar, nedenler, çözümler

ABSTRACT**INFORMATION TECHNOLOGIES TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS
PROBLEMS, REASONS OF THESE PROBLEMS AND SOLUTIONS**

The purpose of the study was to reveal primary school information technologies teachers' problems with the areas of personel-professional, teaching, technical, school management and culture, and also the reasons of their problems and their solutions to deal with these problem.

This study was designed as a qualitative study. The study was carried out with 15 primary school information technologies teachers working in Antalya's central districts of Muratpaşa, Konyaaltı and Kepez in the academic year of 2011-2012. The semi structured interview schedule developed by the researcher was used for data collection. Data collected by audio recording were subjected to content analysis.

The basic reasons of problems are place and structure of the lesson in the curriculum, classroom environment, lack of hardware, the number of students in classroom, lack of a clear job defination, the duty misunderstanding by the school management, the other teachers, students and parents. The teachers suggested restructuring the ICT lesson in the curriculum, improvement in classroom environment and hardware, and more clear job description of information technologies teachers.

Key Words: Information technologies, information technologies teachers, problems, reasons, solutions

January, 2012

Gülden Mediha YEŞİLTEPE

ÖNSÖZ

Bu çalışma kapsamında İlköğretim Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin meslek hayatlarında karşılaştıkları sorunlar, bu sorunların nedenleri ve çözüm önerileri değerlendirmeye alınmıştır. İlköğretim okullarında görev yapmakta olan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin bilişim teknolojileri dersi kapsamında karşılaştıkları mesleki, öğretim, teknik ve okul yönetimi alanları ile ilgili sorunları, bu sorunların nedenleri ve bu sorunların çözümleri saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulguların, farklı bakış açılarını yansıtması bakımından okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve velilerin görüşlerinin de dahil edileceği benzer çalışmalara bir veri kaynağı olarak katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Birçok değerli kişinin bu çalışmanın planlanması ve gerçekleştirilmesinde önemli katkıları bulunmaktadır. Öncelikle çalışmanın her aşamasında yol gösteren, hoşgörü ve sabırla yaklaşan, desteğini esirgemeyen tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mehmet ERDOĞAN'a, karşılaştıkları sorunları dile getirerek bu çalışmada veri kaynağı olan tüm bilişim teknolojileri öğretmenlerine, tez çalışmamı bitirebilmem için yardım ve desteklerini esirgemeyen İstiklal İlköğretim Okul Müdürü İbrahim ÇELİK'e, arkadaşlarım Özlem ŞENGÜLEN, Gözde AYDIN ve Sevgi YAŞAR'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Beni her zaman destekleyen, varlığından her zaman güç aldığım, mutluluğuma, üzüntüme ortak olan eşim Hüseyin YEŞİLTEPE ve aileme sonsuz teşekkürler...

Antalya, 2012

Gülden Mediha YEŞİLTEPE

GİRİŞ

Problem Durumu

Bilim ve teknolojideki gelişmelerin hızla artarak yeni bir çağ başlattığı yirminci yüzyılda toplumlar, çağın gerisinde kalmamak amacıyla büyük bir değişim sürecine girmiştir. Bilim ve teknolojideki ilerlemeler toplumların yapısını, bireylerin yaşam biçimini ve eğitim sistemlerini etkileyen en önemli etkenlerdendir. Bir arayış ve yarış içerisinde bulunan toplumların bilgi toplumu olabilmesi için, bilim ve teknoloji çağının en güçlü aracı olan bilgi teknolojisini kullanabilmeleri gerekmektedir (Akkoyunlu, 1998).

Avrupa Toplulukları Komisyonu tarafından sunulan rapora göre bilgi ve iletişim teknolojilerinin en ileri seviyeli eğitim amacıyla kullanıldığı yer ilköğretim kurumlarıdır. Bu duruma öğrencilerin tümünden tek bir öğretmenin sorumlu olması ve bu bağlamda kullanılan multimedya yazılımlarının daha çeşitli ve oyuna dönük olmasının etkisi büyüktür. Ayrıca bilgi ve iletişim teknolojileri sayesinde öğrencilerin özerkliği artmakta, öğrencilerin motive edilmesini sağlayarak eğitim sürecinin bir parçası olmasına olanak vermekte, dolayısıyla öğrenmeye yardımcı olmaktadır (Avrupa Toplulukları Komisyonu, 2000).

Hızla değişen dünyada genç kuşakların bu hızlı değişime uyum sağlayamaması durumunda toplum; çağın gereksinimi olan ekonomik ve sosyal yeterliliklerden yoksun olur. Bu bağlamda, toplumsal değişim ve gelişmeleri hem başlatan hem de yöneten kurumlar olması özelliği nedeniyle eğitim kurumlarının en önemli görevlerinden biri hızla gelişen teknolojiyi takip etmek, bu teknolojileri eğitimin her alanında kullanarak bireylere bunların nasıl kullanıldığını öğretmektir (Akkoyunlu, 1998).

Bilgisayarların öğretim amaçlı uygulamalarda kullanılması öğrencilere yeni bilgilere erişme, bireysel öğrenim olanağı sunma, bir konu hakkında çeşitli araştırmalar yapabilme gibi olanaklar sunar (Odabaşı, 1998). Ayrıca öğrencilerin teknolojiyi öğrenme sürecinde kullanmaları, kendi öğrenmelerini düzenlemek için daha çok sorumluluk almalarını sağlamaktadır (Gülbahar, 2008).

Toplumların teknolojik gelişme sürecinde en önemli rolü öğretmenler üstlenmektedir. Öğretim sürecinin planlayıcısı, uygulayıcısı ve değerlendiricisi olan öğretmenler, bu niteliklerinden başka eğitim teknolojisinin uygulayıcısı olarak da önemli bir yere sahiptir (Küçüköğlü, 2008).

Bilgisayar okur-yazarlığı, her meslek dalında olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de önemli bir yer tutmaktadır. Bir öğretmenin bilgisayar okur-yazarı olması görevini daha etkin olarak yerine getirmesi, bilgisayarda çıkan sorunları daha kısa zamanda çözebilmesi, hem kendisine hem de çalıştığı kurumuna faydalı olabilmesi demektir (İnceoğlu, 2004).

Bu gelişmeler karşısında öğretmenlere bilgisayar okur-yazarlığı becerilerinin kazandırılması amacıyla eğitim fakültelerinin öğretmen yetiştirme programları yeniden yapılandırılmış ve ilk kez 1998 yılında ilköğretim okullarına bilişim teknolojileri öğretmeni yetiştirmek amacıyla Yüksek Öğrenim Kurumu tarafından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümleri açılmıştır (YÖK, 1998).

Günümüzde BÖTE bölümü mezunu bilişim teknolojileri öğretmenleri daha mesleklerinin ilk çalışma yıllarından itibaren atandıkları okulda ders saatlerini dolduramadıkları için bilişim teknolojileri dışında farklı derslere girmek zorunda kalmakta, görev tanımını net olmadığı için yöneticilerin, diğer öğretmenlerin yardımcısı olarak görülmekte ve her türlü teknik işlerin yapımından sorumlu tutulmaktadır (Kıyıcı ve Kabakçı, 2006).

Topuz (2010)'a göre, okulun ve diğer öğretmenlerin teknolojik sorunlarını çözdükleri halde bilişim teknolojileri öğretmenleri bekledikleri saygıyı görememekte aksine bilişim teknolojileri öğretmenlerine tüm bu işleri yapmak zorundaymış gibi davranılmaktadır.

Okay (2007) ise okullarda görev yapan öğretmenlerin; plan yazma, sunu hazırlama gibi işlerini bilişim teknolojileri öğretmenlerinin hazırlamasını istemekte, hatta ders saatleri dahilinde bilişim teknolojileri öğretmenlerinden özel işlerini yapmalarını istediklerini belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin bilişim teknolojileri derslerine oyun gözü ile baktığını ve bilişim teknolojileri dersini önemsiz bir ders olarak gördüğü sonucuna varmıştır.

Bilişim teknolojileri dersine giren öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu ders sayısı az olduğu için genellikle iki, hatta bazıları üç okulda aynı anda görev yapmak zorundadır. Ayrıca dersin 1 saat ve seçmeli olması nedeniyle planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında bilişim teknolojileri öğretmenleri zor durumda kalmaktadır. En büyük problem, ise dersin notla değerlendirilmemesi sınıf içi disiplin problemlerine neden olmasıdır (Er, 2007).

Araştırmanın Önemi

Günümüzde bilgi teknolojilerini etkin bir şekilde kullanmadan ülkelerin varlıklarını sürdürmesi giderek zorlaşmaktadır. Gelişen bir ülke olarak Türkiye'nin, bu anlamda varlığını sürdürebilmesi ancak bilgisayar okur-yazarı olmasıyla mümkündür (Şenel ve Seferoğlu, 2009).

Teknolojinin baş döndürücü gelişimini sürdürdüğü, bilgiye ulaşmanın her gün biraz daha kolay hale geldiği günümüzde, ülkenin ihtiyaç duyduğu ve bilgi toplumunun gerektirdiği niteliklere sahip öğretmenleri yetiştirmek geleceğe yönelik en büyük kazanım olacaktır. Yaratıcı, üretken, bilgiyi hayatının içinde kullanabilen nesiller yetiştirmek öğretmenlerin en önemli misyonudur (Çakmakçı, 2011).

Günümüz bilgi toplumunun bir uzantısı olan bilişim teknolojileri; teknolojinin etkili, olumlu ve istenen şekilde kullanılabilmesi için bireylerin yeni beceriler kazanması gerekliliğini ortaya koymuştur. Artık, bilgiyi üretebilecek ve kullanabilecek bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu da kişilerin sürekli gelişen teknolojilere daha iyi adapte olmalarını ve yenilenen bilgi anlayışına uyum sağlamalarını gerektirmektedir (Çalık ve Çınar, 2009). Bu ihtiyaç ve gerekliliklerden doğan nitelikli bireylerin yetiştirilmesinde şüphesiz en büyük görev bilişim teknolojileri öğretmenlerine düşmektedir.

Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yetiştirilmesi, bu süreçteki en önemli etkidir. BÖTE bölümü öğretmen adaylarının mezun olduktan sonra öğretmen olarak görev yapmalarını teşvik etmek ve öğretmenlik mesleği genel yeterliliklerine ilişkin kazanımlarını sağlamak için öğretmenlik meslek bilgisi derslerini veren öğretim elemanlarının bu doğrultuda gerekli önlemleri almaları gerekmektedir. Bu önlemler mesleki bilgi, beceri ve tutumlara sahip bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yetiştirilmesinde büyük katkılar sağlamaktadır (Numanoğlu ve Bayır, 2007).

Son zamanlarda yapılan araştırmalar bilişim teknolojileri öğretmenlerinin meslek hayatlarında bazı sıkıntılar yaşadığını göstermektedir. Örneğin, Topuz (2010) yaptığı çalışmada bilişim teknolojileri öğretmenlerinin meslek hayatlarında karşılaştıkları sorunları belirlemiştir. Aynı şekilde Okay (2007), bilişim teknolojileri öğretmenleriyle yaptığı araştırma sonucunda bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görevleri sırasında okul yönetimi, okulun diğer öğretmenleri ve öğrenciler açısından karşılaştıkları sorunları belirlemeyi amaçlamıştır. Okay (2007)'in yaptığı bu çalışmadan elde edilen bulgular ise bilişim teknolojileri öğretmenlerinin mesleğe yönelik sorunları belirlenirken, bu sorunların nedenleri ve çözüm yollarına farklı bakış açılarından bakarak derin ve objektif sonuçlara ulaşılmasını sağlayabilir. Özoğul (2006) da benzer şekilde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin meslek hayatlarında karşılaştıkları sorunlarını öğretim, yönetim, teknik ve kişisel olmak üzere dört alanda toplamıştır.

Bu çalışma, Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin mesleğe yönelik sorunlarını belirleyip bu sorunların nedenlerini ve çözüm önerilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, çalışmanın sonuçlarının, bu konudaki önemli bir eksikliği kapatacağı, yaşanan sorunların nedenlerini derinlemesine analiz edeceği ve bu sorunlara objektif çözümler getirebileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışma sonucunda elde edilen verilerin bilişim teknolojileri öğretmenlerine, okul yöneticilerine, bu konuda çalışmak isteyen araştırmacılara ve program geliştirme uzmanlarına yol gösterici nitelikte olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarında görev yapmakta olan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin bilişim teknolojileri dersi kapsamında karşılaştıkları kişisel-mesleki alan, öğretim alanı, teknik alan, okul yönetimi ve kültür alanı ile ilgili sorunları, bu sorunların nedenleri ve bu çözüm önerilerine ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır.

Araştırma Soruları

Bu araştırmanın 3 temel sorusu şu şekilde ifade edilmiştir:

1. “İlköğretim Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin, kişisel-mesleki alan, öğretim alanı, teknik alan, okul yönetimi ve kültür alanlarında karşılaştıkları sorunlar nelerdir? ”
2. “İlköğretim Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin, kişisel-mesleki alan, öğretim alanı, teknik alan, okul yönetimi ve kültür alanında karşılaştıkları sorunların nedenleri nelerdir?”
3. “İlköğretim Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin, kişisel-mesleki alan, öğretim alanı, teknik alan, okul yönetimi ve kültür alanında karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik ortaya koydukları çözüm önerileri nelerdir?”

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın iki temel sınırlılığı bulunmaktadır. Bu çalışma;

1. İlköğretimde çalışan bilişim teknolojileri öğretmenleri,
2. Antalya'nın 3 merkez ilçesi (Muratpaşa, Konyaaltı, Kepez) ile

sınırlıdır.

Tanımlar

- Bilişim Teknolojileri: Bilgisayar sektöründeki gelişmelerin sonucunda ortaya çıkmış ve bilgisayar donanımı, yazılımı, bilgisayar ağları, iletişim teknolojileri, bu alanda yetişmiş insan gücü, internet ve iletişim araçları gibi çok sayıda bileşene sahip alan.
- Bilişim Teknolojileri Öğretmeni: İlköğretim kurumlarında bilişim teknolojileri dersine giren öğretmen.
- Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeni: Atama alanı bilişim teknolojileri olan Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri ile Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmen Eğitimi kursuna katılıp başarılı olan öğretmenler arasından seçilerek, İl Milli Eğitim Müdürlüğünün teklifi üzerine valilik makamı oluru alınarak görevlendirilen öğretmen.

BİRİNCİ BÖLÜM

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ

Bu bölümde, bilişim teknolojilerinin ne olduğu, öğretimdeki yerinin önemine ilişkin açıklamalarda bulunulmuştur. Ayrıca bilişim teknolojilerinin geçmişi ve ülkemizdeki mevcut durumu incelenmiş; bilgisayarların eğitim kurumlarında kullanımı ile bilgisayar kullanımında öğretmen yeterlilikleri hakkında bilgiler verilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından teknolojiyi iyileştirme amacıyla uygulanan projeler detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bilişim teknolojileri dersi öğretim programı tüm yönleriyle ele alınmıştır. Son olarak, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin meslek hayatlarında karşılaştıkları sorunlarla ilgili araştırmalar incelenmiş, bu araştırmalar ve sonuçlar hakkında bilgiler verilmiştir.

1.1 Bilişim Teknolojileri

Bilişim Teknolojileri (BT), bilgisayar alanındaki gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan ve donanım, yazılım, bilgisayar ağları, iletişim teknolojileri ve araçları, internet gibi çok sayıda bileşeni içeren bir alandır (MEGEP, 2007). BT, bilişim toplumunun ham maddesi olan bilgiye istenildiği zaman ve yerde hızlı bir şekilde ulaşılmasını ve sürekli olarak yeni bilgilerin üretilmesini sağlayarak, reform nitelikli değişimlere aracılık eder (Aksüt, Ateş ve Uğurlu, 2010). Son dönemdeki hızlı teknolojik gelişmeler, eğitim kurumlarını araştırma-geliştirme çalışmalarına yönlendirmiş, BT'yi kullanabilen ve geliştirebilen bireyler yetiştirmeye yönelik politikalar ve stratejiler geliştirmesine neden olmuştur (Bayazıt ve Seferoğlu, 2009).

1.2 Bilgisayar Destekli Öğretim

Bilgisayar Destekli Öğretim (BDÖ), ders içeriğini sunmak ve dersin etkinliğini arttırmak amacıyla bilgisayarın öğrenciyle doğrudan etkileşime girmesi için kullanılmasıdır (Kaya, 2006). BDÖ öğrencinin aktif rol almasını ve bilginin kaynağı ile doğrudan etkileşimde olmasını amaçlamaktadır. BDÖ, öğrencilerin kendi bireysel hızlarına göre yararlanabilecekleri, bilgisayarın öğrenmenin oluşmasını sağlayan öğretim ortamı olarak kullanıldığı, öğrencilerin aktif rol almasını sağlayan verimli, etkili ve kalıcı bir yöntemdir (Okay, 2007).

1.2.1 Bilgisayar Destekli Öğretimin Yararları

BDÖ'nün başlıca yararları şunlardır:

- İnsan performansını geliştirmesi mümkündür.
- Öğrencilerin önceden ulaşamadığı insan ve fiziksel kaynaklar kapsama alınabilir.
- Kaynakların teknolojik olarak işlenmesi, izlenmesi ve saklanması mümkündür.
- Kullanılan bölüme dayalı olarak maliyet makul olabilir (Kaya, 2006: 237).

1.2.2 Bilgisayar Destekli Öğretimin Sınırlılıkları

BDÖ'nün yararlarının yanında bazı sınırlılıkları da vardır. Bu sınırlılıklardan bazıları şöyledir:

- Öğretimin başarısı, öğretim materyallerinin kalitesine bağlıdır.
- Masrafa yol açabilir (Kaya, 2006: 237).
- Öğrenciler arası iletişimi ve sosyalleşmeyi engelleyebilir.
- Bilgisayarla çalışmak çok kolay olmadığından öğrencilerin önceden bilgisayar okur-yazarlık yeterliliğini kazanmış olmaları gerekmektedir (Odabaşı, 1998).

1.3 Dünyada Bilgisayar Destekli Öğretim Uygulamaları; Amerika, İngiltere ve Fransa örnekleri

BDÖ'nün dünyadaki kullanımı ile ilgili uygulamaları incelendiğinde önemli çalışmaların yapıldığı görülmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde BDÖ'ye ilişkin ilk geniş kapsamlı proje, Control Data Corporation işbirliği ile Illionis Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen PLATO projesidir. Amacı, üniversitedeki öğrencilerin farklı disiplin alanlarındaki bilgisayar destekli öğretim gereksinimlerini karşılamak olan proje bugüne kadar başarılı bir şekilde uygulanmaktadır (Odabaşı, 1998).

1980 yılında başlarında İngiltere Eğitim ve Bilim Bakanlığı okullardaki mikroelektronik eğitim için yüksek bütçeli Mikroelektronik Eğitim Programını (MEP) başlatmıştır (Hebenstreit, J, 1989, Çev: Akif ERGİN). Bu projenin başlıca iki amacı vardı:

1. Bilgisayarın öğretme ve öğrenme sürecinde;
 - her bir çocuğa rehber olarak,
 - küçük öğrenci gruplarına öğrenme yardımcısı olarak,

- tüm sınıfı kapsayan bir sistem olarak kullanılmasındaki en uygun yöntemi araştırmak.
2. Ayrı bir disiplin olarak ya da mevcut konuların yeni elemanları olarak programda yer verilen yeni başlıkları tanıtmaktır.

Bilgisayarların Fransa’da eğitime girişi 1970 yılında başlamıştır. 1970-1976 yılları arasında gönüllülük esasına dayalı olmak üzere değişik disiplin alanlarından toplam 530 ortaöğretim öğretmenini üniversitelerde bir yıllık eğitimden geçirildi. Aynı zaman zarfında 5000’den fazla öğretmen de bilgisayar uygulamalarına yönelik kısa süreli kurslardan geçirildi. Bu süreçte bütçenin %70’i öğretmen eğitimi ve paket programlarının yazılması için harcandı. 1985 yılının sonunda 11.000.000’luk öğrenci sayısına karşılık toplam 160.000 bilgisayar ve 150.000 eğitimden geçmiş öğretmen sayısına ulaşılmıştı. Konuya ilişkin olarak 1985 mali yılındaki harcamalar 200.000.000 A.B.D. doları olarak belirlenmiştir (Hebenstreit,1989, J, Çev: Akif ERGİN: 156).

1.4 Türkiye’deki İlköğretim Okullarında Bilişim Teknolojilerinin Mevcut Durumu

MEB’in bilgi teknolojileri alanında ulusal hedef ve politikası;

“Bilgi çağını yakalamak, bilgi ve teknoloji toplumu olmak için evrensel düşünen ve ulusal düşünen insanı yetiştirmek, insanımızın ve toplumumuzun rekabet gücünü sürekli arttırmak için eğitim sistemimizin her kademesini teknolojiyle donatmak”

şeklinde belirlenmiştir (MEB, 2002).

1980’li yıllarda dünyadaki birçok ülkede yaygın bir şekilde kullanılan bilgisayar teknolojisinin etkisi Türkiye’de de görölmeye başlanmıştır. Bilgisayarları kullanarak sınavlarla ilgili planlama, uygulama ve değerlendirmeleri yapmak amacıyla MEB tarafından 1982 yılında “Bilgi İşlem Daire Başkanlığı” kurulmuştur. Teknolojinin hızla gelişmesi ve bilgisayarın eğitimin bir parçasına haline gelerek günlük hayata girmesi ile birlikte, 1992 yılında Bilgi İşlem Daire Başkanlığı “Bilgisayar Hizmetleri ve Eğitim Genel Müdürlüğü” ‘ne dönüştürülmüştür. 1998 yılında ise kurumun ismi değiştirilmiş ve “Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü” haline getirilmiştir (Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, 2005).

1984 yılında MEB tarafından kurulan Ortaöğretimde Bilgisayar Eğitimi İhtisas Komisyonu ile bilişim araçlarının eğitim alanında kullanılması başlamış ve aynı yıl içerisinde ortaöğretim kurumlarına 1100 mikrobilgisayar, 1985-1986 eğitim-öğretim yılında ise 1111 adet bilgisayar satın alınmıştır. Bu dönemlerde seçilen okullarda görev yapan ikişer öğretmene beş hafta süre

ile hizmet içi eğitim verilmiştir. Yapılan pilot proje uygulamaları sonucunda bilgisayar satın alımı, geliştirilen ders yazılımları ile eğitim ve öğretimde etkinliğin sağlanması, yazılım geliştirilmesi ve öğretmenlere eğitim verilmesi çalışmaları tamamlanmıştır. 1990 yılında bilgisayar okur-yazarlığı, programlama, bilgisayar destekli eğitim ve bilgisayar bakım ve onarım eğitimlerine yönelik 48 hizmet içi eğitim faaliyeti düzenlenmiştir. Aynı yıl içerisinde hazırlık safhasındaki projelerle 300 öğretmenin, 1991 yılında ise 5300 öğretmenin eğitimi gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte Dünya Bankası desteği ile bazı projeler yürütülmüştür. Bu projelerden biri olan Endüstriyel Okullar Projesi ve Yaygın Mesleki Eğitim Projesi kapsamında endüstri meslek liselerine ile birçok eğitim kurumuna bilgisayar laboratuvarları kurulmuştur. Bilgisayar destekli eğitimin ve bilgisayar eğitiminin yaygınlaştırılması amacıyla ise Milli Eğitimi Geliştirme Projesi yürütülmüştür (MEB, 2002).

1993 yılında MEB tarafından yayınlanan bir yönerge ile okullardaki bilgisayar laboratuvarlarının düzenli ve verimli işletilme ve bilişim teknolojileri öğretmenleri ile bilgisayar koordinatör öğretmenlerinin yetiştirilme esasları ve görevleri belirlenmiştir. Bu yönergeye göre;

“Bilgisayar derslerini okutacak öğretmenler, öğretmen olarak atanmalarına esas veya yardımcı branşları bilgisayar öğretmenliği olanlar arasından seçilir. Ancak, ihtiyacın karşılanmaması durumunda; halen Bakanlık kadrolarında çalışan yüksek öğrenimli sınıf öğretmenleri; ortaokullarda, ortaöğretim kurumlarında matematik, fizik, kimya, fen, biyoloji branş öğretmenleri ile örgün ve yaygın mesleki öğretim kurumlarındaki meslek dersleri öğretmenlerinden isteyenler arasından görevlendirme yapılabilir (Madde 10).

esasları belirtilmiştir. Bilgisayar koordinatör (formatör) öğretmenin bakanlıkça seçiminde ise 10. maddede tanımlanan öğretmenlerden,

- en az üç yıl bilgisayar dersini okutanlar,
- mesleki kıdemi en az üç yıl olanlar,
- orta derecede İngilizce bilenler

arasından Bilgisayar Koordinatör (Formatör) Öğretmenliği için yapılacak sınavla hizmet içi eğitim kursuna alınır (MEB, 1993).

1998 yılında öğretmenlere bilgisayar okur-yazarlığı becerilerinin kazandırılması amacıyla eğitim fakültelerinin öğretmen yetiştirme programları yeniden yapılandırılmış; bilgisayar, öğretim teknolojileri gibi dersler öğretim programlarına eklenmiştir. Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması çerçevesinde ilk kez 1998 yılında ilköğretim okullarına bilişim teknolojileri öğretmeni yetiştirmek amacıyla Yüksek Öğrenim Kurumu (YÖK) tarafından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümleri açılmıştır (YÖK, 1998).

İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri (1-8. sınıflar) dersi öğretim programı 28.08.2006 tarih ve 347 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından kabul edilmiştir. Bu karar gereğince; “İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri (1-8. sınıflar) dersi öğretim programının 1, 2 ve 3. sınıflarına ait bölümü 2006-2007; 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarına ait bölümü ise 2007-2008 öğretim yılından itibaren uygulanmasına” karar verilmiştir (MEB, 2006). Ayrıca Seçmeli Bilişim Teknolojileri dersinin 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararıyla 4. ve 5. sınıflarda 2 saat, diğer sınıflarda ise 1 saat okutulacağı belirtilmiştir. Okullarda bütünlüğün sağlanması amacıyla öğretmen kılavuz kitapları ve öğrenci çalışma kitapları hazırlanmıştır.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 20.07.2010 tarih ve 75 sayılı kararı ile ilköğretim okulu haftalık ders çizelgesi yeniden düzenlenmiş ve İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri dersinin 6, 7 ve 8. sınıflarda 1 saat okutulmasına karar verilmiştir (MEB, 2010b). Ayrıca MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde yer alan “Seçmeli dersler ile rehber/sosyal etkinlikler puanla değerlendirilmez” ifadesinden dolayı bilişim teknolojileri dersinin notla değerlendirilmeyeceği ifade edilmiştir (MEB, 2003).

MEB, 2014 yılı sonuna kadar okul ve kurumlar arasındaki bölgesel farklılıkları gidermek, tüm okul ve kurumların bilişim teknolojilerinden yararlanmasını sağlamak, bilişim okur-yazarlığını arttırmak amacıyla çeşitli stratejik amaç ve politikalar belirlemiştir (MEB, 2009).

1.5 Eğitim Kurumlarında Bilgisayar Kullanımı

Bilgisayar, bireylerle hızla etkileşime girmeyi, çok sayıda bilgiyi saklayıp işlemeyi ve geniş bir dizi görsel-işitsel girdiyi göstermek için diğer medya araçlarıyla birlikte kullanmayı sağlayabilmekte ve bu özellikleriyle öğretimde potansiyelini de ortaya koymaktadır (Kaya, 2006: 209). Bilgisayar teknolojisinin çok hızlı bir gelişim göstermesinin yanı sıra internetin de keşfedilmesi ve gelişmesi bu iki teknolojinin insan hayatının odak noktası haline gelmesine; evde, işyerinde, okulda ve daha birçok alanda bilgisayar kullanılmasına neden olmuştur (Çalık ve Çınar, 2009).

Bilgisayarlar, eğitimdeki geleneksel yapıyı tamamen değiştirerek eğitim alan yazınına yeni bir kavram getirmiştir. Eğitim ortamlarında bilgisayar kullanılarak öğrencilere bir yandan bilgisayar okur-yazarlığı öğretilirken diğer yandan öğretim sürecine yardım ederek öğretim sağlanmaktadır (Okay, 2007).

Bilgisayar destekli eğitim ortamlarında bilgisayarların etkili bir şekilde kullanılması öğrenme-öğretme sürecini zenginleştirerek, bilgisayar donanım ve yazılımlarının öğrenme-öğretme sürecine yeni boyutlar getireceği bir gerçektir (Akkoyunlu, 1996).

Günümüzde bilgisayarlar eğitimin her alanında kullanılmaktadır. Bu alanlar;

- eğitim araştırmaları,
- eğitim-öğretim ortamlarını planlama ve tasarım faaliyetleri,
- okul yönetiminin işleri,
- öğrenci işleri,
- okul bütçelerinin organizasyonu,
- eğitim-öğretim faaliyetleri,
- bilgisayar laboratuvarlarıdır (Okay, 2007: 7).

1.5.1 Öğretmenlerin Bilgisayar Kullanma Yeterlilikleri

Günümüzde bilim ve teknolojinin hızı çok büyük boyutlara ulaşmış; bu durum toplumun beklentilerini değiştirmiştir. Dolayısıyla eğitim veren kurumlar ve kişilerin bu değişime ayak yudurması gerekmektedir (Yılmaz, 2007).

Bilgi toplumunun olanaklarından ülkedeki tüm kurumların yararlanabilmesi öğretmenlerin bu konudaki bilgi ve becerilerine bağlıdır. Öğretmenler yetiştirdikleri bireyleri toplumun beklediği şekilde yetiştirmek ve kendilerini sürekli yenileyebilmek için yine bilgi toplumunun olanaklarından yararlanmak durumundadır (Akpınar, 2003).

Balkı ve Saban (2009), öğretmenlerin bilişim teknolojilerini nasıl algıladıklarını ve uyguladıklarını incelemişlerdir. Araştırma 2006-2007 eğitim-öğretim yılında bir ilköğretim okulunda görev yapan 29 öğretmenle yürütülmüştür. Araştırma sonucunda, bilişim teknolojilerinin öğrenmeye ilişkin kazanımların gerçekleştirilmesinde bir araç olduğu ve bu yönüyle bilişim teknolojilerinin öğretmenler tarafından Office programları, elektronik posta, internet, dosya yönetimi, masaüstü yayıncılık, dijital video, çoklu ortama dayalı öğretim ve web tabanlı öğrenme gibi çok farklı amaçlar için kullanıldığı görülmüştür (Balkı ve Saban, 2009).

Demiraslan ve Usluer (2005), bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğrenme-öğretme süreciyle bütünleştirilme durumlarını belirlemek amacıyla ilköğretim okullarında görev yapan 114 öğretmenle yaptıkları araştırmada öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun bilgisayar kullandığını fakat internet, çevrimiçi proje gibi bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme-

öğretme süreciyle bütünleştirerek etkinlik hazırlama konusunda yetersiz olduklarını tespit etmişlerdir.

Akpınar (2003), İstanbul ve Kocaeli illerindeki okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapmakta olan farklı branşlardaki 163 öğretmenle yaptığı çalışmada öğretmenlerin yükseköğretim kurumlarında almış oldukları eğitim teknolojisi eğitiminin okul etkinliklerinde teknolojiden yararlanma düzeylerini ne kadar etkilediğini belirlemeye çalışmıştır. Çalışma sonucunda öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, eğitimde daha iyi sonuç alabilmek için teknolojik araçların kullanılması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca öğretmenlerin yazılım kullanımında yetersiz oldukları, bilgisayar okur-yazarlığı konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları, önemli bir çoğunluğunun geleneksel yöntemleri tercih etmeye devam ettikleri de bulgular arasındadır.

Kocasaraç (2003), ilköğretim müfredat laboratuvar okullarında farklı branşlarda görev yapan 136 öğretmenle yaptığı araştırma sonucunda öğretmenlerin kendilerini bilgisayar okur-yazarlığı, bilgisayar yazılım ve uygulamaları konularında ortalama olarak yeterli gördüklerini tespit etmiştir. Buna karşın araştırmaya katılan öğretmenler, bilgisayarlı öğretime ilişkin yeterlilik düzeylerini oldukça yetersiz gördüklerini belirtmişlerdir.

İşman (2002), Sakarya il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan birbirinden farklı branşlardaki 137 öğretmenin, eğitim sisteminin yeniden yapılandırılması çalışmalarında öğretmenlerin eğitim teknolojilerini öğrenme-öğretme faaliyetlerinde kullanıp kullanmadıklarını çeşitli değişkenlere göre belirlemeye çalışmıştır. Çalışma sonucunda, öğretmenlerin genel olarak yazı tahtası, kitap gibi klasik eğitim teknolojilerini etkin olarak kullandıklarını görülmüştür. Bunun tersine öğretmenlerin internet, bilgisayar teknolojileri gibi yeni gelişen eğitim teknolojilerini eğitim-öğretim ortamlarında etkin bir şekilde kullanmadıkları görülmüştür.

Seferoğlu (2001), yönetici adayı eğitim programını Hacettepe Üniversitesi'nde tamamlayan 370 okul yöneticisi adayı (öğretmen) ile yaptığı araştırmada öğretmenlerin bilgisayarların öğretimde kullanılmasının önemine inandıklarını ve bilgisayarların öğrenme-öğretme sürecinin bir parçası olduğunu düşündüklerini ortaya koymuştur.

1.6 Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi

Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi MEB tarafından yürütülmekte olup, Ulaştırma Bakanlığı tarafından desteklenen ve 3 yılda (2010-2013 yılları

arası) tamamlanması planlanan bir projedir. FATİH Projesi ile eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullardaki teknolojiyi iyileştirme amacıyla BT araçlarının derslerde etkin kullanımı için; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki tüm okullara 620.000 dizüstü bilgisayar, projeksiyon cihazı ve internet altyapısı sağlanacaktır (MEB, 2010a).

1.6.1 Projenin Amaç ve Gerekçesi

Bu projenin amacı, e-Dönüşüm Türkiye kapsamında üretilen ve Bilgi Toplumu Strateji Belgesi, Kalkınma Planları, MEB Stratejik Planı ve BT Politika Raporunda yer alan hedefler doğrultusunda 2013 yılı sonuna kadar MEB'e bağlı okul ve kurumlara BT araçları sağlanarak bu kurumlar arasındaki bölgesel farklılıkları ortadan kaldırarak bilgisayar destekli öğretimi gerçekleştirmektir. Bu dönüşümün sağlanması sürecinde gerçekleştirilmesi beklenen hedefler;

- bireylerin yaşam boyu öğrenim yaklaşımıyla kendilerini geliştirmeleri için bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenebilme ve kullanabilme fırsatının sunulması açısından gerekli e-içeriklerin oluşturulması,
- ortaöğretimden mezun olan her öğrencinin BT yeterliliklerine sahip olması,
- internetin toplum tarafından etkin olarak kullanımının sağlanması,
- internet, toplumun tüm kesimleri için güvenilir bir ortam haline getirilmesi

şeklinde belirlenmiştir (MEB, 2010a).

Türk Bilişim Sektörü Derneği (TÜBİDER) fatih projesiyle ilgili yaptığı yorumlarda bu projenin hedeflerine ulaşabilmesi ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için bilgisayar okur-yazarlığının yaygınlaştırılması sürecinde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yerinin göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulamaktadır. Yine TÜBİDER'e göre proje kapsamında tüm okullara dağıtılacak olan bilgisayar, akıllı tahta veya projeksiyon gibi cihazların etkili, verimli ve en doğru şekilde eğitimde kullanılmasını sağlayacak, gereğinde bu amaçla tüm öğretmenleri eğitecek olan bilişim teknolojileri öğretmenleridir.

1.6.2 Projenin Bileşenleri

FATİH Projesi, donanım ve yazılım altyapısının sağlanması, eğitsel e-içeriğin sağlanması ve yönetilmesi, öğretim programlarında etkin BT kullanımı, öğretmenlerin hizmet içi eğitimi, ağ altyapısı ve geniş bant internet kullanımı ile bilinçli ve güvenli BT kullanımının sağlanması olmak üzere beş ana bileşenden oluşmaktadır:

- Donanım ve yazılım altyapısının iyileştirilmesi bileşeni kapsamında tüm okulların bütün dersliklerine dizüstü bilgisayar, projeksiyon cihazı; her okula en az bir adet

fotokopi makinesi, akıllı tahta, doküman kamera ve mikroskop kameranın bulunduğu akıllı bir sınıf oluşturulması,

- Eğitsel e-içeriğin sağlanması ve yönetilmesi bileşeni kapsamında ses, video, animasyon, sunu, fotoğraf, sunu gibi çoklu ortam bileşenleri ile desteklenmiş, öğretim programlarına uygun ve etkileşimli e-kitaplardan oluşmuş elektronik kaynakların sağlanması,
- Öğretim programlarında etkin BT kullanımı bileşeni kapsamında öğretim programlarının BT kullanımını desteklemesi amacıyla öğretmen kılavuz kitaplarının yenilenmesi,
- Öğretmenlerin hizmet içi eğitimi bileşeni kapsamında öğretmenlerin teknolojik araçları, eğitsel e-içerikleri ve BT'ye uyumlu hale getirilen öğretmen kılavuz kitaplarını etkin bir şekilde kullanabilmeleri amacıyla hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yapılması,
- Ağ altyapısı ve geniş bant internet kullanımı ile bilinçli ve güvenli BT kullanımının sağlanması bileşeni kapsamında her dersliğe hızlı ve güvenli internet erişiminin sağlanması amacıyla gerekli düzenlemelerin yapılması (MEB, 2010a).

1.7 Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programı

BT çok yeni bir alan olmasına rağmen çağın gerisinde kalmak istemeyen toplumların vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Bu nedenle birçok ülke BT konusundaki gelişmeleri yakından takip etmekte, anlamaya çalışmakta ve BT alanına ait yeterliliklere sahip olabilmek için gerekli değişimleri öğretim programları içine yerleştirmeye başlamıştır. Bilişim teknolojileri, okullarda öğrenci odaklı öğrenme etkinliklerinin gerçekleşmesine katkı sağlamaktadır (İlköğretim Genel Müdürlüğü, 2006).

Talim ve Terbiye Kurulu'nun 28.08.2006 tarih ve 347 sayılı karar ile İlköğretim Seçmeli Bilgisayar (4-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı uygulamadan kaldırılmış ve İlköğretim Bilişim Teknolojileri Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı uygulanmaya başlanmıştır. Bu program, teknolojik gelişmeler sonucunda bilişim teknolojileri konusunda ortaya çıkan yeni yeterliliklere sahip öğrenciler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu gelişmeler sonucunda ortaya çıkan yeni yeterlilikler şu şekilde sıralanabilir:

- Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma,
- Bilişim Teknolojileri yeterlilikleri,
- Eleştirel düşünme,

- Karar verebilme,
- Beklenmeyen durumlarda ortama hakim olabilme,
- Grup içerisinde çalışabilme,
- İletişim becerilerine sahip olma,
- Çok yönlü yeterli değildir (MEB, 2006).

BT ile öğrenme sürecinde öğretmen ve öğrenciler bazı aşamalardan geçmektedir. Bu aşamalar keşfetme, nasıl kullanacağına karar verme, niçin ve ne zaman kullanacağına karar verme, BT araçlarının kullanım amaçlarını tanımlama olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin bu aşamalarda, gereken temel bilgileri kazanarak bir üst öğrenime hazır olmaları amacıyla bilişim teknolojileri dersi öğrenme alanları belirlenmiş ve bu alanların en iyi şekilde gerçekleştirilmesini sağlayacak öğretim süreci belirlenmiştir (İlköğretim Genel Müdürlüğü, 2006).

1.7.1 Bilişim Teknolojileri Dersi Öğrenme Alanları

Bilişim Teknolojileri dersi öğretim programı genel olarak üç öğrenme alanını içerecek şekilde oluşturulmuştur:

1. Temel İşlemler ve Kavramlar
2. Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı
3. Bilişim Teknolojilerinde İleri Uygulamalar

Ayrıca Bilişim Teknolojilerinde Bilimsel Süreç ile Bilişim Teknolojileri Etiği ve Sosyal Değerler adlı iki alt öğrenme alanına ait kazanımlar bu üç öğrenme alanına dağıtılmıştır. (İlköğretim Genel Müdürlüğü, 2006). Bu öğrenme alanlarında:

- Temel İşlemler ve Kavramlar öğrenme alanında BT'nin günlük hayattaki kullanımı için gerekli olan temel kavramların öğretilmesi,
- Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı öğrenme alanında resim programı, kelime işlemci, elektronik çizelge, ver, tabanı, sunu programı, çoklu ortam uygulamaları, iletişim ve masaüstü yayıncılık programlarının öğretilmesi,
- Bilişim Teknolojilerinde İleri Uygulamalar öğrenme alanında ise programlamaya giriş, nesne tabanlı programlama ve web tasarımı gibi konuların öğretilmesi,
- Bilişim Teknolojilerinde Bilimsel Süreç öğrenme alanında BT konusunda temel bilgi ve becerileri kazanmış olan bireylerin bu teknolojileri kullanarak gerçek hayatla ilgili

problemlere nasıl çözüm üretebilecekleri konusunda gerekli becerilerin kazandırılması,

- Bilişim Teknolojileri Etiği ve Sosyal Değerler öğrenme alanında ise bilgiye erişim ve iletişim konusunda öğrencilerin uyması gereken etik ve sosyal değerlere yönelik temel becerilerin kazandırılması hedeflenmiştir (İlköğretim Genel Müdürlüğü, 2006: 8).

Bilişim teknolojileri dersi öğretim programında beceri kazanma ön plandadır. Becerilerin kullanılması temel alındığında beceriler, hedefler ve kazanımlarla ilişkilendirilmiştir. İçerik, öğrenme alanları çerçevesinde temellendirilmiştir (Kabakçı, Kurt ve Yıldırım, 2008).

1.7.2 Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Uygulama Süreci

Bilişim teknolojileri dersi öğretim programı temel, orta ve ileri öğrenme alanı olarak seviyelere ayrılmış 8 basamaktan oluşan sarmal bir yapıdır. 1-3. basamaklar temel seviye, 4 ve 5. basamaklar orta seviye, 6-8. basamaklar ise ileri seviye olarak ilişkilendirilmiş ve ilköğretim 1-8. Sınıfları kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Her sınıf seviyesi için birden fazla basamak uygulanabilir. BT konusundaki bütün becerilerin kazandırılmasında yaparak yaşayarak öğrenme yaklaşımı kullanılmış; kazanımların edinilmesi için gerçek hayatla ilişkilendirilmiş ve problemlerin proje tabanlı öğrenme çerçevesinde çözümünü sağlayan etkinlikler düzenlenmiştir (İlköğretim Genel Müdürlüğü, 2006).

Bilişim teknolojileri öğretim programı etkinlik merkezli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaktadır. Öğretim süreci içerisinde ve ölçütten bağımsız olarak değerlendirme yapılır (Kabakçı, Kurt ve Yıldırım, 2008).

1.8 Bilişim Teknolojileri Alanı İle İlgili Yapılmış Araştırmalar

Bilişim teknolojileri öğretmenleri mesleklerinde çok yeni olmalarına rağmen, gerek meslek hayatlarında gerekse çalıştıkları kurumlarda bazı sorunlar yaşamaktadır. Literatür incelendiğinde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin mesleğe başladıkları andan itibaren yaşadıkları sorunları belirlemeye yönelik yapılan araştırmalarda bir artış olduğu görülmektedir.

Erdoğan ve arkadaşları (2010)'nın yaptıkları araştırmanın amacı, Bilişim Teknolojileri dersi öğretmenlerinin karşılaştıkları sınıf yönetimi ve sınıf içi disiplin problemlerini belirleyerek, bu problemlerin nedenlerini ve çözüm önerilerini ortaya koymaktır. Örneklemi 14 bilişim teknolojileri öğretmeni, 14 okul yöneticisi ya da müdür yardımcısı ve çocuğu örgün eğitimde bilişim teknolojileri dersi alan 17 velinin oluşturduğu bu çalışmada nitel araştırma

yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen 3 farklı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen ve okul yöneticileri birçok sınıf içi disiplin problemiyle karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Dersin karnede notunun olmaması, seçmeli olması ve ders içeriğinin öğrenciler tarafından basit olarak algılanması öğrencilerin kurallara uymamalarına, dersi ciddiye almamalarına, öğrencilerin ilgi ve motivasyonlarını olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Ayrıca ders saatinin haftada bir saate düşürülmesi zaman yönetimi açısından öğretmenleri zorlamaktadır. Bazı okullardaki teknolojik altyapı ve bilgisayar sayısının eksikliği sınıf yönetimi açısından bir diğer problemdir.

Topuz (2010), bilişim teknolojileri öğretmenlerinin sorunlarını belirlemeye yönelik İstanbul'un çeşitli semtlerinde görev yapan 17 bilişim teknolojileri öğretmeni ile yaptığı çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim desenini kullanmıştır. Mülakat formu kullanılarak elde edilen ve analizi yapılan bulgulara göre bilişim teknolojileri öğretmenlerinin okul yöneticileri tarafından teknik servis, teknik eleman, bilgisayarçı ya da tamirci olarak algılandığı sonucuna varmıştır. Diğer branş öğretmenlerinin çoğunluğu ise bilişim teknolojileri öğretmenlerinden kendi kişisel bilgisayarlarını tamir etmelerini ve telefon ile günün her saatinde teknik destek vermelerini beklemektedirler. Ayrıca diğer branş öğretmenlerince bilgisayar dersinin önemsiz ve öğrencilerin boş vakit olarak geçirdiği zaman dilimi olarak algılandığı sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin bilgisayar dersine oyun gözüyle baktıklarını, bilgisayar dersinin kredisi ve not değeri olmadığından öğrencilerle birlikte velilerin de dersi önemsiz bir ders olarak algılamasına neden olmaktadır. Öğretim programı incelendiğinde ise bilgisayar dersi öğretim programında ayrıntılı kuramsal bilgilere yer verildiğini ve bu bilgilerin ilköğretim grubundaki öğrencilerin sıkılmasına neden olduğu düşüncesine ulaşılmıştır. Müfredattaki konuların yoğun olmasına karşın dersin haftada 1 saat olması büyük sıkıntılara neden olmaktadır. Bu alandaki bir diğer sorun ise teknolojinin her geçen yıl gelişmesine karşın öğretim programı ve derste kullanılan sistemlerin yenilenmemesi, konuların güncelliğini kaybetmesi ve öğrencinin ilgisinin azalmasıdır.

Karal, Reisoğlu ve Günaydın (2010), yaptıkları çalışmada İlköğretim Bilişim Teknolojileri dersi müfredatını değerlendirmişlerdir. Türkiye'nin farklı illerinde görev yapan 150 Bilişim Teknolojileri öğretmenin görüşüne başvurulmuş ve veri toplama aracı olarak anketten yararlanılmıştır. Bilişim Teknolojileri Öğretim Programı'na yönelik sonuçlar şöyledir;

- Programdaki etkinliklerin uygulanabilmesi için gerekli teknolojinin öğretmenlerin çalıştığı birçok okulda bulunmaktadır.

- Öğretmenlerin çoğu basamak sistemine alışmamıştır ve sınıflar için uygun basamak seçiminde zorluk yaşamaktadırlar.
- Ünitelere ayrılan zaman öğretmenler tarafından yetersiz bulunmuştur.
- Kazanım ifadelerinin öğrencilerin gelişim özelliklerine uygunluğu konusunda sorunlar vardır.
- Öğrencilerin günlük hayatta işlerine yarayacak kazanımlara yer verilmiştir.
- İçerikte yer alan konular basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır.
- İçerik kırsal kesim okullarında bilgisayarı hiç görmemiş okullar için yoğun, merkezi okullarda öğrenim gören çocuklar için basittir.
- Etkinliklerin gerçekleştirilmesi zaman almaktadır. Ayrıca kalabalık sınıflar ve teknolojik yetersizliklerden dolayı bazı okullarda etkinliklerin uygulanmasında sorunlar çıkmaktadır.
- Bazı okulların laboratuvarlarındaki bilgisayarların özellikleri etkinliklerin yapılabilmesi için yetersizdir.
- Etkinlikler öğrencileri tartışma ortamına sürüklememektedir.
- Program içeriği planlanan sürede bitirilememektedir.
- Bazı öğretmenler ders notunun karneye geçmemesi nedeniyle değerlendirmeye önemsememektedir.
- Notun karneye geçmemesi nedeniyle öğrencilerin derse ilgisi azdır.

Akbiyık ve Seferoğlu (2009), çeşitli il ve ilçelerde görev yapan 121 bilişim teknolojileri öğretmenlerine elektronik ortamda ulaşarak, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin gözledikleri öğrenci beklentileri ve disiplin sorunları üzerine bir çalışma yapmışlardır. Veri toplama aracının anket olduğu araştırma bulgularına göre, bilişim teknolojileri dersiyle ilgili öğrenci beklentileri daha çok temel düzey bilgisayar kullanımı üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bir diğer bulgu ise bilgisayar yarışmalarına katılımı ilgili öğrenci beklentilerinin oldukça düşük olmasıdır. Genel olarak öğrencilerin ders dışı beklenti ortalamaları bilişim teknolojileri dersiyle ilgili beklenti ortalamalarından daha yüksektir. Ders sırasında oyun oynama ve ayakta dolaşma bilişim teknolojileri dersinde en sık karşılaşılan disiplin sorunlarıdır. Ayrıca dersle ilgili öğrenci beklentileri açısından devlet okulları ve özel okullar arasında, özel okullar lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Er (2007), ilköğretim okullarında görev yapan 37 bilişim teknolojileri öğretmeniyle yaptığı görüşmelerde ilköğretim bilişim teknolojileri öğretim programına ilişkin öğretmenlerin görüş ve önerilerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışma nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiş

olup durum çalışması olarak desenlenmiştir. Veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenler bilişim teknolojileri dersi öğretim programı ile ilgili olarak, programdaki mevcut amaçların büyük bölümünün çıkarılması ya da değiştirilmesi yönünde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca öğretmenler programın içeriğinin bilimsel gelişme ve değişmelere, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve hazır bulunuşluklarına uygun olmadığı görüşünde birleşmişlerdir. BT sınıflarının tamamına yakınının bilgisayar sayısı, donanım ve yazılım bakımının yetersiz olduğu belirtilmiştir. Ayrıca bilişim teknolojileri dersinin 1 saat olması dersin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi aşamasında öğretmenleri zor durumda bıraktığı tespit edilmiştir.

Seferoğlu ve Akbıyık (2007), Türkiye'nin değişik illerindeki ilköğretim okullarında görev yapan 121 bilişim teknolojileri öğretmeniyle yaptıkları çalışma sonucu elde ettikleri bulgulara göre yöneticilerin bilişim teknolojileri öğretmenlerinden beklentilerinin daha çok teknik alanda olduğu anlaşılmaktadır. Bilgisayarlara program yükleme ve tamirat işlerinin bilişim teknolojileri öğretmenlerinden bekleniyor olması onların birer teknik destek elemanı olarak görüldüklerinin bir göstergesi olabilir.

Okay (2007), 2006-2007 eğitim-öğretim yılında çeşitli okullarda çalışan 70 bilişim teknolojileri öğretmenine bir anket uygulamıştır. Bu anket ile bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görevleri sırasında okul yönetimi, okulun diğer öğretmenleri ve öğrenciler açısından karşılaştıkları sorunları belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma sonucunda yöneticilerin okul içinde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görev tanımlamalarını tam yapmadıklarını, buna bağlı olarak bilişim teknolojileri öğretmenlerine ders dışı çok fazla görev yüklendiğini belirlemiştir. Bunun yanı sıra okulda görev yapan diğer öğretmenlerin bilişim teknolojileri öğretmenleri teknik eleman gibi gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bilişim teknolojileri öğretmenlerine göre öğrencilerin derse oyun gözüyle baktıklarını ve öğrenmeye direnç gösterdiklerini belirtmiştir.

Kıyıcı ve Kabakçı (2006), BÖTE bölümü mezunu bilişim teknolojileri öğretmenlerinin ilk çalışma yıllarında karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada tarama modelini kullanmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında, 2004-2005 akademik yılı Anadolu Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi BÖTE bölümü mezunlarının aralarında oluşturduğu e-posta grubuna gönderilen 432 e-posta mesajı kullanılmıştır. Yaptığı analizler sonucunda bilişim teknolojileri öğretmenlerinin sorunlarının yönetim, öğretim, teknik ve kişisel sorunlar olmak üzere 4 temada toplandığını belirtmiştir. Bulgulardan en çok dikkat çeken ders saatlerinin düşürülmesinden dolayı atandıkları

okullarda ders saatlerini dolduramadıkları ve bu nedenle bilgisayar dersi dışında derslere girmeye zorlandıklarıdır. Ders saatinin düşürülmesi ve laboratuvar olanaklarının kısıtlı olması uygulama temelli olan bilişim teknolojileri dersinde öğretimi zorlaştırdığı belirtilmiştir.

Özoğul (2006), 2005-2006 eğitim-öğretim yılında 78 bilişim teknolojileri öğretmeninden hazırladığı anket aracılığıyla topladığı verilerle bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yaşadıkları sorunları belirlemeye çalışmıştır. Çalışmanın sonucunda bilişim teknolojileri öğretmenlerinin;

- öğretim alanında karşılaştıkları en büyük sorunun sınıfların kalabalık olması,
- yönetim alanında karşılaştıkları en büyük sorunun yönetim tarafından verilen görevlerin iş yükünü arttırması,
- teknik alanda karşılaştıkları en büyük sorunun bilgisayar laboratuvarlarındaki bilgisayarların sık sık arızalanması,
- kişisel alanda karşılaştıkları en büyük sorun ise bilgisayar laboratuvarlarıyla ilgilenirken fiziksel olarak yorulmaları tespit edilmiştir.

Deryakulu (2005)'nin 70 bilişim teknolojileri öğretmenleriyle yaptığı araştırmada, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri belirlenmiştir. Genel tarama modeline dayalı olarak yürütülen bu araştırmada veri toplama aracı olarak açık uçlu bir form kullanılmıştır. Deryakulu (2005)'na göre bilişim teknolojileri öğretmenleri öğretim süreçlerinde en çok laboratuvarlardaki bilgisayarların sayı ve nitelik olarak yetersizliği, sık sık arızalanmaları, etkili ve verimli bir öğretim için gerekli bazı donanım öğelerinin (CD sürücü, ses kartı, hoparlör, yazıcı, tarayıcı, projeksiyon cihazı vb. gibi) olmayışı, internet erişiminin olmaması gibi teknik sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunları öğrencilerin bilişim teknolojileri dersini oyun oynama zamanı gibi değerlendirmeleri, sınıf mevcutlarının kalabalık olması nedeniyle bazı öğrencilerin uygulama yapma olanağı bulamaması ve bilişim teknolojileri dersi öğretim programı ile ders kitaplarının yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar takip etmektedir. Bunlara ek olarak, okullarda bilgisayarlarla ilgili her türlü işler, bilişim teknolojileri öğretmenlerine yüklenmekte ve okul yöneticileri bilişim teknolojileri öğretmenlerinin sorunlarına karşı duyarsız davranmaktadır (Deryakulu, 2005).

İncelenen araştırmalar sonucunda;

- bilişim teknolojileri öğretmenlerinin genel olarak yönetim, öğretim, teknik ve kişisel alanlarda sorunlar yaşadığı,
- kurum içerisindeki görev tanımlarının net olmadığı,

- bilişim teknolojileri dersinin 1 saat olması dersin planlama, uygulama ve değerlendirme sürecinde bilişim teknolojileri öğretmenlerine zorluk çıkardığı,
- bilişim teknolojileri dersi öğretim programının içeriğinin bilimsel gelişme ve değişmelere; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve hazırbulunuşluk düzeylerine uygun olmadığı,
- bilişim teknolojileri dersinin seçmeli bir ders olması ve not olarak değerlendirilmemesi nedeniyle bilişim teknolojileri öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda bazı zorluklar yaşadığı görülmüştür.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Farklı bakış açıları ile ilköğretim okullarında görev yapmakta olan Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri'nin mesleğe yönelik sorunlarını belirleyip bu sorunların nedenlerini ve çözüm önerilerini derinlemesine sunmayı amaçlayan bu çalışma nitel araştırma yöntemi kullanılarak tasarlanmıştır. Bu yöntem incelenmek istenen sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde bir konu, olay, olgu ve yaşantıyı araştırmayı ve bunlarla ilgili derinlemesine bir anlayış sunmayı ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Nitel araştırmaların en belirgin özelliklerinden biri, doğal ortamda meydana gelen olgu, olay ya da davranışlar üzerine yoğunlaşarak araştırmaların sürdürülebilmesi ve davranışların ortaya çıktığı ortamlara dışarıdan bir müdahale yapılamamasıdır. Nitel araştırmaların bir diğer özelliği ise davranışın gerçekleştiği sürece odaklanarak bu davranışın nasıl ve neden ortaya çıktığıyla ilgilenmesidir (Büyüköztürk, Çakmak, Aygün, Karadeniz ve Demirel, 2010).

Bu çalışmada, farkında olunmasına rağmen derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanmayı sağlayan olgubilim deseni kullanılmıştır. Bu desen, araştırmacıya tümüyle yabancı olmayan fakat anlamı tam olarak kavranamayan olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için uygun bir ortam hazırlayarak veri kaynaklarını araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu dışa yansıtabilecek bireyler ya da gruplar oluşturmayı sağlar. Olgubilim araştırmaları nitel araştırmanın doğasına uygun olarak kesin ve genellenebilir sonuçlar ortaya koymayabilir; ancak bir olguyu daha iyi tanımaya ve anlamaya yardımcı olacak sonuçlar sağlayacak yaşantılar ortaya koyabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Olgubiliminin temel görevi, bireylerin eylem sürecinde, içinde buldukları durum ile var olan gerçek yapı arasındaki etkileşimleri göstermektir. Bir olguyu herhangi bir yönüyle değil tüm boyutlarıyla ele almayı sağlar (Orleans, t.y.).

Bu bölümde, araştırmanın örnekleme ve örneklemin seçiminde kullanılan örnekleme yöntemi, veri toplama aracı ve bu aracı geliştirme süreci, veri toplama süreci ve öğretmenlerden toplanan verilerin nasıl analiz edildiğine yönelik bilgi verilecektir.

2.1 Örneklem

Araştırmanın örneklemini Antalya'nın merkez ilçelerinden Muratpaşa, Konyaaltı ve Kepez ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 15 Bilişim Teknolojileri Dersi öğretmeni oluşturmaktadır (Seçilen okullar için bakınız Ek I). Okulların seçiminde maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem ile görece olarak küçük bir örneklem oluşturularak çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliği maksimum derecede yansıtılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Maksimum çeşitliliğe dayalı bir örneklem oluşturmadaki amaç, genelleme yapmak için bu çeşitliliği sağlamak değil, tam tersine çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığını bulmaya çalışarak problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile verilen yanıtları etkileyebileceği düşünülen değişkenler belirlenmiştir. Bu değişkenler şöyledir; cinsiyet, okulun bulunduğu çevre, mesleki deneyim ve mezun olunan fakülte türü. Bu değişkenler dikkate alınarak bir okul listesi oluşturulmuştur. Okul listesi oluşturulurken okulların bir kısmının merkezi bir kısmının ise kırsal kesimde olmasına özen gösterilmiştir. Bu okullardaki bilişim teknolojileri öğretmenleri ile görüşme yapabilmek için İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izin alınmıştır. İzin alınan okulların listesi ekte sunulmuştur. Ancak bazı okullardaki öğretmenlerin araştırmaya katılmak istememesi veya görüşme yapılacak zamanlarda iş yoğunluğu ve diğer nedenlerden dolayı görüşme sürecinde bulunamaması nedeni ile bazı öğretmenler araştırmaya dahil edilememiştir. Sonuç olarak, toplam 15 bilişim teknolojileri dersi öğretmeni bu araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 7'si kadın, 8'i erkektir. Tablo 3.1'den de görüleceği üzere öğretmenlerin mesleki deneyimleri çeşitlilik göstermektedir. Öğretmenlerin 6'sının mesleki deneyiminin 1 ile 5 yıl arasında, 8'inin mesleki deneyiminin 6 ile 10 yıl arasında ve 1'inin mesleki deneyiminin 11 ile 15 yıl arasında olduğu görülmektedir. Diğer taraftan öğretmenlerin 2'sinin teknik eğitim fakültesi, 13'ünün ise eğitim fakültesi mezunu olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 5'i Muratpaşa ilçesinde, 5'i Konyaaltı ilçesinde ve diğer 5'i Kepez ilçesinde görev yapmaktadır.

Araştırmaya katılan Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerine ait kişisel bilgiler Tablo 3.1'de verilmiştir.

Tablo 3.1*Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri*

Kişisel Bilgi	F
<i>Cinsiyet</i>	
Kadın	7
Erkek	8
<i>Mesleki Deneyim</i>	
1-5 yıl	6
6-10 yıl	8
11-15 yıl	1
<i>Mezun Olunan Fakülte</i>	
Teknik Eğitim	2
Eğitim	13
<i>Okulun Bulunduğu İlçe</i>	
Muratpaşa	5
Konyaaltı	5
Kepez	5

2.2 Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen dört boyuttan ve toplam 24 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu, görüşme sırasında irdelenecek sorular listesini kapsar. Araştırmacıya hazırlanmış sorular konusunda daha ayrıntılı bilgi amacıyla ek sorular sorma özgürlüğünü verir ve zaman esnekliği sağlar. Ayrıca, farklı bireylerden düzenli ve karşılaştırılabilir bilgi elde etmeyi sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Nitel araştırma süreçlerinde veri toplama aracı olarak görüşme formlarının kullanılması, görüşmeye katılan kişilere kendini rahatlıkla ifade etme ve gerektiğinde derinlemesine bilgi sunma imkanı vermektedir. (Büyüköztürk vd., 2010). Görüşme formunda yer alan sorular hazırlanmadan önce, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin sorunlarını ortaya koymayı amaçlayan benzer araştırmalar incelenmiştir. Topuz (2010), yaptığı çalışmada bilişim teknolojileri öğretmenlerinin meslek hayatlarında karşılaştıkları öğretim sürecinde

karşılaşılan sorunlar, teknik sorunlar, mesleki tükenmişlik ve iş doyumu sorunlarını değerlendirmeyi amaçlamıştır. Okay (2007), bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görevleri sırasında okul yönetimi, okulun diğer öğretmenleri ve öğrenciler açısından karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik yaptığı çalışmada verileri toplamak amacıyla iki bölümden oluşan bir anket kullanmıştır. Anketin birinci bölümü öğretmenlerin kişisel bilgilerini saptamaya yöneliktir. Anketin ikinci bölüm ise bilişim teknolojileri öğretmenlerinin teknik, öğretim ve yönetim konularında karşılaştıkları sorunlara yönelik ifadelerden oluşmaktadır. Kıyıcı ve Kabakçı (2006), BÖTE bölümü mezunu bilişim teknolojileri öğretmenlerinin ilk çalışma yıllarında karşılaştıkları sorunları belirlemek için yaptığı çalışmada verilerin toplanması amacıyla 1 Haziran 2005 - 1 Ocak 2006 tarihleri arasında mezunların aralarında oluşturdukları e-posta gruplarına gönderdikleri 432 e-posta mesajlarını kullanmışlardır. Gelen e-posta mesajları göz önünde bulundurularak BÖTE bölümü mezunlarının ilk çalışma yıllarında karşılaştıkları sorunlar yönetim, öğretim, teknik ve kişisel sorunlar temaları altında toplanmıştır. Özoğul (2006) ise bilişim teknolojileri öğretmenlerinin meslek yaşamlarında karşılaştıkları sorunları belirlemek bir anket kullanmıştır. Bu ankette bilişim teknolojileri öğretmenlerinin sorunları öğretim, yönetim, teknik ve kişisel alanlar olmak üzere 4 boyuta toplanmıştır. Bu bilgiler ışığında bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlara yönelik var olan boyutlar belirlenmiştir. Bu alt boyutlar; kişisel-mesleki alan, öğretim alanı, teknik alan, okul kültürü ve yönetimidir. Daha sonra, program geliştirme ve bilgisayar öğretim teknolojileri alanlarında uzman iki öğretim üyesi ile informal görüşme gerçekleştirilmiş ve ortaya çıkan bu boyutlar ile ilgili tartışılmıştır. Ardından, öğretmenlerin bu alt boyutlara ilişkin sorunlarını, bu sorunların nedenlerini ve çözümlerini ortaya koymak üzere daha önceden yapılan araştırmalardan yararlanılmıştır. Bu aşamada görüşme esnasında yönlendirmeye, yanlış anlamaya ve kısa cevaplara neden olabilecek genel sorular yerine odaklı ve açık uçlu sorular hazırlanmıştır. Görüşülen bireylerin soruları tam olarak anlayamadığı ya da sorulara açık ve belirgin bir şekilde cevap vermedikleri durumlar için sonda sorular hazırlanmıştır. Sondalar, soruların tam olarak anlaşılmasında yardımcı olarak bireyi belirli düşüncelere yönlendirmeden sorunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olarak bireyin soruya daha ayrıntılı yanıtlar vermesini sağlamak ve verilerin zenginleştirilmesini sağlamak amacıyla kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Geliştirilen bu sorular, üç bilişim teknolojileri öğretmeni ve iki öğretim üyesi tarafından anlaşılabilirliği ve kapsam geçerliği açısından incelenmiş ve gerekli düzeltmeler sonucunda öğretmen görüşme formuna son hali verilmiştir.

Bu süreçte, görüşme setinden rastgele/seçkisiz yöntemle seçilen bir görüşme kaydı nitel araştırma yöntemleri dersini almış başka bir araştırmacı tarafından bağımsız olarak kodlanmıştır. Ortaya çıkan kodlar karşılaştırılmış ve kodlayıcılar arasındaki tutarlılık (α) hesaplanmıştır. Bu değer (α) .79'dur.

Bu şekilde geliştirilen veri toplama aracının ilk bölümünde bilişim teknolojileri öğretmenleri ile ilgili kişisel bilgileri belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Bu sorular bilişim teknolojileri öğretmenlerinin cinsiyetlerini, mezun oldukları fakülte ve bölümleri, kaç yıldır bilişim teknolojileri öğretmeni olarak çalıştıklarını ve alanlarında yüksek lisans/doktora eğitimi alıp almadıklarını belirlemeye yöneliktir.

İkinci bölüm ise kişisel-mesleki alan, öğretim alanı, teknik alan ile okul kültürü ve yönetim olmak üzere dört boyuttan oluşmaktadır. Kişisel-mesleki alan boyutunda yer alan sorular; bilişim teknolojileri öğretmenlerinin üniversitede almış oldukları öğretmenlik eğitimlerinin meslek hayatlarına olan katkısını, mesleki ve kişisel gelişimleri için yaptıkları ve katıldıkları etkinlikleri, ders yükleri ve mesleklerinden beklentileri ile bu alanda karşılaştıkları sorunları, bu sorunların nedenleri ve çözüm önerilerinin neler olabileceğini belirlemeye yöneliktir.

Öğretim alanı boyutunda yer alan sorular, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin bilişim teknolojileri dersi öğretim programına, ders kitaplarına ve öğrenme-öğretme sürecine yönelik yaşadığı sorunlar, bu sorunların nedenleri ve çözüm önerilerinin neler olabileceğini belirlemeye yöneliktir.

Teknik alan boyutunda yer alan sorular, BT sınıflarının teknik olanaklarını, donanımı, sınıf tasarımı ve alt yapısına yönelik yaşanan sorunlar, bu sorunların nedenleri ve çözüm önerilerinin neler olabileceğini belirlemeye yöneliktir.

Okul kültürü ve yönetim boyutunda yer alan sorular, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin okul içerisindeki konumlarını ve görev tanımları ile okul yönetimi, diğer öğretmenler, öğrenciler ve velilerin kendilerine olan bakış açısını belirlemeye yönelik hazırlanmıştır. Ayrıca bu alanda yaşanan sorunların nedenlerinin ve bu sorunların çözülmesine yönelik önerilerin neler olabileceği de belirlenmeye çalışılmıştır.

2.3 Veri Toplama Süreci

Görüşmeler, 2011-2012 eğitim-öğretim yılı güz döneminde hazırlanan öğretmen görüşme formu kullanılarak gerçekleştirilmiş (Bakınız Ek II). Görüşme süreci başlangıcında, öğretmenlerle görüşme yapabilmek için gerekli izinlerin alınması hususunda Akdeniz

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne görüşme formları ve uygulama yapılacak okulların listesini içeren bir dilekçe yazılmıştır. Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde incelenip üst yazısı yazılan dilekçe Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'na gönderilmiştir. Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nca incelenen dilekçe yüksek lisans tez projesi araştırma ve uygulaması konulu bir üst yazı ile Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gönderilmiştir. İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme Komisyonu tarafından incelenen görüşme formlarının “Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi” esaslarına uygun olduğu tespit edilmiş ve araştırmanın çalışma takvimi doğrultusunda eğitim-öğretimi aksatmadan yapılması uygun görülmüştür. Bu kararı bildiren yazı Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'na gönderilmiştir.

Uygulama için gerekli izinler alındıktan sonra, öğretmenlerle telefon aracılığıyla uygun oldukları bir zamana randevu alınmıştır. Bu süreçte öğretmenlere uygun zamanları ayarlamak için çok çaba gösterilmiş; bazı okullara birkaç defa gidilmiştir. Randevu günü öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda, okul müdürlerinin bilgileri dâhilinde ve öğretmenlerin kendilerini rahat hissetmeleri açısından tercih ettikleri bir ortamda görüşme formlarını kullanarak görüşmelere başlanmıştır. Görüşmeler esnasında görüşme formunda yer alan sorular sorulmuş, sorunun tam olarak anlaşılmadığı veya ek bilgi verilmesi gereken durumlarda sonda sorular yardımıyla katılımcılardan derinlemesine bilgiler elde edilmiştir. Araştırmanın yansızlığı açısından katılımcılara hiçbir şekilde müdahale edilmemiş ve etkin bir dinleme süreci geçirilmiştir. Bu süreçte görüşmeler, katılımcıların onayı ile ses kayıt cihazı kullanılarak kayıt altına alınmıştır. Fakat 3 katılımcı, konuşmalarının kaydedilmesinden tedirgin olduğunu belirtmiş ve ses kayıt cihazının kullanılmasını kabul etmemiştir. Bu nedenle görüşmeler araştırmacı tarafından not edilmiştir. Görüşme sırasında bazı sorular katılımcılardan birkaçını rahatsız etmiş; bu nedenle ilgili soru katılımcılar tarafından geçiştirilmeye çalışılmıştır. Bu durumda, soruların içtenlikle cevaplanması gerektiği konusunda katılımcı ikna edilmeye çalışılmıştır.

2.4 Veri Analizi

Olgubilim araştırmalarında veri analizi, yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmaya yöneliktir. Bu amaçla yapılan içerik analizinde verinin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temalar ortaya çıkarılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırma sürecinde bilişim teknolojileri öğretmenleriyle yapılan görüşmeler ile elde edilen veriler, ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Ses kayıt cihazı ile kaydedilen görüşmeler, araştırmacı açısından önemli kolaylıklar sağlamıştır. Araştırmacının not alma sorununu önemli ölçüde ortadan kaldırdığından, soru sorma ve dinleme işlevlerini daha etkili bir biçimde yerine getirmede yardımcı olmuştur. Bu şekilde kaydedilen görüşmeler, araştırmacı tarafından yazıya aktarılmıştır. Verilerin yazıya aktarılma sürecinde hiçbir ayrıntının kaçırılmaması ve kayıtlarda duyulmayan ya da anlaşılmayan sözcüklerin belirlenmesi için ses kayıtları birçok kez başa alınıp yeniden dinlenmiştir.

Çözömlenen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi insan davranışları üzerinde doğrudan olmayan yollarla çalışmaya olanak tanıyan bir tekniktir ve bir mesajın belli özelliklerinin objektif ve sistematik bir şekilde tanınmasına yönelik çıkarımlar yapılmasını sağlar (Büyüköztürk vd., 2010). İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayacak kavramlara ulaşmaktır. Bu amaçla toplanan veriler önce kavramsallaştırılır, daha sonra ortaya çıkan kavramlar mantıklı bir biçimde düzenlenir ve buna göre veriyi açıklayan temalar saptanır. Böylece birbiriyle ilişkili veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilir, düzenlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Verilerin yazıya aktarılmasından sonra içerik analizinin ilk aşaması olan verilerin kodlanması süreci başlamıştır. Bu aşamada elde edilen veriler incelenerek anlamlı bölümlere ayrılmış ve her bölümün kavramsal olarak ne anlam ifade ettiği bulunmaya çalışılmıştır. Ardından tüm görüşmeler araştırmacı tarafından incelenerek kodlanmış ve doğrudan verilerden üretilen bir kod listesi oluşturulmuştur. Ayrıca kodlamalar yapılırken, bu kodları destekleyecek alıntılar da belirlenmiştir.

Verilerin kodlanmasından sonra temaların bulunması aşamasına geçilmiştir. Bu aşamada; ilk aşamada ortaya çıkan kodlar, verileri genel düzeyde açıklayan kategoriler altında toplanarak temalar bulunmuştur. Verilerden üretilen kodlar bir araya getirilerek incelenmiş ve bu kodlar arasındaki ortak noktalar bulunmaya çalışılmıştır. Ardından birbiriyle ilişkili kodları bir araya getirebilecek temalar belirlenmiştir.

Tematik kodlamanın ardından, verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ve tanımlanması aşamasına geçilmiştir. Bu aşamada; ilk iki aşamada oluşturulan sisteme göre elde edilen veriler düzenlenmiş, belirli olgulara göre tanımlanmış ve yorumlanmıştır.

Verilerin ayrıntılı bir şekilde düzenlenip tanımlanmasından sonra veri analizinde son aşama olan bulguların yorumlanması aşamasına geçilmiştir. Toplanan verilere anlam

kazandırma ve bulgular arasındaki ilişkileri açıklama, neden-sonuç ilişkileri kurmak, bulgulardan birtakım sonuçlar çıkarma ve elde edilen sonuçların önemine ilişkin açıklamalar yapma bu aşamada gerçekleştirilmiştir.

Alıntılar yapılırken, görüşmeye katılan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin isimleri direkt olarak verilmemiştir. Bunun yerine görüşmeye katılan her öğretmen için, öğretmenlerin görev yaptığı ilçe, görüşme sayısı ve cinsiyet değişkenleri göz önünde bulundurularak kodlama yapılmıştır. Örneğin [Mur.5.E] kodu, 5. görüşmenin gerçekleştirildiği Muratpaşa ilçesinden seçilen erkek öğretmene aittir. [Kon.12.K] kodu, 12. görüşmenin gerçekleştirildiği Konyaaltı ilçesinden seçilen kadın öğretmene aittir. [Kep.8.K] kodu ise 8. görüşmenin gerçekleştirildiği Kepez ilçesinden seçilen kadın öğretmene aittir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin mesleğe yönelik sorunlarını belirleyip bu sorunların nedenlerini ve çözüm önerilerini ortaya koymak amacıyla Bilişim Teknolojileri öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular, 4 temel alan altında organize edilerek sunulmuştur. Bu alanlar; kişisel-mesleki alana yönelik sorunlar, öğretim alanına yönelik sorunlar, teknik alana yönelik sorunlar, okul kültürü ve yönetim alanına yönelik sorunlardır.

3.1 Kişisel-Mesleki Alana Yönelik Sorunlar

Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler ışığında, Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin kişisel-mesleki alan ile ilgili karşılaştıkları sorunlar yedi tema altında gruplandırılmıştır. Bunlar; (1) lisans eğitiminin öğretmenlik meslek hayatına katkısı, (2) lisans eğitim programındaki dersler, (3) hizmet içi eğitim faaliyetleri, (4) ders yükü, (5) bilgisayar alanındaki gelişmelerin takibi, (6) BT dersi kapsamında yapılan uygulamaların etkisi ve (7) mesleki beklentilerdir.

3.1.1 Lisans Eğitiminin Öğretmenlik Meslek Hayatına Katkısı

Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin aldıkları lisans eğitiminin, öğretmenlik meslek hayatlarına katkısı üç alt tema altında incelenmiş ve gruplandırılmıştır. Bu alt temalar; lisans eğitiminin konu alan bilgisine katkısı, lisans eğitiminin öğretim uygulamalarına katkısı ve lisans eğitiminin güncel gelişmeleri takip edebilme açısından katkısıdır.

3.1.1.1 Lisans Eğitiminin Konu Alan Bilgisine Katkısı

Görüşülen Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin sekizi, aldıkları lisans eğitiminin meslek hayatlarında kullandıkları konu alan bilgisine katkısını yetersiz gördüklerini belirtmiştir. Yetersiz olmasının sebepleri arasında öğretim programı ve lisans derslerinin kapsam olarak yetersiz olması, uygulamalı eğitimlerin az olması ve öğrenci takibinin yapılmaması bulunmaktadır. Öğretmenlerin birçoğu, bilgisayar alanının ve teknolojinin hızla gelişmesi nedeniyle lisans eğitimi sırasında edinilen bilgilerin yetersiz kaldığını ve bu nedenle kişinin kendini geliştirmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir:

“Konu alan bilgisi insanın kendini geliştirmesiyle ilgili. Teknoloji geliştikçe her gün bir şeyleri takip etmek lazım. Üniversitenin verdiği şeylerle sabit kalırsak öğretmenlik mesleğinde yeterince ileride olmayacağımızı düşünüyorum ben.” [Kon.14.E]

Ayrıca öğretmenlerden birkaçı lisans eğitimi sırasında yanlış yönlendirildiklerini, mezun olduklarında eğitim teknoloğu olacaklarını düşündüklerini ve buna göre bir eğitim aldıklarını söylemiştir. Mur.5.E., bu durum ile ilgili olarak şunları söylemiştir:

“BÖTE demek bilgisayar destekli eğitim demektir. Fakat şu an bilgisayar arızalarına bakıyorum daha çok. Teknik arızalarla ilgili bir ders almadım üniversitede. Programlama eğitimi veremiyoruz. Müfredat da belli imkanlar da belli.” [Mur.5.E]

Görüşme yapılan öğretmenlerden beşi aldıkları lisans eğitiminin kısmen yeterli olduğunu düşünmektedir. Öğretmenlere göre aldıkları lisans eğitim düzeyi ilköğretim müfredatının çok üstündedir. Dolayısıyla, ilköğretimde bilgi birikimlerini aktaracak bir öğrenci kitlesinin olmadığını belirtmişlerdir. Hizmet öncesi dönemde aldıkları eğitimin yeterli olmadığını ve ilköğretim programları ile paralellik göstermediğini belirten Kep.6.E., şu ifadeleri kullanmıştır.

“Üniversite eğitimi ile şu an ki meslek hayatımızda kullandıklarımız tamamıyla farklı. Üniversitede daha çok teknik ağırlıklı dersler gördük. Bilgi birikimimizi aktarabileceğimiz bir öğrenci kitlesi yok ilköğretimde.” [Kep.6.E]

Aldıkları lisans eğitiminin yeterli olduğunu düşünen iki öğretmen ise, meslek hayatlarında kullandıkları bilgilerin çoğunu üniversitede kazandıklarını söylemişlerdir.

3.1.1.2 Lisans Eğitiminin Öğretim Uygulamalarına Katkısı

Lisans eğitiminin öğretim uygulamalarına katkısını değerlendiren Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin altısı aldıkları eğitimin yeterli, beşi kısmen yeterli, dördü ise yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Lisans eğitiminin meslek hayatlarındaki öğretim uygulamalarına katkısı olduğunu belirten öğretmenler, lisans eğitimi sırasında sınıf yönetimi ile ilgili karşılaşılabilecekleri sorunlar hakkında bilgilendirildiklerini, stajlar sayesinde ölçme-değerlendirme uygulamaları yapma

imkanı bulduklarını ve bu sayede öğretmenlik mesleğini öğrendiklerini belirtmişlerdir. Bu bağlamda iki öğretmen şunları söylemiştir:

“Sınıf yönetiminde disiplin çok gerekli. Disiplin olmazsa çocuklar çığırından çıkabiliyor. Bunları konuşmuştuk. Böyle bir durumla karşılaşacağımızı biliyorduk.” [Kon.12.K]

“Öğretmenlik mesleğini güzel öğrettiler. Derslerde karşılaşılabileceğimiz problemler uygulamalı olarak çok güzel anlatıldı.” [Mur.4.K]

Aldıkları lisans eğitiminin meslek hayatlarındaki öğretim uygulamalarına katkısının kısmen yeterli olduğunu düşünen öğretmenlerin çoğu, temel bilgileri kazandıklarını fakat müfredat değiştiği için aldıkları eğitimin artık geride kaldığını ve bu işin daha çok tecrübe gerektirdiğini söylemişlerdir. Ayrıca alanı eğitim bilimleri olan öğretim üyelerinin derslerinin verimli geçtiğini; fakat alan dışı öğretim üyelerinin verdiği derslerin tamamen verimsiz olduğunu belirten öğretmenler de olmuştur. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen düşüncelerini şöyle ifade etmiştir;

“Alanı eğitim bilimleri olan öğretmenlerin girdiği dersler gayet iyi geçiyordu. Ama başka alan mezunu öğretmenler de giriyordu eğitim bilimleri dersine. Onların çok verimli olduğunu söyleyemeyeceğim.” [Kep.7.K]

Diğer bir öğretmen ise üniversitedeki eğitim bilimleri ile ilgili dersleri İngilizce olarak aldıklarını ve bu nedenle öğrendiklerini Türkçeye uyarlamakta ve Türkçe olarak ifade etmekte sıkıntılar yaşadığını söylemiştir.

Lisans eğitimi sırasında aldıkları öğretim uygulamaları ile ilgili derslerin hiçbir katkısını görmediğini söyleyen öğretmenlere göre bu durumun temel nedenleri; eğitimin teorik olması, sınıf ortamının staj uygulamalarından farklı olması, pedagojik olarak hiçbir eğitimin verilmemesi ve dolayısıyla öğrencileri öğretmenliğe hazırlayamamasıdır. Bu konuyla ilgili bir öğretmen düşüncelerini şöyle ifade etmiştir;

“Biz eğitim programı olarak nasıl öğretmen olacağımızı, bir öğretmenin karşılaşıacağı güçlüklerin neler olacağı konusunda hiçbir fikir sahibi değildik. Ancak mesleğe atıldıktan sonra farkına varabildik.” [Kon.15.E]

“Teorik olduğu için hepsi, havada kaldı bence.” [Kon.14.E]

3.1.1.3 Lisans Eğitiminin Güncel Gelişmeleri Takip Edebilme Açısından Katkısı

Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin çoğu, aldıkları lisans eğitiminin güncel gelişmeleri takip edebilme açısından herhangi bir katkısının olmadığı konusunda görüş birliğine sahiptir. Bu öğretmenlere göre güncel gelişmeleri takip edebilmek için kişisel ilginin olması gerekmektedir. Bu bağlamda bir öğretmen fikrini şöyle belirtmiştir; *“Bence ilgi ile alakalı bir şey. Takip edersin ya da etmezsin.”* [Kep.6.E]

Bazı öğretmenler ise bu durumu aldıkları eğitimin niteliksiz olmasına bağlamış ve güncel bilgilerinin tamamen tesadüfi bir şekilde edinildiğini söylemiştir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Güncel bilğim tamamen tesadüflere bağlı. Öğretmenlerle bir araya gelebilirsek, paylaşımında bulunabilirsek ancak bir şeyler öğrenebiliyorum.”

[Kon.15.E]

Görüşme yapılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinden beşi ise eğitimleri sırasında doğru yönlendirilmenin yapıldığını, nasıl öğrenileceğinin öğretildiğini dolayısıyla güncel gelişmeleri takip etmenin hayatın bir parçası haline geldiğini söylemişlerdir. Ayrıca aldıkları yabancı dil desteği sayesinde sadece Türkiye’deki değil, dünya genelindeki gelişmeleri takip edebildiklerini belirtmişlerdir. Bu nedenle aldıkları lisans eğitiminin meslek hayatlarındaki güncel gelişmeleri takip edebilme açısından katkısını gördüklerini ifade etmişlerdir. Bu düşüncelerini bir öğretmen şöyle ifade etmiştir;

“Bu konuda üniversitenin çok fazla faydası var diyebilirim. Sadece Türkiye’de bulunan kaynaklara yönelmiyoruz. Verdiği yabancı dil desteği sayesinde dünya genelindeki gelişmeleri rahatlıkla takip edebiliyoruz. Bu hususta ben ve benimle aynı dönem mezun olarak arkadaşlarım üniversiteye çok müteşekkirim.” [Mur.3.E]

3.1.2 Lisans Eğitim Programındaki Dersler

Görüşme yapılan Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri lisans eğitim programındaki dersleri; konu alan bilgisine yönelik dersler, öğretim uygulamalarına yönelik dersler ve genel kültür alanına yönelik dersler olmak üzere üç ayrı grupta değerlendirmişlerdir.

Lisans eğitim programındaki konu alan bilgisine yönelik dersleri değerlendiren bilişim teknolojileri öğretmenlerinin beşi bu derslerin meslek hayatlarına katkısının olduğunu

düşünürken diğer beşi herhangi bir katkısının olmadığını düşünmektedir. Kalan beşi ise lisans eğitim programındaki konu alan bilgisine yönelik derslerin, meslek hayatlarına olan katkısının kısmen yeterli olduğunu belirtmiştir.

Konu alan bilgisine yönelik derslerin meslek hayatlarında katkısını gördüğünü düşünen öğretmenlere göre bunun temel nedeni derslerdeki eğitimin çok iyi olması ve öğretmen adaylarını araştırmaya sevk etmesidir.

Lisans eğitim programındaki konu alan bilgisine yönelik derslerin meslek hayatlarına olan katkısının kısmen yeterli olduğunu belirten öğretmenler ise bilgisayar alanının hızla gelişmesi sonucunda programların da hızla değiştiğini söylemişlerdir. Ayrıca lisans eğitimi sırasında aldıkları derslerin seviyesinin ilköğretimden yüksek olduğunu ve dolayısıyla ilköğretimde ihtiyaç duymadıklarını da belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Şu an üniversitede aldığım alan eğitime minimum seviyede ihtiyaç duyuyorum. Aldığım eğitimin onda birini belki de elli de birini kullanıyorumdur. İlköğretimde ihtiyaç da olmuyor.” [Mur.5.E]

Öğretmenlerden bazıları ise konu alan bilgisine yönelik derslerinin yüzeysel olarak verildiğini, öğretim üyelerinin bir kısmının kendini geliştirmediğini ve akademik olarak yeterli donanıma sahip olmadıklarını söylemiştir. Bir öğretmen ise bu konuda kendini eleştirmiş ve lisans eğitimi sırasında öğretim görevlilerine ısınamaması nedeniyle lisans eğitiminde almış olduğu eğitimin kısmen yetersiz kaldığını belirtmiştir.

Lisans eğitim programlarındaki konu alan bilgisine yönelik derslerin yetersiz olduğunu düşünen öğretmenlere göre, bazı derslerin içerikleri öğrencinin ihtiyaçlarına cevap veremeyecek düzeydedir. Ayrıca bu derslerin kredileri de düşük bulunmaktadır. Buna karşın bazı derslerin içerikleri gereksiz yere ağır ve yoğundur. Bu durum yetersiz ve üstün körü bir eğitime neden olmaktadır. Dolayısıyla bu öğretmenler, ancak öğretmenliğe başladıktan sonra birçok şeyi öğrendikleri belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak öğretmenlerden bazıları lisans eğitimindeki derslerin daha derinlemesine verilmesi gerektiğini söylemiş ve öğretmen adaylarının çağın yeniliklerini kendi imkanlarıyla nasıl öğrenebilecekleri konusunda bilinçlendirilmesinin öneminden bahsetmişlerdir. Ayrıca bir öğretmen BÖTE bölümünün ilk mezunlarından olduğunu ve bu durumun dezavantajlarını yaşadığını belirtmiştir. Bu dezavantajlar, BÖTE bölümünün ilk açıldığı yıl olması nedeniyle laboratuvarların ve öğretim

üyelerinin donanımsız olması ve yanlış yönlendirmenin yapılmasıdır. Bu öğretmen konuyla ilgili olarak şunları söylemiştir;

“Biz bu bölümleri tercih ederken eğitim materyali geliştirme uzmanı, yazılım geliştirme uzmanı diye girdik. 2. Sınıfta büyük bir şokla karşılaştık. Bu bizi çok yaraladı. Bu bölümü tercih etmezdim. Çok büyük bir şaşkınlık içerisine girdim ve Türkiye’de ilk mezunlar olduğumuz için o zamanlar laboratuvarlar donanımsal olarak çok isabetli değildi ve hocalar da çok donanımlı değildi. Biz ilk dönem mesela bilgisayar kullanmadık. Böyle bir engelle karşılaştık. Ben her şeyi mezun olup atandıktan sonra gördüm.”
[Kon.15.E]

Öğretim uygulamalarına yönelik dersleri değerlendiren öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu derslerin yeterli ya da kısmen yeterli olduğunu söylemiştir. Bir öğretmen ise yetersiz bulunduğunu belirtmiştir. Yeterli olduğunu düşünen öğretmenler uygulamaya yönelik iyi ve verimli bir eğitim gördükler konusunda görüş birliğine varmıştır.

Öğretim uygulamaları alanına yönelik derslerin kısmen yeterli olduğunu düşünen öğretmenler, ders saatlerinin yetersiz olduğu ve öğretim üyesi eksikliği konularına vurgu yapmıştır. Ayrıca teori ile uygulamanın farklı olduğunu ve devlet okullarında öğrenci profilinin değiştiğini de belirten öğretmenler olmuştur. Bir öğretmen bu konudaki görüşünü şöyle belirtmiştir;

“...KPSS’de eğitim bilimlerinden de çok puan almıştım. Pratikte biraz farklı oluyor herhalde. Öğrenci profili değişiyor. Biz kolejlerde staj yaptık. Oradaki profille buradaki profil değişiyor.” [Kon.12.K]

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin yedisi lisans öğretim programındaki genel kültür alanına yönelik derslerin yeterli olduğunu söylemiştir. Derslerin yeterli olmasında alan öğretmenlerinin derslere girmesi, derslerin kapsamlı fakat çok ağır olmamasının etkili olduğu konusunda görüş birliğine varmışlardır.

Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinden üçü genel kültür derslerinin gereğinden fazla ağır olması nedeniyle kısmen yeterli olduğunu düşünürken beş öğretmen ise tamamen yetersiz olduğu görüşüne varmıştır. Sayısal tabanlı eğitim gördükleri için genel kültür derslerinin bazılarının gereksiz olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca genel kültür derslerinin lise düzeyinde olması nedeniyle yetersiz kaldığını da düşünenler olmuştur.

3.1.3 Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri

Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin katıldıkları ve gereksinim duydukları hizmet içi faaliyetler iki alt tema altında incelenmiş ve gruplandırılmıştır. Bu alt temalar, hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılım düzeyi ve ihtiyaç duyulan hizmet içi eğitim faaliyetleridir.

3.1.3.1 Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Katılım Düzeyi

Görüşme yapılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin çoğunluğunun hizmet içi eğitim faaliyetlerine belirli düzeylerde katıldığı görülmüştür. Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin altısı hizmet içi faaliyetlere genellikle katıldığını belirtirken, yedisi bazen katıldığını belirtmiştir. Öğretmenlerden ikisi ise hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmadıklarını söylemiştir.

Hizmet içi eğitim faaliyetlerine genellikle katıldığını belirten öğretmenler; üniversitedeki meslek eğitiminin eksikliklerini giderme, değişik programları öğrenmeyi isteme, öğrenmeyi sevmeye, kişisel gelişimlerini sağlama, öğretmenlik mesleğine yeni görüşler katma ve sertifika alma amacıyla bu faaliyetlere katıldığını söylemişlerdir. Ayrıca bu faaliyetlerin mesleki ve kişisel gelişimlerine olumlu yönde katkılar sağladığını söylemişlerdir. Bu bağlamda iki öğretmen şunları söylemiştir;

“Geliştirmeyi seviyorum kendimi çünkü ilköğretimde programa yönelik sadece müfredata uygun gidersek Word, Excel’in dışına çıkamıyoruz.”

[Kon.12.K]

“Genelde katılmaya çalıştım. Üniversite mesleğe yönelik olarak bilgisayar alanında çok fazla iyi eğitim aldığımı düşünmüyorum. O açıdan hizmet içi eğitimlere gitmeye çalıştım. Mesela ben web tasarımı hizmet içi eğitimlerle öğrendim. Orda başladım adım adım ilerlemeye. Hizmet içi eğitim önümü açtı. Ben de sonradan kendimi geliştirdim.” [Mur.1.K]

Yapılan hizmet içi eğitim faaliyetlerine bazen katıldığını söyleyen öğretmenlerin birçok nedeni olduğu görülmektedir. Örneğin öğretmenlerden bazıları yapılan faaliyetlerden haberdar olmadığını, BT ile ilgili eğitimlerin yetersiz olduğunu ve bilgisayar alanındaki eğitimlere daha çok teknik öğretmenlerin alındığını söylerken bazıları da bu faaliyetlerin verimsiz olduğunu ve ilköğretime herhangi bir faydasının olmayacağını düşünmektedir. Bu konuda bir öğretmen şöyle söylemiştir;

“Altı yılda dört defa katıldım. Mesleki gelişimime katkısı oldu tabi ki ama yine ilköğretimde çalıştığım için hiçbir faydasını göremeyeceğim.”

[Kep.10.E]

Yine bazı öğretmenler ise BT öğretmenlerinin içinde bulunduğu belirsizlikler ve mesleğe adaptasyon süreci gibi nedenlerden dolayı tercih etmediğini belirtirken bir öğretmen ise bu konuda seçici davrandığını ve ancak konularında uzman kişilerin verdiği eğitimlere katılmayı tercih ettiğini söylemiştir. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir;

“3 senede 3 ya da 4 kere hizmet içi eğitim faaliyetine katılmışımdır. O da okulca yapılan bir şey. Yani benim bireysel tercihim değil. Herhalde biraz adaptasyon süreci, öğretmenliğe ve mesleğe alışma, ayrıca bu belirsizlik insanı yoruyor. Bu belirsizliği atlatmayı bekliyorum ki kendimi başka şeylere verebileyim.” [Kep.8.K]

Tüm bu nedenlere rağmen öğretmenler, katıldıkları hizmet içi eğitim faaliyetlerinin kendilerine, bilgi birikimlerini öğrencilere aktarma konusunda olumlu katkılar sağladığını düşünmektedir. Ayrıca bu faaliyetlerin amacına ulaşması için teoriden çok uygulamalı olması gerektiği de vurgulanmıştır.

Hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmadığını belirten iki öğretmen katılmama nedenleri olarak şunları belirtmişlerdir; bilgisayarla ilgili birçok faaliyete sınıf öğretmenlerinin alınması, eğitimlerin niteliksiz ve ciddiyetsiz olduğunu ve bu faaliyetleri yürütenlerin etkili ve yeterli olmadığını düşünmeleri, bazı faaliyetler konusunda bilgilendirilmemeleri ve eğitim-öğretimi aksatması nedeniyle idare tarafından onaylanmaması. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen şunları söylemiştir;

“...çoğu hizmet içi eğitim kursunu 5 günse, 2 gün yapılır, 3 gün yatılır. Ya yapılan sınavlar! Bir gün öncesinde cevaplar verilir. Dolayısıyla öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerden bekledikleri çaba daha başlarken bitmiş olur.” [Kon.15.E]

3.1.3.2 İhtiyaç Duyulan Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin büyük çoğunluğu bilgisayar alanında (yazılım, donanım, web tasarımı) hizmet içi eğitim faaliyetlerine gereksinim duyduğunu söylemiştir. Bununla beraber yöneticilik, yeni yönetmelikler, eğitim programları, yeni eğitim yaklaşımları, eğitim modelleri ve TKY gibi alanlarda da hizmet içi eğitim

faaliyetlerine ihtiyaçları olduğunu belirtmişlerdir. Sadece bir öğretmen herhangi bir hizmet içi faaliyete gereksinim duymadığını ve bu nedenle katılmak istemediğini belirtmiştir.

Öğretmenler bu hizmet içi eğitim faaliyetlerine gereksinim duyma nedenleri olarak, bilgisayar alanının sürekli yenilenmesiyle değişik programlar ve dillerin çıkmasını göstermişlerdir. Ayrıca bazı öğretmenler BT öğretmenliği mesleğinin giderek teknik elemanlığa dönüştüğünü ve altyapı bilgi eksikliklerinin olduğunu belirtmiştir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen düşüncelerini şöyle ifade etmiştir;

“Açıkçası zaten bizim mesleğimiz artık öğretmenlikten uzaklaşıyor. Teknik elemanlığa dönüyor. Bunu herkes söylüyor. Dolayısıyla benim ihtiyaç duyduğum bilgisayar bakımı, donanım, ileri seviyede web sitesi tasarımı...”

[Mur.5.E]

Ayrıca öğretmenlerin çoğu bu faaliyetleri yönetecek kişilerin bilgi açısından daha donanımlı olması gerektiğini, böylece hizmet içi eğitim faaliyetlerinin daha nitelikli olacağını ifade etmiştir. Bununla beraber bu faaliyetlerin seminer dönemlerinde yürütülebileceğini de belirtmişlerdir. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir; *“...hizmeti içi eğitimlerin daha iyi olmasını bekliyorum. Gidiyoruz içi boş. Böyle bir durumla karşılaşıyoruz.”* [Mur.1.K]

Öğretmenlerin dokuzu hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yüz yüze, dördü online, biri ise hem online hem yüz yüze yürütülmesini tercih ettiğini söylemiştir.

3.1.4 Ders Yükü

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin altısı 15 saatten az derse girdiğini dolayısıyla norm fazlası haline geldiğini söylemiştir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen şunları söylemiştir;

“ 4. ve 5. sınıflardan bilgisayar eğitiminin kaldırılmasından sonra 6, 7 ve 8. sınıflarda bir ders yükümüz kalmadı. Ders yükümüzde de bir hayli rahatlamamız söz konusu.” [Mur.3.E.]

Öğretmenlerden sekizi, okulda BT dersinin seçilmemesinden dolayı derslerinin olmadığını söylemiştir. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir; *“Dersimiz olmadığı için böyle bir yükümüz yok.”* [Kep.9.E]

Görüşmeye katılan öğretmenlerden sadece biri okulda norm fazlası olmadığını ve 15 saatten fazla dersi olduğunu belirtmiştir.

3.1.5 Bilgisayar Alanındaki Gelişmelerin Takibi

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin bilgisayar alanındaki gelişmelerin takibi konusundaki yeterlilikleri üç alt tema altında incelenmiş ve gruplandırılmıştır. Bu temalar; bilgisayar alanındaki gelişmeleri takip etme düzeyi, düzenli olarak takip edilen yayın/siteler ve düzenli takip edilen forum, blog, facebook alanı vb. sosyal ağlardır.

3.1.5.1 Bilgisayar Alanındaki Gelişmeleri Takip Etme Düzeyi

Öğretmenlerden altısı kişisel gelişmelerini sağlamak ve okuldaki bilgisayarların bakımını yapmak zorunda olması nedeniyle bilgisayar alanındaki gelişmeleri sürekli takip ettiğini belirtmiştir.

Geriye kalan öğretmenlerin altısı bilgisayar alanındaki gelişmeleri genellikle takip ettiğini söylerken ikisi ise ara sıra takip ettiğini belirtmiştir. Ara sıra takip ettiğini söyleyen öğretmenlerden biri çocuğunun bakımıyla ilgilendiği ve maddi anlamda yetişemediğini ifade etmiştir.

Öğretmenlerden biri ise güncel gelişmeleri takip edebilme konusunda başarısız olduğunu, okulda yüklenen yükler nedeniyle takip edemediğini belirtmiştir. Bu gelişmelerden ancak diğer öğretmenlerle paylaşımda bulunarak haberdar olduğunu da söylemiştir.

3.1.5.2 Düzenli Takip Edilen Yayın/Siteler

Öğretmenler çoğu düzenli olarak; www.photoshop.net, www.chip.com.tr, www.pcnet.com.tr, www.bilgisayarbilisim.net, www.vatanbilgisayar.com, www.teknosa.com, www.kariyervideo.com sitelerini takip etmektedir. Düzenli olarak takip edilen yayınlar arasında ise Chip ve Stuff gibi bazı bilgisayar dergileri bulunmaktadır. Öğretmenlerden biri düzenli olarak herhangi bir site/yayın takip etmediğini, biri ise BT öğretmeni arkadaşlarının bilgilerinden yararlandığını söylemiştir.

3.1.5.3 Düzenli Takip Edilen Forum, Blog, Facebook Alanı vb. Sosyal Ağlar

Öğretmenlerin çoğu genellikle www.hardwareforum.com, www.bilgisayarbilisim.net, www.bilgisayarogretmenleri.com, www.bilisimogretmenleri.net, www.gencbilisim.com.tr sitelerindeki forumlar ile maxibote forumunu takip ettiklerini söylemişlerdir.

Öğretmenlerin beşi ise düzenli olarak takip ettiği herhangi bir forum ya da blog olmadığını söylemiştir.

3.1.6 BT Dersi Kapsamında Yapılan Uygulamaların Etkisi

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin, BT dersi kapsamında yaptıkları uygulamaların etkisi iki alt tema altında incelenmiş ve gruplandırılmıştır. Bu alt temalar, BT dersi kapsamında yapılan uygulamaların fiziksel etkileri ve BT dersi kapsamında yapılan uygulamaların psikolojik etkileridir.

3.1.6.1 BT Dersi Kapsamında Yapılan Uygulamaların Fiziksel Etkileri

Görüşmeye katılan öğretmenlerin çoğu, BT dersi kapsamında yaptıkları uygulamaların kendilerini fiziksel olarak olumsuz etkilediğini söylemiştir. Öğretmenler;

- sınıfların kalabalık olması,
- bilgisayar sayısının az olması,
- bütün bilgisayarların sürekli çalışır durumda olması ve fanların gürültüsü,
- ders saatinin uygulama için yetersiz olması,
- sınıfın gereğinden fazla büyük ya da küçük olmasından dolayı öğrencilerin derse odaklanamaması,
- öğrencilerin kendi aralarında yüksek sesle konuşmaları,
- laboratuvarın havasız olması,
- ders sırasında öğrencilerin ders dışı etkinliklerle meşgul olmalarını engellemek amacıyla öğrencilerin sürekli kontrol edilme gerekliliği ve bu nedenle sürekli ayakta durma,
- eski, tüplü monitörler ve konforsuz koltuklar ile bilgisayarların yaydığı radyasyon nedeniyle

yorgunluk, baş ağrısı, göz yorgunluğu ve enerji kaybetme gibi olumsuzluklar yaşadıklarını söylemişlerdir. Ayrıca ders aralarında okulun ve öğretmenlerin sorunlarını çözme zorunluluğu öğretmenlerin üstlerindeki yükü bir kat daha arttırmaktadır. Öğretmenlerden biri özellikle öğrencilerin kontrolünü sağlayabilmek için öğrenci takip programı kullandığını söylemiştir. Bir öğretmen ise öneri olarak BT dersinin, teknoloji tasarım dersinde olduğu gibi sınıflar ikiye bölünerek işlenmesi gerektiğini söylemiştir. Bu konuyla ilgili olarak üç öğretmen şunları söylemiştir;

“Tüm gün derse girdiğim zaman o radyasyonun beni etkilediğini hissediyorum. Enerjimi tamamen sömürdüğünü, baş ağrısı vs gibi şeyleri bedenimde yeni yeni hissetmeye başladım.” [Mur.1.K]

“Gözlerim yoruluyor. Bilgisayar sınıfında monitörler tüplü, eski model. Bu yüzden gözü çok yoruyor.” [Kep.7.K]

“18 bilgisayar var ve sınıflar kalabalık. Öğrenciler sınıfa sığmıyor. Öğrencilerin ve bilgisayar fanlarının gürültüsü çok yoruyor. Ayrıca sıcak havalarda bilgisayarlardan dolayı klima yetersiz kalıyor. Ve tabii ki radyasyon. Ders aralarında okulun ve diğer öğretmenlerin sorunlarını çözmek zorunda kalıyoruz.” [Kon.11.E]

Bununla beraber öğretmenlerden ikisi teknolojik araçlara sahip olduğunu ve bu nedenle yorulmadığını söylemiştir.

3.1.6.2 BT Dersi Kapsamında Yapılan Uygulamaların Psikolojik Etkileri

Öğretmenlerden sekizi BT dersi kapsamında yaptıkları uygulamaların kendilerini psikolojik olarak olumsuz etkilediğini söylemişlerdir. Öğrencilerin uygulama sırasında saygısız davranması, ders işleme konusundaki isteksizliği ve sınıf disiplinini sağlayamama öğretmenlerin morallerinin bozulmasına neden olmaktadır. Ayrıca dersin adının değişmesi, içeriğin değişmesi, ders saatinin azlığı ve öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayamama öğretmenleri psikolojik olarak kötü etkilemektedir. BT öğretmenliğine yönelik var olan sorunlar öğretmenlerin dikkatini dağıtmakta ve öğretmenlerde isteksizliğe neden olmaktadır. Bu konuyla ilgili öğretmenlerden biri şunları söylemiştir;

“Sınıftaki öğrencilerin uygulama yaparken öğretmene saygı çerçevesinden - artık adaptasyondan mıdır nedir- sınıf ortamından uzaklaşıyor. O bizi geriyor. Daha doğrusu psikiyatriste gitsek depresyon ilaçları kesin verir yani.” [Kon.14.E]

Yine bu konuda bir başka öğretmen düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir;

“Psikolojik olarak uygulama dersi yapmak çok zor bir şey. Her öğrenci bir şey söylüyor. Hepsine yetişmek istiyorum, hepsinin derdini çözmek istiyorum ama 40 dakikalık bir derste hepsinin derdini çözemiyorum. Bu nedenle üzülüyorum bazen, yeterli olmadığımı düşünüyorum.” [Mur.4.K]

Bununla beraber öğretmenlerin dördü BT dersi kapsamında yaptıkları uygulamaların kendilerini psikolojik olarak olumlu etkilediğini söylemiştir. Öğretmenliği sevmesi ve ders işlerken mutlu olması, öğrencilerin derse karşı ilgili olması, laboratuvarın teknolojik alt yapısının standartlara yakın olması sebebiyle rahat hissetme ve en önemlisi okullarında BT

dersinin seçilmiş olması, öğretmenleri psikolojik olarak olumlu etkilemektedir. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Yine de bu kadar yorulmaya rağmen dersim olduğu için mutlu oluyorum. Bir şeyler vermenin mutluluğu oluyor. Çünkü öğretmen olmak için geldim buraya.” [Kon.12.K]

Ayrıca öğretmenlerden üçü ise olumlu ya da olumsuz herhangi bir etkisi olmadığını; tam tersi derslere girememenin kendilerini psikolojik olarak olumsuz etkilediğini söylemişlerdir. Bu konuda bir öğretmen düşüncelerini şöyle ifade etmiştir; *“Derslere girmeyince yarın ne olacak diye soruyorum!”* [Kep.9.E]

3.1.7 Mesleki Beklentiler

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin on dördü, öğretmenlik mesleğinin mesleki beklentilerine cevap vermediğini söylemiştir. Bilişim Teknolojileri öğretmenleri öğretmenlik mesleğinin mesleki beklentilerine cevap vermeme nedenleri olarak;

- İlköğretimin seviyesinin düşük olması,
- MEB’in bilişim teknolojileri dersini önemsemediğinin düşünülmesi,
- Dersin seçmeli olması,
- Dersin notunun olmaması,
- Ders saatinin azlığı,
- Dersin seçilmemesi,
- Öğretmen gibi hissedememe,
- Öğretmenlik yapamama,
- Dersin diğer dersler gibi ciddiye alınmaması,
- Öğrencilerin öğretmenlere saygı duymaması,
- Eğitim sisteminin öğrencilerin yarıştığı bir sisteme dönüştürülmesi,
- Öğretmenlerin yardımcı bir materyal gibi görülmesi,
- Öğretmenler arasında işbirliğinin olmaması,
- Eğitim sistemi değişikliği nedeniyle öğretmen olmaya mecbur bırakılma,
- Formatörlüğe zorlanma,
- Okullarda her türlü teknik işin bilişim teknolojileri öğretmenlerinin üstüne yüklenmesi,
- Tatminsizlik,
- Verimsizlik ve yetersizlik duygusu,

- Öğretmenlik mesleğini sevmeme

olarak belirtilmiştir.

Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin bu konuyla ilgili olarak önerileri ise şöyledir:

- BT ders saati arttırılmalı
- BT öğretmenlerinin de öğretmen olduğu hatırlanmalı
- BT dersi zorunlu olmalı
- Dersin notu olmalı
- BT dersi 4. ve 5. sınıflara tekrar konulmalı
- MEB, BT dersine gereken önemi vermeli
- BT öğretmenlerinin net bir görev tanımı yapılmalı
- Ders kitapları yenilenmeli
- Kitap seviyeleri yükseltilmeli
- Formatörlük isteğe bağlı olmalı
- Formatörlük konusunda eksiklikleri tamamlamak için seminerler verilmeli
- Formatörlük için geliştirici kurslar açılmalı
- Formatörlük konusunda bilgilendirme amaçlı aylık toplantılar yapılmalı
- BT öğretmenlerinin içinde bulunduğu durum nedeniyle isteyen öğretmenlere alan değişikliği fırsatı verilmeli
- Öğrencilerin aileleri ile okul arasındaki iletişim geliştirilmeli

Bununla beraber bir öğretmen zorunlu eğitimin 5 yıl olması gerektiğini ve isteyenlerin devam etmesinin daha doğru olacağını düşünmektedir. Bazı öğretmenler ise bu konuda çok umutsuz olduğunu ve artık herhangi bir beklentilerinin kalmadığını söylemiştir. Bu konuyla ilgili olarak öğretmenlerden bazıları şunları söylemiştir:

“Kendi alanımla ilgili ben kendimi öğretmen gibi hissetmiyorum. O tatmini yaşamıyorum. O yüzden bu soruya nasıl bir cevap vereyim bilmiyorum. Ben kendime alan değişikliği öneririm! Yani bu alanda öğretmenlikle ilgili herhangi bir beklentim kalmadı.” [Kep.8.K]

“Bir kere öğretmenlik mesleğini biz yapmıyoruz şu anda. Benim dersim seçilmedi bu sene. Hiç derse girmiyorum şu an. Mesleki olarak hiçbir beklentime cevap vermiyor. Öncelikle bilgisayar öğretmenlerinin ne olduğu bir kılıfa sokulsun. İşimiz ne onlar ortaya çıkarılsın. Ne yapacağız onlar

ortaya çıkarılsın. Tamirci miyiz, bilgisayar öğretmeni miyiz, neyiz? Konuşmaya başlayınca ucu bucağı bitmeyecek! Memur muyuz o ayrı bir sıkıntı.” [Kep.9.E]

“Benim bölümüm olarak öğretmenlik çoğu zaman beklentilerime cevap vermiyor. İşte seçmeli ders olması, dersin çok ciddiye alınmaması... Benim dersimin de matematik, Türkçe gibi zorunlu dersler kapsamına alınmasını isterim.” [Kon.12.K]

“Valla artık cevap vermiyor. Cevap da aramıyorum. Çok bunaldım. Bu galiba bilgisayar öğretmenlerinin dezavantajı. Ben şu an öğretmenlik yaptığımı düşünmüyorum. Branş değişikliğinin keşke önünü açsalar diyorum.” [Mur.1.K]

“Şu anda kendimi pek öğretmen gibi hissetmiyorum. Notum yok. Dersimin sayısını olabildiğine azalttılar. Düşürebilseler nerdeyse yarım ders yapacaklar. Bu nedenle kendimi hiç yeterli, verimli hissetmiyorum.” [Mur.4.K]

Öğretmenlerden biri ise öğretmenlik mesleğini sevmesinden dolayı, bu mesleğin mesleki beklentilerine kısmen cevap verdiğini söylemiştir.

3.2 Öğretim Alanına Yönelik Sorunlar

Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler ışığında, Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin öğretim alanı ile ilgili karşılaştıkları sorunlar yedi tema altında gruplandırılmıştır. Bunlar; (1) BT dersi öğretim programının uygulanabilirliği, (2) BT ders kitapları, (3) kullanılan öğrenme ve öğretme yöntemleri/yaklaşımları, (4) sınıf içi disiplin problemleri, (5) kullanılan ölçme-değerlendirme araçları, (6) özgün materyal tasarlama ve (7) öğretim süreci problemlerinin çözümüne yönelik önerilerdir.

3.2.1 BT Dersi Öğretim Programının Uygulanabilirliği

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin, BT dersi öğretim programının uygulanabilirliğine yönelik görüşleri dört alt tema altında incelenmiş ve gruplandırılmıştır. Bu alt temalar; BT dersi öğretim programının amaçlar ve kazanımlar açısından uygulanabilirliği, BT dersi öğretim programının öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri açısından uygulanabilirliği, BT dersi öğretim programının ders saati açısından uygulanabilirliği ve BT dersi öğretim programının ders saati açısından uygulanabilirliğidir.

3.2.1.1 BT Dersi Öğretim Programının Amaçlar/Kazanımlar Açısından Uygulanabilirliği

Görüşmeye katılan öğretmenlerden üçü BT dersi öğretim programının amaçlar ve kazanımlar açısından uygulanabilir düzeyde olduğunu söylemiştir. Bu öğretmenler kazanımların net olarak ifade edildiğini ve öğrencilerin gelişim ve öğrenme seviyelerine uygun olduğunu belirtmiştir.

Üç öğretmen, BT dersi öğretim programının amaçlar ve kazanımlar açısından kısmen uygulanabilir düzeyde olduğunu söylemiştir. Öğrencilerin alt yapı eksikliği, bazı konuların öğrenci seviyesine göre ağır olması, kazanım seviyelerinin bölgesel farklılık göstermesi, sahip olunan imkanlara göre hazırlanmamış olması gibi nedenlerden dolayı uygulanabilirlik konusunda bazı sıkıntılara neden olmaktadır.

Öğretmenlerden dokuzu ise BT dersi öğretim programının amaçlar ve kazanımlar açısından uygulanamaz düzeyde olduğunu söylemiştir. Bu öğretmenlerden bazıları amaç ve kazanımların yüksek bir hazır bulunuşluk gerektirdiğini fakat öğrencilerin alt yapısının olmadığını düşünürken bazıları ise amaç ve kazanımların basit ve düşük seviyeli olduğunu, hiçbir amaca hitap etmediğini düşünmektedir. Bu öğretmenler öğrencilerin donanımlı olduğunu ve bu nedenle kazanımları öğrencilerde göremediklerini de söylemişlerdir. Bu nedenle öğretmenler BT öğretim programındaki amaç ve kazanımların geliştirilerek günümüze uyarlanması gerektiğini ifade etmişlerdir.

3.2.1.2 BT Dersi Öğretim Programının Öğrencilerin Hazır Bulunuşluk Düzeyleri Açısından Uygulanabilirliği

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin beşi öğretim programını öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri açısından yeterli bulduğunu söylemiştir. BT dersi öğretim programının düzeylere göre basamaklı olarak hazırlanmış olması, BT dersini alan öğrencinin seviyesine göre seçilmesine imkan tanımakta ve öğretmene bu açıdan kolaylık sağlamaktadır. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Basamak sistemi güzel bir sistem. İsteddiğiniz basamağı istediğiniz sınıfta okutabiliyorsunuz. Seneden seneye öğrencilerin durumlarına göre basamakları ayarlamaya çalışıyorum.” [Mur.4.K]

Öğretmenlerin yedisi ise öğretim programını öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri açısından yetersiz bulduğunu söylemiştir. Öğrencilerin bilgisayar yazılım ve donanım

konusunda bilgili olmaları nedeniyle programın öğrencilerin seviyesi altında kaldığını ve bu nedenle tatmin edici olmadığını belirtmişlerdir.

Bununla beraber üç öğretmen programın ağır ve basamakların sınıf seviyelerine uymaması nedeniyle uygulanamaz olduğunu söylemişlerdir. İki öğretmen bu konuyla ilgili olarak şunları söylemiştir;

“Bu konuda biraz sıkıntımız var. Okulumuzda artık bilişim teknolojileri dersi sadece 7 ve 8. sınıfta işleniyor. Dolayısıyla basamak anlamında 7. sınıfa kaçınıcı basamak verilecek? Öğrenciler 1,2,3,4 ve 5. adımları hiç görmeden gelecekler.” [Mur.5.E]

“Öğretim programı öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin çok üstünde.” [Kep.8.K]

3.2.1.3 BT Dersi Öğretim Programının Ders Saati Açısından Uygulanabilirliği

Öğretmenlerin çoğu ders saatinin uygulama açısından yetersiz olduğu konusunda görüş birliğine varmıştır. Öğretmenler; müfredatın yoğun olması, ileri uygulamaların bulunması, konu anlatımının zaman alması dolayısıyla uygulamaya zaman kalmaması gibi sebeplerden dolayı ders saatinin yetersiz bulduklarını söylemişlerdir. Ayrıca dersin başında öğrencilerin yerleşmesi ile sınıf kontrolü, disiplin sağlama ve hakimiyet kurmada zaman harcanması da diğer sebeplerdir. Öğretmenlere göre bu sorunları çözebilenin tek yolu ders saatinin haftada ikiye çıkarılmasıdır. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Ders saatinin biraz daha artması lazım. Çünkü zaten ortam gereği sınıfa hakim olmak hayli zaman alıyor. Dersi işleyemedi, uygulamaya geçemedi süre bitiyor. En az 2 saat olması gerek.” [Kep.8.K]

Öğretmenlerden biri ders saatinin ikinci kademe için yeterli olduğunu düşünürken bir diğer öğretmen ise etkinliklerin uygulama süresinin bir saat olduğunu; eğer sınıflar kalabalık değilse programın uygulanabileceğini düşünmektedir.

3.2.1.4 BT Dersi Öğretim Programının Sınıf Ortamı Açısından Uygulanabilirliği

Görüşmeye katılan öğretmenlerden on biri sınıf ortamının BT dersi öğretim programının uygulanması açısından yetersiz olduğunu söylerken, geriye kalan dört öğretmen sınıf ortamının yeterli olduğunu söylemiştir.

BT sınıflarının ortamının öğretim programını uygulama konusunda yetersiz olduğunu düşünen öğretmenler, BT sınıfının dar olması, sınıfların kalabalık olması gibi nedenlerden dolayı öğrencilerin sınıfa sığamadıkları ve bilgisayar sayısının uygulamada yetersiz kaldığı konusunda görüş birliğine varmıştır. Bazı sınıflarda bilgisayar başına ortalama üç öğrenci oturmaktadır. Ayrıca var olan bilgisayarların eski, yavaş ve özelliklerinin yetersiz olmasının yanı sıra internet bağlantısının da yetersiz olması, programın sınıf ortamında uygulanabilirliğini engellemektedir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Bilgisayar sınıfımız dar, bilgisayar sayımız az, sınıflar kalabalık. Yani bir bilgisayara 3-4 öğrenci düşüyor. Bu da uygulamada, 1 ders saatinde ancak 1 öğrencinin oturması demek. Yani bir öğrenciye 3-4 haftada bir sıra geliyor.” [Kep.7.K]

Yeterli olduğunu düşünen dört öğretmen ise bilgisayarların yeni ve teknolojik yeterliliklerin olması durumunda öğretim programının sınıf ortamı açısından uygulanabileceğini söylemiştir.

3.2.2 BT Ders Kitapları

Görüşmeye katılan öğretmenlerden ikisi ders kitaplarını öğrenci seviyesine uygun ve başarılı bulmuştur. Ayrıca uygulamaların kitap üzerinde yapılabildiğini bu nedenle defter kullanmaya gerek kalmadığı da belirtilmiştir. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Derslerimde defter kullanmaya gerek duymuyorum çünkü uygulamalar kitap üzerine yapılabiliyor. Kitaplara baktığında bir öğrenci ne yapacağını aşağı yukarı görebiliyor. O açıdan kitaplar gayet başarılı.” [Mur.3.E]

Kitapların kısmen yeterli olduğunu düşünen beş öğretmene göre kitapların olumlu yanlarının yanında bazı olumsuzluklar da vardır. Kitapların öğrencilerin seviyesine inmeye yardım etmesine karşın bazı basamakların uygulanabilirliği zor olarak görülmektedir. Öğretmenlere göre ders saati ve bilgisayar sayısı ile özellikleri, kitaplardaki uygulamaları yapabilecek yeterlilikte değildir. Bu uygulamaların devlet okullarına uygun olmadığı düşünülmektedir. Ayrıca kitapların ders kitabı değil de çalışma kitabı şeklinde olması, konu anlatımı yerine sadece uygulamaların olması büyük bir eksikliklerdir. Bir öğretmen ise basamak sisteminden dolayı kitapların ardışık çalışmalar yapmayı gerektirdiğini fakat bilgisayarlardaki güvenlik programları nedeniyle bu çalışmalarını yapmanın zor olduğunu söylemiştir. Bir öğretmen bu konuyla ilgili olarak düşüncelerini şöyle belirtmiştir;

“Bazı uygulamalar güzel ama bazı uygulamalar 2-3 ders saatini kapsayacak nitelikte. Birbirinin devamı şeklinde. Dolayısıyla uygulayamıyorsunuz. Sanki kolejlere göre hazırlanmış gibi.” [Mur.1.K]

Öğretmenlerin sekizi kitapların yetersiz olduğunu ve kesinlikle yenilenmesi gerektiğini söylemiştir. Kitapların çalışma kitabı şeklinde olması ve konu anlatımının olmaması nedeniyle öğrencilere herhangi bir katkısının olmadığı düşünülmektedir. Ayrıca kitapların içeriğinin çok zayıf olduğu, kendini tekrarladığı ve teknolojinin gerisinde kaldığı belirtilmiştir. Uygulamaların basit olması kitapların öğrenmeye yönelik olmadığını göstermektedir. Bazı öğretmenler ise basamak sisteminin uygun olmadığını söylemiştir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Çok basit, öğrenmekten ziyade eğlenmek için hazırlanmış. Yeterli değil. Çalışma kitabı zaten.” [Kon.13.K]

3.2.3 Kullanılan Öğrenme ve Öğretme Yöntemleri/Yaklaşımları

Görüşmeye katılan öğretmenlerin hepsi gösterip-yaptırma ve yaparak-yaşayarak öğrenme yöntemlerini kullandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca gerektiği durumlarda sunum, soru-cevap, beyin fırtınası gibi teknikleri de kullandıklarını söylemişlerdir.

Genel olarak görüşmeye katılan öğretmenlerin örnek bir ders işleyiş süreci şu şekilde gerçekleşmektedir;

- Sessizliği sağlama
- Geçmiş konuların tekrarının yapılması
- Yeni konuyla ilgili ipuçlarının verilmesi
- Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyinin tespiti
- Projeksiyon yardımıyla konunun anlatılması
- Konular arasında bağlantının kurulması
- Görseller, internet ve eğitim yazılımlar ile destek sağlanması
- Pekiştiricilerin kullanılması
- Uygulamanın projeksiyondan yansıtılarak yapılması
- Diğer öğrencilerin takip ederek uygulamayı yapması
- Etkinliği yapamayan ya da etkinliğe katılamayan öğrencilerin gözlemlenmesi ve bu öğrencilere destek olunması

Bunların haricinde sınıfında projeksiyon cihazının olmadığını söyleyen bir öğretmen ders esnasında uygulamaları, öğrencileri gruplar halinde bilgisayar başına toplayarak göstermektedir. Öğrenci kontrol programına sahip bir öğretmen ise, uygulamaları bilgisayarlar üzerinden yaptığını söylemiştir. Sınıfında akıllı tahta olan öğretmenler ise uygulamaları akıllı tahtada yapmaktadır.

Öğretmenlerin çoğunluğu bu süreçte birçok problemle karşılaştığını söylemiştir. Bu problemlerin başında ders saati ve bilgisayar sayısının yetersiz olması, sınıfların kalabalık olması; dolayısıyla öğrencilerin uygulamaları birebir uygulayamamasıdır. Ayrıca öğretmenler ders esnasında sürekli donanım ile ilgili sorunlar yaşadığını belirtmiştir. Bununla beraber bazı öğretmenler ders esnasında sık sık idare tarafından çağırıldığını ve bu nedenle dersi yarıda bırakmak zorunda kaldığını söylemiştir. Tüm bilgisayarların çalışır halde olması nedeniyle fanların çıkardığı gürültü ile öğrencilerin kendi aralarında konuşması, öğretmenleri yüksek sesle ders anlatmaya mecbur bırakmaktadır. Sınıf içerisinde öğrencilerin derse karşı ilgisizliği, konuların tekrar edilmeden ve ön hazırlık yapılmadan derse gelinmesi, ders esnasında ayakta dolaşılması gibi öğrencilerden de kaynaklanan sorunlar yaşanmaktadır.

Öğretmenler bu süreçteki sorunları çözebilmek için genellikle öğrenciye taviz vermeme yoluna başvurmaktadır. Öğretmenlerden birkaçı sınıf mevcutlarının azaltılması halinde bu sorunların çözüleceğine inanmaktadır. Bir öğretmen ise teneffüse çıkmadığını, sorunların bir kısmını ancak bu şekilde çözebildiğini söylemiştir. Başka bir öğretmen zaman ve bilgisayar yetersizliği nedeniyle uygulamalar tüm öğrenciler tarafından uygulanmamış olsa bile konuyu pas geçmek zorunda kaldığını söylemiştir. Bu öğretmen konuyla ilgili düşüncelerini şöyle ifade etmiştir;

“Konu sonunda küçük de olsa bir uygulama oluyor. İşte en büyük sıkıntıyı burada yaşıyoruz. Bilgisayara sayımız maalesef yetersiz. Uygulama esnasında her öğrenciye sıra gelmeden ders tamamlanıyor. Bir sonraki hafta yeni bir konu. Haliyle bazı öğrenciler bu konuyu pas geçmiş olabiliyor. Tek sıkıntı bu.” [Mur.3.E]

Öğretmenlerden ikisi ise bu süreçte yaşadığı sorunlara herhangi bir çözüm bulamadığını belirtirken öğretmenlerden dördü ise bu süreçte herhangi bir sorun yaşamadığını söylemiştir.

3.2.4 Sınıf İçi Disiplin Problemleri

Öğretmenlerin en çok yaşadığı sınıf içi disiplin problemleri arasında öğrencilerin kendi aralarında sürekli sohbet etmeleri, dersi ciddiye almamaları ve ders işlemek istememeleri, ders esnasında ayakta dolaşmaları, dikkatlerini derse vermeyip sürekli bilgisayar kullanmak istemeleri, gizlice oyun oynamaya çalışmaları bulunmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin çoğu öğrencilerin saygısız davrandığını ve donanımlara zarar verdiğini söylemiştir. Bu konuyla ilgili olarak üç öğretmen şunları söylemiştir;

“Bir bilgisayarda oturup da en köşedeki öğrencinin arkadaşına seslenmesi. Yani kendi aralarında uzun mesafeli diyaloglar. Çünkü ilgi alanındaki arkadaş karşı tarafta ya da o an ihtiyaç duyduğu şey diğer tarafta. O anda onu görünce sınıf ortamında değil de internet cafe ortamında olduğunu düşünüyor. Önlem almıyoruz. Çünkü ilköğretim çocuğu olduğu için istem dışı yapıyor.” [Kon.14.E]

“...şöyle bir sorun var: “ne zaman oyun oynayacağız?” her derste hiç oyun oynatmamama rağmen hep bu soruyu soruyorlar. Bunun temel nedeni çocukluklarından beri bilgisayarı bir oyun aracı olarak görüyorlar. Bilgisayarın başka işlere yaradığını anlamakta zorluk çekiyorlar.” [Mur.4.K]

“Sınıfların kalabalık olmasından dolayı konuşma problemimiz var. Çok fazla konuşuyorlar. Bunun dışında kalabalık tabii sıkış sıkış oturdukları için ister istemez fareyi düşürme, klavyeyi düşürme gibi sıkıntılar yaşıyoruz. Fare ve klavye dayanmıyor diyebilirim.” [Mur.1.K]

Öğretmenlere göre bu disiplin problemlerinin temel nedenleri arasında öğrencilerin bilgisayarı oyun aracı olarak görmesi, dersin öneminin öğrenciler tarafından algılanamaması ve dersin notunun olmamasıdır. Bunun yanında bazı öğretmenler bu disiplin problemlerinin öğrencilerin bilgisayara doygun olmasından kaynaklandığını düşünürken, bazı öğretmenler ise öğrencilerin bilgisayara sahip olmamasından ve teknoloji açlığından kaynaklandığını düşünmektedir. Öğretmenler genel olarak sınıfların kalabalık olması ve bu nedenle tüm öğrencilerin aynı anda bilgisayar kullanamamasının da sınıf içi disiplin problemlerine neden olduğu konusunda görüş bildirmiştir. Ayrıca öğretmenler ders anlatırken tüm dikkatlerini derse verdiklerinden öğrenciyi kontrol edemediklerini, sınıfta tam olarak bir hakimiyet kuramadıklarını da söylemişlerdir. BT sınıfında çok fazla araç-gerecin bulunması ve

öğrencilerin sınıf ortamında olduğunu unutması öğretmenleri zor durumda bırakmaktadır. Bazı öğretmenler bu durumun bir alışma evresi olduğunu ve ilköğretimde okuyan çocuğun istem dışı davrandığını düşünmektedir. Formatörlük görevi olan öğretmenlerin teknik arızalara bakmak için dersi bırakmak zorunda olması da sınıf içi disiplin problemlerine neden olmaktadır.

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenleri, yaşadıkları bu sınıf içi disiplin problemlerinin çözümü için genel olarak öğrencilere bilgisayar kullanmama cezası verdiklerini söylemişlerdir. Bu süre içerisinde öğrencilere kitap okuttuklarını da belirtmişlerdir. Bazı öğretmenler ise kızarak çözmeye çalıştığını söylerken bazıları da öğrencilere karşı anlayışlı davrandığını, onlarla birebir iletişim kurarak kendilerine hatalarını fark ettirmeye çalıştığını ve bir süre sonra kendiliğinden düzene girdiğini ifade etmiştir. Öğretmenlerin bazıları öğrencilere sorumluluk duygusu kazandırabilmek amacıyla sözleşme imzalattığını ve bunun takibini yaptığını söylemiştir. Öğretmenler genel olarak sınıf içi disiplin problemlerini en aza indirebilmek amacıyla dönem başında bir oturma planı yaptıklarını ve yıl boyunca buna sadık kaldıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca bir laboratuvar sorumlusu seçerek öğrencileri de bu sürece dahil etmektedirler. Öğrencilerin ders esnasında oyun oynamalarını engellemek amacıyla sınıf içerisinde sürekli gezindiklerini ve gerektiğinde idareden yardım aldıklarını da söylemişlerdir. Bazı öğretmenler ise bu derste öğrencilere davranış notu verdiğini hatırlatarak onları kontrol etmeye çalışmaktadır. Tüm bunlara rağmen bazı öğretmenler yine de sınıf içinde yaşanan bu problemleri çözemediğini ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen şunları söylemiştir;

“...Bu problemi çözebilmek için onlara dikkatimi biraz daha fazla vermeye çalışıyorum. Ya da öğrencilerle birebir iletişime geçiyorum. Yaptığının yanlış olduğunu anlatmaya çalışıyorum. Çok da başarılı olduğum söylenemez.” [Mur.3.E]

Otoriter, disiplinli ve sert mizaçlı olduğunu söyleyen üç öğretmen ise bu özelliklerinden dolayı sınıf içinde herhangi bir disiplin sorunu yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

3.2.5 Kullanılan Ölçme-Değerlendirme Araçları

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin öğrencileri test etmek ve değerlendirmek amacıyla birden çok ölçme ve değerlendirme araçları kullandıkları görülmüştür. Genel olarak öğretmenler; proje-performans görevi verme, uygulama yaptırıp kontrol etme, kitaptaki etkinliklerin uygulanması, bilgi yarışmaları, akran değerlendirme

formu, öz değerlendirme formu ve test yöntemi gibi araçları kullanmaktadır. Bir öğretmen ise öğrencileri test edip değerlendirme için kağıt ve kalem kullandığını söylemiştir. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Uygulama yapıyoruz. Uygulamayla anlaşılıyor. Bizim zaten notumuz yok. Not verme olayı olmadığı için sağlıklı bir yazılı vs. yapmıyoruz zaten.”

[Mur.1.K]

Dersin notunun olmaması nedeniyle üç öğretmen ölçme-değerlendirme yapmadığını söylemiştir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen fikirlerini şöyle söylemiştir; *“Son 3 yıldır pek test etme çabasına girmedim açıkçası. Öğrenmek isteyen zaten öğreniyordu.”* [Kon.13.K]

Dersin notunun olmaması nedeniyle öğrencilerin ilgisizliği ve verilen proje-performans görevlerinin dönütünün olmaması öğretmenlerin bu süreçte karşılaştığı en büyük sorundur. Ders sırasında ölçme-değerlendirme yaptığını belirten öğretmenler ise, sınıfların kalabalık olması, öğrenci uygulamalarını kontrol etme esnasında programların arıza vermesi veya ekstra görevler nedeniyle sıkıntı yaşadıklarını söylemişlerdir.

3.2.6 Özgün Materyal Tasarlama

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinden onu özgün materyal tasarlama konusunda kendini yeterli gördüğünü söylerken, üçü kısmen yeterli olduğunu, ikisi ise yetersiz olduğunu belirtmiştir.

Kendini bu konuda yeterli gören öğretmenler, ihtiyaç duyduklarında öğrencilerin beklentilerini karşılayacak materyaller hazırlayabileceği konusunda görüş birliğine varmışlardır.

Özgün bir şeyler tasarlayamama, ihtiyaç duymama, var olanları kullanma gibi sebeplerden dolayı kendini bu konuda kısmen yeterli bulduğunu düşünen öğretmenler ihtiyaç olduğunda basit düzeyde materyaller tasarlayabileceklerini söylemişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Çok özgün bir şeyler tasarladığımı düşünmüyorum. Genelde etkileniyorum. Çok yaratıcı bir şey olmuyor yani. Belki de ihtiyaç duyamadığımız içindir.” [Kep.8.K]

Materyallerin hazır olarak bulunması ya da hayal gücünün olmaması nedeniyle, üç öğretmen kendilerini bu konuda yetersiz gördüklerini söylemişlerdir. Bu bağlamda bir

öğretmen şunları söylemiştir; “*Bu konuda kendimi hiç yeterli bulmuyorum. Hayal gücüm hiç yok bu konuda.*” [Mur.4.K]

3.2.7 Öğretim Süreci Problemlerinin Çözümüne Yönelik Öneriler

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenleri, öğretim sürecinde yaşadıkları problemlerin çözümüne yönelik birçok öneride bulunmuşlardır. Bunlar;

- Kitaplar yenilenerek öğrencilerin öncelikli ihtiyaçlarını göre düzenlenmeli.
- Hazır plan yerine öğrenci ihtiyaçlarına göre hazırlanacak planlar kullanılmalı.
- Ders zorunlu hale getirilmeli ve notla değerlendirilmeli.
- Ders saati 2 saat olmalı.
- Öğretim programı yeniden yapılandırılmalı.
- Basamak sistemi kaldırılmalı.
- Dersi isteyen öğrenciler seçmeli.
- BT dersinin amacı ve hedefleri oluşturulmalı.
- Sınıf mevcutları azaltılmalı.
- Uygulama esnasında yaşanan ikilemler giderilmeli.
- Bilgisayarlar güncel ihtiyaçlara cevap verebilmeli.
- BT sınıfları yetkili kişiler tarafından eğitim ortamına uygun bir şekilde hazırlanmalı.
- İnternet hızı yükseltilmeli.
- Öğrencilerin teknolojik araçlara zarar vermesini engellemek amacıyla okulun tüm personeli işbirliği içinde olmalı.
- BT öğretmenlerinin görev tanımı yapılarak BT öğretmenlerinin bu konudaki mağduriyeti gidermeli.
- BT öğretmenlerinin teknik servis gibi kullanılmasının önüne geçilmeli.
- Okullarda BT öğretmeninin dışında bir formatör öğretmen olmalı.
- BT öğretmenlerinin her türlü ihtiyacını (donanım-yazılım) karşılayacak bir AR-GE birimi olmalı.
- Şartlar iyileştirilerek öğretmenler güdülenmeli ve böylece öğretmenler doyuma ulaştırılmalı.
- Lisans eğitimi sırasındaki staj ortamları ile MEB’e bağlı okullar arasındaki kopukluklar giderilmeli.

Bu konuyla ilgili dört öğretmen şunları söylemiştir;

“Öncelikle kitabın yenilenmesini isterim. Kitaplar felaket, sürekli kendini tekrarlıyor. Teknoloji konusunda çok geri.” [Kep.7.K]

“Dersin seçmeli olması mantıklıydı bence. Bilgisayar öğrenmek isteyen çocuk seçip gelmeliydi bence. Daha sonra zaten öğretimin planlanması, tasarımı, ölçme değerlendirme kendi içerisinde çok planlı bir şekilde yürüyecektir. İsteyerek geldiği için.” [Kon.13.K]

“Biz şu an ikilem içerisindeyiz. Örneğin biz F klavye mi kullanıyoruz yoksa Q klavye mi kullanıyoruz? Osmanlının matbaayı isteyip istememesi gibi bir durum bu. Tamam biz eskiden F klavye kullanıyorduk ama dünyanın her yerinde şu an Q klavye kullanılıyor. Q klavyesiz notebook dahi yok. Şimdi sen tutuyorsun F klavyeyi ders konusuna koyuyorsun. Neye hitap ediyoruz biz? Neyi yapmak istiyoruz biz?” [Kon.14.E]

“Üniversitenin eğitim-öğretim ortamları bizim şu anki okullardaki eğitim-öğretim ortamları ile aynı değil. Üniversiteyle milli eğitime bağlı okullar arasında bir kopukluk var. Yani hiç kimse gerçek ortamı değerlendirmiyor. Biz üniversite ideal bir sınıfta ideal bir öğrenci kitlesine teknolojik olarak tam donanımlı bir sınıfta bir eğitim veriyormuş gibi eğitildik. Ama aslında durum öyle değil. O açıdan sınıf yönetimi teknikleri ile ilgili aldıklarımın birçoğunu uygulayamıyorum.” [Mur.3.E]

3.3 Teknik Alana Yönelik Sorunlar

Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler ışığında, Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin teknik alan ile ilgili karşılaştıkları sorunlar beş tema altında gruplandırılmıştır. Bunlar; (1) BT sınıflarının yeterliliği, (2) BT sınıfındaki oturma düzeni ve bilgisayar yerleşim planı, (3) BT sınıfındaki bilgisayar sayısının yeterliliği, (4) BT sınıfındaki internet bağlantısının yeterliliği, (5) BT sınıfındaki teknik sorunların çözümü için izlenen yollardır.

3.3.1 BT Sınıflarının Yeterliliği

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin, BT sınıflarının yeterliliğine yönelik görüşleri üç alt tema altında incelenmiş ve gruplandırılmıştır. Bu alt temalar; BT sınıfının alt yapı olanakları, BT sınıfının yazılım olanakları ve BT sınıfındaki donanımların günümüz teknolojisine göre durumunun değerlendirilmesi.

3.3.1.1 BT Sınıfının Alt Yapı Olanakları

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin yedisi BT sınıflarının alt yapı olanaklarının yeterli olduğunu söylemiştir. Bu sınıflarda genel olarak 20 öğrenci bilgisayar, 1 öğretmen bilgisayar, projeksiyon cihazı, yazıcı, tarayıcı, kamera, internet bağlantısı vardır. Bazı öğretmenler bilgisayarların özelliklerinin iyi olduğunu söylerken, bazıları da bilgisayarların eski ve yavaş olduğunu söylemiştir. Üç öğretmen ise akıllı tahtaya sahiptir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Bizim okul bu konuda çok şanslı. Bütün donanıma sahibiz. Akıllı tahtamız, yazıcımız, internet bağlantımız her şeyimiz mevcut. Bilgisayarların özellikleri de çok iyi. Aslında bu laboratuvarın boş kalması yazık oldu.”

[Kon.12.K]

Sınıfının alt yapı olanaklarının kısmen yeterli olduğunu söyleyen öğretmenler ise genel olarak bilgisayarların yeterli fakat deforme olduğunu söylemiştir. Yazıcı, tarayıcı, projeksiyon gibi donanımlarının olduğunu fakat BT sınıflarının eğitim-öğretim ortamına uygun olarak hazırlanmadığını, kulaklıkların bozuk olduğunu ve sınıflarında akıllı tahta bulunmadığını belirtmişlerdir.

BT sınıflarının alt yapı olanaklarının yetersiz olduğunu belirten öğretmenler genel olarak bilgisayar sayılarının yetersiz olduğunu, bu bilgisayarların yeterli düzeyde çalışmadığını, teknik servis hizmetinin yetersiz olduğunu söylemişlerdir. Bir öğretmen ise sınıfında projeksiyon cihazının bile olmadığını ifade etmiştir. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Bilgisayar sayısı yetersiz. Sınıflar çok kalabalık. Bilgisayarlar donanım açısından yeterli aslında ama sayı olarak yetersiz. Teknik servis açısından sıkıntı yaşıyoruz. Biz tamirat anlamında bir eğitim almadık ki! Biz kendi söküğümüzü dikemezken formatörlükle okulun yükünü üstümüze atmaya çalışıyorlar.” [Mur.1.K]

3.3.1.2 BT Sınıfının Yazılım Olanakları

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin çoğu, BT sınıfındaki yazılımların yeterli olduğunu düşünmektedir. Öğretmenler ihtiyaç duydukları yazılımları kendi imkanları ile tamamlamakta ve daha çok ücretsiz yazılımları kullanmayı tercih etmektedir. Ayrıca son yıllarda MEB, okullara lisanslı yazılım desteği yapmaktadır.

BT sınıfının yazılım olanaklarının kısmen yeterli olduğunu düşünen üç öğretmen lisanslı yazılım desteğinin olmadığını, gerekli yazılımları ancak kendi imkanları ile bulduklarını söylemişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen düşüncelerini şöyle ifade etmiştir;

“Yazılımların hepsini ben kurdum. İşleyeceğim konulara göre programları yüklüyorum. Okula lisanslı yazılımlar gelmediği için, yazılımları kendi imkanlarımla buluyorum. Okula aldırısam boşuna masraf olarak görebilirler.” [Kep.7.K]

BT sınıfındaki yazılımların yetersiz olduğunu söyleyen bir öğretmen, ihtiyaç duyduğunda yazılımları temin edebilecek bir birimin olmadığını, orijinal yazılım eksikliği çektiğini ve MEB'in temin ettiği yazılımların sürekli etkinleştirme istemesinden dolayı bu yazılımları kullanamadığını belirtmiştir.

3.3.1.3 BT Sınıfındaki Donanımların Günümüz Teknolojisine Göre Durumunun Değerlendirilmesi

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin çoğu, BT sınıfındaki donanımların günümüz teknolojisine göre eski fakat müfredatı uygulamak için yeterli olduğunu söylemiştir. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Gayet geri. Herhalde 7-8 senelik olmuştur bilgisayarlarımız. Buna rağmen idare ediyorum. Ben de şaşırıyorum hala problem yaratmıyorlar.”
[Kep.7.K]

BT sınıfındaki donanımların orta seviyeli olduğunu düşünen üç öğretmen ise günümüz teknolojisinin sürekli değişmesi nedeniyle belli bir standardı yakalamanın zor olduğunu söylemiştir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen düşüncelerini şöyle ifade etmiştir;

“Günümüz teknolojisi sürekli değiştiği için bir standardı bulmamız çok zor. Ben şöyle söyleyeyim; 5 yıl içerisinde kullanılıp tüketilebiliyorsa günümüz teknolojisine uygun; tüketilemiyorsa günümüz teknolojisi diye bir şey kalmamıştır.” [Kon.14.E]

Bir öğretmen BT sınıfının yeni yapılmış olmasından dolayı, sınıfındaki donanımların yeni olduğunu söylemiştir.

3.3.2 BT Sınıfındaki Oturma Düzeni ve Bilgisayar Yerleşim Planı

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin on biri sınıflarındaki oturma düzeninin U düzeni olduğunu söylemiştir. Bu öğretmenlere göre U düzeni, ideal ve başarılı bir düzendir. Bu düzenin olumlu yanları arasında öğrencilerin dikkatini daha kolay çekme, bütün bilgisayar ekranlarının öğretmen tarafından rahatlıkla görülebilmesi dolayısıyla öğrencileri daha kolay takip etme ve öğretmenin konum olarak merkezde olması bulunmaktadır. Ayrıca öğretmenler sınıfta oturma planı yaparken bilgisayarı iyi kullanan ile kullanamayan öğrencileri birlikte oturtmaya özen gösterdiklerini söylemişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen şunları söylemiştir;

“U düzeni var şu an. En ideali o. Daha farklı olamazdı benim sınıfım için. Çocukların dikkatini çekme açısından daha kolay. Bilgisayarların ekranları bana dönük olduğu için kontrol etme açısından daha kolay.” [Kep.8.K]

Öğretmenler U düzeninin bazı olumsuz yönlerinin de olduğunu söylemiştir. Ders sırasında öğrencilerin sırtının dönük olması dolayısıyla öğretmenin öğrencilerin arkasında kalması, oturma düzeninin öğrencilerin ayakta dolaşmalarına imkan vermesi bu düzenin olumsuzluklarından. Ayrıca kasaların masaların üstünde olması, öğrenciler arasındaki iletişimi engellemektedir. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Olumsuz yanı şu; kasalar masaların üzerinde. Öğrenciler birbirinden kopuk bir hayata giriyorlar. Bilgisayara öyle bir bağlanıyor ki mesela yanındaki arkadaşından yardım al dediğim zaman o aradaki bilgisayar kasaları yüzünden çocuklar birbirleriyle iletişime geçemiyorlar.” [Mur.3.E]

Bu olumsuzluklar nedeniyle öğretmenlerden bazıları öğrencilerin bilgisayara dönük olmadığı ve öğretmenin tamamen merkezde olduğu çember sisteminin kullanılması gerektiğini söylemiştir.

U düzeninin dışında üç öğretmen sınıflarında sıra düzenini, bir öğretmen ise üçgen düzenini kullandıklarını ve U düzenine ihtiyaç duyduklarını söylemişlerdir. Kullandıkları bu sıra düzeninin olumsuz yönleri olarak da öğretmen ve öğrencinin birbirlerini takip edememesi, iletişim kurmayı engellemesi, sağlıksız ve düzensiz bir sınıf ortamına sebep olması dolayısıyla öğretmenin sınıfa hakim olamaması vardır. Bu konuyla ilgili olarak öğretmenler, BT öğretmenlerinin görüşlerini alarak sınıfların düzenlenmesi gerektiği konusunda görüş birliğine varmışlardır.

3.3.3 BT Sınıfındaki Bilgisayar Sayısının Yeterliliği

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin dördü sınıflarındaki bilgisayar sayısının yeterli olduğunu, ikisi kısmen yeterli olduğunu, geriye kalan dokuzu ise yetersiz olduğunu söylemiştir. Sınıflarındaki bilgisayar sayısının yeterli olduğunu düşünen öğretmenler bilgisayar başına en fazla 2 öğrencinin oturduğunu söylerken, yetersiz olduğunu düşünen öğretmenler ise bilgisayar başına ortalama 3 öğrencinin oturduğunu belirtmiştir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen düşüncelerini şöyle ifade etmiştir;

“Bu sene ilk defa mevcutlarımız azaldı. Genelde 40 civarı oluyordu sınıflar. 20 bilgisayar var. İki kişi düşüyordu. Yapmaları gereken etkinlikleri sırayla yapmaları gerekiyor. Birinin yaptığını öbürü yapmamış oluyordu. Sıkıntı oluyordu. Ama yavaş yavaş mevcut düşüyor. Yeterli hale gelecek. Ders olmadığı için zaten çok da işe yaramıyor.” [Kon.12.K]

3.3.4 BT Sınıfındaki İnternet Bağlantısının Yeterliliği

BT sınıflarındaki internet bağlantısının yeterliliğini değerlendiren Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinden beşi internet bağlantısını yeterli bulurken, dördü kısmen yeterli, altısı ise yetersiz bulunduğunu söylemiştir.

BT sınıfındaki internetin yeterli olduğunu söyleyen öğretmenler, tüm bilgisayarlarda hızlı bir internet bağlantısının olduğunu ve öğrenciler tarafından rahatça kullanıldığını belirtmiştir. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir;

“İnternet bağlantımızın hızı, idareye yaptığımız telkinler sayesinde 4 kat arttırıldı. Şu an bütün bilgisayarlarda internetimiz var. Çok da rahat kullanıyor çocuklar. Bir sıkıntıları yok.” [Mur.3.E]

Kısmen yeterli olduğunu söyleyen öğretmenler ise MEB’in okullardaki internete uyguladığı filtrelemeden dolayı sıkıntılar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu filtrelemenin özellikle bağlantı hızını düşürdüğü vurgulanmıştır. Bu konuda bir öğretmen şunları söylemiştir;

“İnternetle alakalı bir sıkıntımız yok ama sadece çok yavaş. O da MEB’in filtresinden kaynaklanıyor.” [Kep.7.K]

Sınıflarındaki internet bağlantısının yetersiz olduğunu söyleyen öğretmenler ise en çok öğrenci bilgisayarlarında internet bağlantısının olmamasından şikayetçidir. Ayrıca yine

MEB'in uyguladığı filtrelemenin var olan bağlantının hızını daha da düşürdüğünü, bu nedenle herkesin aynı anda internete giremediğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerden biri bu konuyla ilgili olarak şunları söylemiştir;

“Yetersiz. Hepimiz aynı anda internete giremiyoruz. Hızı çok düşük.”

[Mur.2.K]

3.3.5 BT Sınıfındaki Teknik Sorunların Çözümü İçin İzlenen Yollar

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin on dördü, BT sınıfında karşılaştıkları teknik sorunları kendilerinin çözdüğünü söylemiştir. Bu öğretmenlerden dokuzu, sorunları çözemediği zaman okulla çalışan teknik servisten yardım istemektedir. Donanımsal sorun yaşayan öğretmenlerden sadece ikisi bu donanımları yenileri ile değiştirebilmektedir. Öğretmenlerden biri ise gerekli maddi desteği okul-aile birliğinden sağladığını söylemiştir. Öğretmenler yazılım kontrolünü sağlamak amacıyla deepfrize programını kullandıklarını belirtmişlerdir. Bunların yanı sıra bir öğretmen, bu konuda herhangi bir sıkıntı yaşamadığını belirtmiştir. Bu konuyla ilgili olarak iki öğretmen düşüncelerini şöyle ifade etmiştir;

“Teknik sorun olduğu zaman tamirci olduğumuz için kendimiz çözüyoruz.”

[Kep.9.E]

“Genelde önce ben uğraşırım. Ben ilgilenirim. Çoğunu çözüyorum zaten de sıkıntı yaşadığımız durumlarda anlaştığımız bir şirket var. Ona yönlendiriyoruz.” [Kon.12.K]

3.4 Okul Kültürü ve Yönetim Alanına Yönelik Sorunlar

Görüşmeler sonucunda elde edilen veriler ışığında, Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin okul kültürü ve yönetim alanı ile ilgili karşılaştıkları sorunlar beş tema altında gruplandırılmıştır. Bunlar; (1) BT öğretmenlerinin okuldaki öğretmenlik dışındaki görev ve sorumlulukları, (2) kurum içerisindeki görev tanımı, (3) BT öğretmenlerinin algılanma biçimleri, (4) BT öğretmenlerinin görev tanımlarının net olabilmesi için yapılması gerekenler, (5) yazılım/donanım güncellenmesi ve temini konularında okul yönetiminin tutumudur.

3.4.1 BT Öğretmenlerinin Okuldaki Öğretmenlik Dışındaki Görev ve Sorumlulukları

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri, okulda öğretmenlik görevleri dışında birçok görev ve sorumlulukları olduğunu ifade etmiştir. Bunlar arasında; formatörlük,

tüm bilgisayarların donanım ve yazılım bakımı, okulun tüm teknolojik araçlarının bakımı ve diğer öğretmenlere bilgisayar konusunda destek gibi teknik görevler bulunmaktadır. Bu görevlerin yanı sıra sosyal etkinliklerde görev alma, idarenin bilgisayar işleri ile okulun evrak işleri, okul web sitesinin hazırlanması, nöbet görevi, tören ve kutlamaların organizasyonu, öğretmenlere materyal konusunda destek olma, okul gazetesi hazırlama, BT sınıfını sürekli açık tutma gibi görevler bulunmaktadır. Bu konuyla ilgili olarak öğretmenlerden bazıları şunları söylemişlerdir;

“Görebilmek açısından burada olmanız gerekiyor. Piyas hazırladım, her türlü komisyondayım, sosyal etkinliklerde görevliyim, formatör olduğum için web tasarımı, tüm bilgisayarların yazılım ve donanım açısından bakımı benim sorumluluğumda. Ayrıca projeksiyon cihazlarının da bakımı!”
[Kep.6.E]

“Spor kulübü, basketbol takımı, sandalye taşıma, Dyned’i yaptık İngilizce öğretmenleri yapmadı bize kaldı, hani angaryalar olabildiğince geldi yani. Evrak yetiştirilecek milli eğitime ona benzer şeyler.” [Kon.15.E]

“Öğretmenden çok en başta teknik servisim bu okulda. Nerede bir tamirat var oraya adım adım ilerliyoruz. Yapılamayan tablolar, grafikler, yazılar vs. ayrıca kutlamalarda bilgisayarları çalıştır, müziği çalıştır vs. web sayfası...” [Mur.1.K]

“Klimalar çalışmıyor bazen, onları yapıyorum. Ayrıca öğretmen arkadaşlara materyal konusunda destek sağlamaya çalışıyorum. Bilgisayarla ilgili karşılaştıkları her türlü sorunda yanlarındayım. Ama bu hususta öğretmen arkadaşlardan bir şikayetim olacak. Öğrenmeye kapalılık var. Bilen biliyor da, bilmeyen de öğrenmek istemiyor. Tek sıkıntım bu benim.” [Mur.3.E]

3.4.2 Kurum İçerisindeki Görev Tanımı

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenleri, kurum içerisinde net bir görev tanımlarının olmadığı konusunda ortak görüş bildirmişlerdir. Bilişim Teknolojileri öğretmenleri kurum içerisinde önemsiz bir dersin öğretmeni, gereksiz öğretmen, oyun oynatan öğretmen, rahat meslek, bitmiş bir meslek, teknik servis, tamirci, memur, ihtiyaç duyulan kişi, angarya işleri yapan, bilgisayarıcı, kurtarıcı, fotoğrafçı ve formatör olarak

algılandıklarını düşünmektedirler. Öğretmenler bu şekilde algılanmalarının nedenlerini şöyle açıklamışlardır:

- Samimiyetten dolayı öğretmen arkadaşlarının işlerinin yapılması,
- İlk yıllarda isteklere hayır diyememiş olma,
- Bilgisayarla ilgili sorunları vicdanen çözüme sorumluluğu taşıma,
- BT dersinin kaldırılması,
- Laboratuvarların kapatılma aşamasında olması,
- Diğer öğretmenlerin BT öğretmenlerinin elektrik ve elektronikle ilgili her şeyden anlamak zorunda olduğunu düşünmesi,
- Diğer öğretmenlerin BT öğretmenlerinin bilgisayar ve elektronikten sorumlu olduğunu düşünmeleri,
- Öğretmenlerin teknolojik anlamda zorlanması.,
- İdarecilerin bilgisayar ve internet kullanma konusunda başarılı olmaması,
- İdarecilerin yaşlarının ileri olması,
- Dersin SBS (Seviye Belirleme Sınavı)' ye yönelik olmaması.

Bu konuyla ilgili olarak öğretmenlerden bazıları düşüncelerini şöyle ifade etmişlerdir;

“Dersin çok kolay olduğunu düşünüyorlar. Sanki sadece götürüp oyun oynatıyoruz gibi düşünüyorlar. Evdeki bilgisayarlarını bizim yapmamızı istiyorlar. Neden böyle görüldüğünü bilmiyorum ama herhalde yapmak zorunda olduğumuzu düşünüyorlar. Yani bizim onlardan farksız bir öğretmen olduğumuzun farkında değiller.” [Kep.7.K]

“Kurum içerisinde öğretmen hariç memur, tamirci yani her türlü teknolojiyle uğraşyoruz. Gençliğimizin verdiği bir şeyle hayır diyemediğimizden üstümüze haddinden fazla yüklediler. Kendi elimizle yaptık bence.” [Kep.9.E]

“...aslında tamirci gözüyle bakılıyor. Ders de olmadığı için... ders olsa bir öğretmenlik mesleğine uygun olacağız ama ders de tamamen kaldırıldığı için sadece tamirci gibi olduk. Kadrolu tamirci gibi bir şeyiz.” [Kon.12.K]

“Okulda biz cep telefonundan, klimalardan, okulun güvenlik kameralarından anlamak zorundayız, elektrik tesisatındaki kaçığı bulmak zorundayız. Yani kısacası diğer öğretmen arkadaşlar tarafından elektrik ve

elektroniğin olduğu her yerde bilişim teknolojileri öğretmeni bir parça bir şeyler anlamak durumunda diye sanılıyor.” [Mur.3.E]

“Kurtarıcı gibi görülüyorum genelde. Yetmiş yakın öğretmen arkadaşım var. İki üç tanesi sabah günaydın yerine “seni arıyordum gel” diyor. İlla ki bilgisayarında bir sorun var ondan arıyor başka neden arayacak!” [Mur.5.E]

3.4.3 BT Öğretmenlerinin Algılanma Biçimleri

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin, algılanma biçimlerine yönelik görüşleri dört alt tema altında incelenmiş ve gruplandırılmıştır. Bu alt temalar; BT öğretmenlerinin okul yönetimi tarafından algılanma biçimi, BT öğretmenlerinin diğer branş öğretmenleri tarafından algılanma biçimi, BT öğretmenlerinin öğrenciler tarafından algılanma biçimi ve BT öğretmenlerinin veliler tarafından algılanma biçimi

3.4.3.1 BT Öğretmenlerinin Okul Yönetimi Tarafından Algılanma Biçimi

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenleri, net bir görev tanımlarının olmaması ve BT dersinin kaldırılması nedeniyle bilgisayar ve teknik alandaki danışman, ihtiyaç duyulduğunda beklentilerini karşılayan, idari işleri yapmak zorunda olan, teknik problemlerin önüne geçen, diğer öğretmenlere teknolojik anlamda yardımcı olan kişi olarak algılandıklarını düşünmektedirler. Ayrıca bazı öğretmenler okul yönetimi tarafından iş yapmayan, sorumluluğu olmayan öğretmen olarak algılanmakta ve bu nedenle de saygı görmediklerini ve ciddiye alınmadıklarını düşünmektedirler. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Genelde bize yattığı yerden para kazanıyor gibi bakıyorlar. Dersleri yavaş yavaş kaldırdılar. Formatörlüğe zorladılar. 8-5 olayı girdi araya. Okul yönetimi de 8-5 madem buradasın, madem ek ders alıyorsun o zaman bize de yardım et demeye başladı.” [Kon.12.K]

Bunların aksine okul yönetimi tarafından düşünceleri dikkate alınan bir öğretmen olarak görüldüğünü söyleyen öğretmenler de vardır. Bu öğretmenler, idareye gönüllü olarak yardım ettiklerini söylemişlerdir. Öğretmenlerden biri bu konuyla ilgili olarak görüşlerini şöyle ifade etmiştir;

“Okul yönetimi bakımından şanslıyım. En azından öğretmenliğim konusunda hiçbir sıkıntı yaşamıyorum. Sadece idareye ihtiyaç duyduğunda

yardım ediyorum. Onu da gönüllü yapıyorum. Mecbur olduğumdan değil.”

[Kep.7.K]

3.4.3.2 BT Öğretmenlerinin Diğer Branş Öğretmenleri Tarafından Algılanma Biçimi

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin bir kısmı diğer branş öğretmenleri tarafından olumsuz bir şekilde algılandığını söylerken, diğer bir kısmı ise olumlu algılandığını belirtmiştir.

Diğer branş öğretmenleri tarafından olumsuz olarak algılandığını düşünen öğretmenlere göre bunun sebebi BT dersinin ana branş olmaması ve bu dersin kaldırılmak üzere olmasıdır. Diğer branş öğretmenleri tarafından öğretmenden ziyade daha çok kişisel işlerini yapmak zorunda olan kişi olarak görüldüklerini düşünmektedirler. Bunun yanı sıra bilgisayarıcı, tamirci, formatör, memur, yardım isteyebilecekleri teknoloji öğretmeni olarak da algılandıklarını söylemişlerdir. Ayrıca diğer branş öğretmenleri tarafından önemsenmediklerini ve ciddiye alınmadıklarını da ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler ise diğer branş öğretmenleriyle ilgili herhangi bir sıkıntı yaşamadığını söylemiştir. BT öğretmenlerinin yaşadığı sıkıntıların ve yapılan haksızlıkların diğer branş öğretmenleri tarafından da bilindiği ifade edilmiştir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Aslında kişiye göre değişiyor. Birden laboratuvarıma girip, ya şuna da bakmadın, bak gibi kırıcı cümleler kullanan da oluyor, güzel cümlelerle söyleyen de oluyor. Ben de elimden geldiğince yardım etmeye çalışıyorum hepsine.” [Mur.3.E]

3.4.3.3 BT Öğretmenlerinin Öğrenciler Tarafından Algılanma Biçimi

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenleri, öğrenciler tarafından genel olarak normal bir ders öğretmeni olarak görüldüklerini söylemiştir. Öğretmenler; BT dersini seven, BT dersinin gerekli olduğunu bilen ve bu konuda eksik olduğunu düşünen öğrenciler tarafından en çok sevilen öğretmen olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrenciler tarafından popüler öğretmen olarak görüldüğünü söyleyen öğretmenler de vardır. Bu konuyla ilgili olarak üç öğretmen şunları söylemiştir;

“Öğrenciler hala ders konacak ümidiyle sürekli hala soru soruyorlar. Dersimiz yok desem de hala ne zaman ders konacak, seneye konacak mı diye hep bir beklenti içerisinde. Şu an da onlar nasıl görüyor

bilemiyorum. Derse de girmiyorum. Çok da üzüliyorum o konuda. Derse girmedeği halde niye okulda duruyor mu diyorlar artık bilemiyorum ama çocuklar dersi çok istiyor gerçekten ve eksik olduklarını da biliyorlar.”

[Kon.12.K]

“Öğrencilerde derse girdiğimiz zaman öğretmen sevgisi oluşuyor. Not vermesek de ders öğretmeni olduğumuzu biliyorlar.” [Mur.4.K]

“Öğrenciler açısından bir sıkıntı yok. Hepsi bilgisayar öğretmeni olmak istiyor. Ben de sakın olmayın diyorum!” [Mur.1.K]

Bunun tam tersi görüş bildiren öğretmenler de vardır. Öğretmenlerden bazıları, dersin notla değerlendirilmemesi nedeniyle öğrenciler tarafından ciddiye alınmadığını söylemişlerdir. Bazı öğretmenler ise öğrencilerin bir kısmı tarafından sevilmediklerini belirtmişlerdir. BT öğretmenlerine göre bunun temel nedeni, bu öğrencilerin BT sınıfını serbestçe oyun alanı olarak kullanmayı istemelerine karşın, öğretmenlerin buna izin vermeyip derse odaklanmalarıdır. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Notla değerlendirilmediği için pek ciddiye almıyorlar açıkçası. Ne kadar teknolojinin önemli olduğunu, gerekli olduğunu vurgulasak da bir işe yaramıyor.” [Kep.8.K]

Bazı öğretmenler ise öğrenciler tarafından internet salonu işleticisi, internet salonu çalışanı, öğrencileri eğlendiren odanın sahibi, internet öğretmeni, teknik destek sağlayıcı gibi değişik isimlerle adlandırıldıklarını söylemişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak iki öğretmen düşüncelerini şöyle ifade etmiştir;

“Öğrenciler tarafından değişik isimlerim var. İnternet öğretmeni diyene bile rastladım. Öğrenciler göre daha çok onları eğlendiren bir odanın sahibiyim. Belki bir internet cafe çalışanı gibi de algulanıyor olabilirim. Hatta bir öğrencim bir espri yaptı. Köşede oturuyordu, elini kaldırdı, “Hocam bana bir 15 dakika açar mısınız” dedi. Yani burası bir oyun sahası ben de buranın patronuyum gibi bir algılama varmış gibi sezinliyorum.”

[Mur.3.E]

“Teknik destek isteyen öğrencilerim var. Ama bu okuldaki öğrencilerin çoğu ödev yapayım, proje yapayım diyen öğrenciler değiller. Dolayısıyla onlar

sadece benden BT sınıfını serbestçe oyun alanı olarak kullanmalarına izin vermeme bekliyorlar.” [Mur.5.E]

3.4.3.4 BT Öğretmenlerinin Veliler Tarafından Algılanma Biçimi

Görüşmeye katılan öğretmenlerin altısı, dersin faydalı ve gerekli olduğunun düşünülmesi ve bu ders sayesinde öğrencilerin BT konusunda çok şey öğrenmiş olmaları nedeniyle veliler tarafından önemsendiklerini ve saygı gördüklerini söylemişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen düşüncelerini şöyle belirtmiştir;

“Derse girdiğim zamanlarda çocukların çok şey öğrendiklerini söylüyorlardı, çok verimli geçtiğini. Çocuk eve gittiği zaman sürekli tekrar yapıyormuş. Diğer derslerde pek yapmıyormuş ama bilgisayar konusunda çok istekli oldukları ve küçük oldukları için velilerin çok hoşuna gidiyordu. Kaç kere teşekkür etmek için geldiler. Faydalı olduğunu düşünüyorlardı dersin.” [Kon.12.K]

BT öğretmenlerinin büyük çoğunluğu velilerin kendilerine karşı ilgisiz olduğunu söylemiştir. Hatta bazı öğretmenler, veliler tarafından tanınmadığını belirtmiştir. Dersin notla değerlendirilmemesi ve BT dersinin SBS’ ye yönelik bir ders olmaması nedeniyle, velilerin BT öğretmenlerini önemsemediklerini, ciddiye almadıklarını düşünmektedirler. Hatta bazı öğretmenler, veliler tarafından teknik hizmetler sorumlusu ya da çocuklarını eğlendiren dersin öğretmeni olarak görüldüklerini söylemiştir. Bu konuyla ilgili olarak dört öğretmen şunları söylemiştir;

“Bazen okul içerisinde veliler tarafından özellikle bir öğretmen olarak değil de, buranın teknik hizmetler sorumlusuymuşum gibi algılandığımı düşünüyorum.” [Mur.3.E]

“Velilerin bir bakış açısı olduğunu düşünmüyorum. Sonuçta velilerin tek derdi SBS. SBS’ ye yönelik öğretmenleri öğretmen olarak görüyorlar, aslında bir çıkar ilişkisi. Benimle bir çıkarlar ilişkileri yok.” [Mur.1.K]

“Velilerin hiçbir bakış açısı yok. Tanıdıklarını bile sanmıyorum.” [Kep.10.E]

“Velileri hiç görmüyorum. Notu olmadığı için benimle görüşme ihtiyacı duymuyor veliler.” [Kep.7.K]

3.4.4 BT Öğretmenlerinin Görev Tanımlarının Net Olabilmesi İçin Yapılması Gerekenler

Görüşmeye katılan Bilişim Teknolojileri öğretmenleri, görev tanımlarının net olabilmesi için nelerin yapılması gerektiği hakkında birçok öneride bulunmuşlardır. Öğretmenlerin hepsi, BT öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarının yoruma açık olmayacak şekilde net olarak belirtilmesi gerektiği konusunda görüş birliğine varmıştır. Görev tanımının netleştirilmesi sürecinde tüm BT öğretmenlerinin bu konudaki görüşlerinin dikkate alınması gerektiğini düşünmektedirler. Görev tanımı netleştirildikten sonra, tüm okullara bildirilmesi ve böylece uygulamanın Türkiye'nin her yerinde aynı olmasının sağlanmasının gerektiğini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte öğretmenler yeni bir yönetmeliğin hazırlanması gerektiğini ve BT öğretmenlerinin öğretmenlik ya da formatörlükten sadece birini yapmaları gerektiğini düşünmektedirler. Bu aşamada öğretmenler, derslerinin geri verilmesini ve yeniden öğretmenlik yapmak istediklerini söylemişlerdir. Ayrıca formatörlüğün şartlarının net bir şekilde belirtilmesini ve formatörlük için eğitimlerin yapılmasını istemektedirler. Bu bağlamda beş öğretmen şunları söylemiştir;

“Ben kimim sorusuna cevap arıyorum. Ben öğretmenim ve bu işi yapmak istiyorum. Memur gibi olmak istemiyorum. Bizi öğrencilerden koparmasınlar. Buna yönelik bir çalışma yapılmalı.” [Kep.6.E]

“Bilgisayar öğretmenlerinin görev ve sorumlulukları net olarak belirlensin. Gireceğimiz dersler net değil. 4. ve 5. Sınıflarda kaldırıldı deniyor ama bazı maddelerde açıklar var. Dediğim gibi hiçbir şey net değil. Yani milli eğitim de ne yaptığını bilmiyor. Onlar da bir kargaşa içindeler. Benim derslerim geri verilsin, seçmeli halden kaldırılсын, sınavlarımız geri verilsin yani ders gibi derslerimiz olsun. Ben öğretmenim tamirci değilim. Bilgisayar tamirinden anlamam. Ben bunları yapmak zorunda değilim ama... Gelecek kaygısı da taşıyoruz. Yani ne olacağız diye düşünüyoruz ister istemez.” [Kep.9.E]

“Bir yönetmelik yapılması lazım. Aynı rehber öğretmenler gibi çalışma saatlerimiz belli olmalı. Görev tanımlarımız tek tek yazılmalı. Hangi görevlerde görev alacağımız, hangilerinde almayacağımız konusunda açıklık bırakılmamalı. Çünkü bunu idare kullanabiliyor. Farklı şekilde yorumlayabiliyor. Benim görevim şudur. Ben şunu yaparım şunu yapamam diyemiyorum. Bunlar net yazılmalı. Dersler zorunlu olmalı zaten. Formatör

olacaksak da eğitim verilmeli, formatörlüğün şartları belirtilmeli, 8-5 kimse okulda kalmaz. Herkesin bir ailesi, özel hayatı var. Bir de bilgisayar sınıfları akşamları açık kalabilir diye bir şey duydum. 5'e kadar burada durup bir de akşam durursak, hafta sonları bile açık kalabilir diye bir ibare var gerektiği durumlarda. Neye göre gerekli olacaksa artık! Gerekliliği de çok yoruma açık bir şey. Hiç yoruma açık bir şey olmaması lazım. Çünkü herkes istediği şekilde kullanabiliyor bunu. Hafta sonu idare geliyorsa, ben geliyorsam o da gelsin diyebiliyor. Yani gerekliyse diye bir ifade olmamalı. Gerekliliğine kim karar verecek? Yönetim mi, ben mi, bakanlık mı? Neyse o yazılacak bence. Biz de bileceğiz ne yapacağımızı.” [Kon.12.K]

“Öğretmenlik sıfatı verildi aslında bize. Sonra da öğretmenlik sıfatımızın üzerine bir çarpı çizildi. Ben öğretmenlik sıfatımızın netleştirilmesini istiyorum aslında.” [Mur.1.K]

“İki görevimiz var. Bu nedenle dersler aksıyor. Bu da vicdanen canımı sıkıyor. Formatörlük iyi olacaktır. Tabi bazı meslektaşlarım belki “ben teknik eleman olmak için girmedim bu mesleğe, öğretmenlik yapmak istiyorum” diyecektir. Ben illa ki öyle olsun demiyorum. Yeter ki biri olsun.” [Mur.5.E]

3.4.5 Yazılım/Donanım Güncellenmesi ve Temini Konularında Okul Yönetiminin Tutumu

Görüşmeye katılan öğretmenlerinin on biri, yazılım ve donanımların güncellenmesi ya da temini gibi konularda okul yönetiminin tutumunun olumlu olduğunu; ihtiyaçların karşılandığını söylemiştir. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Ben ihtiyaçları belirlerim. Bozulan parçalara bakarım. Varsa elimizde değiştiririm. Olmayan, ihtiyaç duyulanların listesini veririm. Anlaşmalı olduğumuz firma var. Oradan hemen getirtiririz. Bir sorun yaşamıyoruz o konuda.” [Kon.12.K]

Öğretmenlerden ikisi, okulun maddi kaynaklarının yetersizliğinden dolayı ihtiyaçların hemen karşılanmadığını, bir süre beklemeye alındığını, ancak maddi kaynak sağlandığı zaman bu ihtiyaçların giderildiğini söylemiştir. Bu konu ile ilgili olarak bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Olumsuz değil. Yapılabilecekleri yapıyorlar. Veya yapmıyorlar, beklemeye alıyorlar. İdarecilerin donanımla ilgili bilgileri yok. Bir şeyler yürüyor mu? Yürüyor. Yürümüyorsa teknik servisi çağırıyorlar.” [Mur.1.K]

Geriyeye kalan iki öğretmen ise, okulun maddi imkanlarının olmaması nedeniyle, okul yönetiminin yazılım ve donanımların güncellemesi ya da temini konularında olumsuz bir tutum sergilediklerini söylemiştir. Bir öğretmen bu konudaki düşüncelerini şöyle belirtmiştir;

“Bilgisayar dersi seçmeli olduğu için idareciler tarafından çok dikkate alınan bir ders olarak görülüyor şu an. Bundan kaynaklı ister istemez donanım ihtiyacımız olduğu zaman olumlu yaklaşılmıyor.” [Kep.9.E]

3.5 Diğer Sorunlar

Tüm bu problemler dışında, var olan alanlar altında gruplandırılmayan bazı sorunlar tespit edilmiştir. Bu sorunlardan biri, BT öğretmenlerinin mesailerinin hiç bitmemesinden ve her ortamda kendilerinden teknik destek talep edilmesinden şikayetçi olmalarıdır. Bu bağlamda bir öğretmen şunları söylemiştir;

“Evdeyken sürekli telefon açılıp, “benim bilgisayarın şusu var. Ne yapacağız?” şeklinde sorular. Mesai hiç bitmiyor. Her gittiğimiz yerde mesela doktorum dediğinde “şuram ağrıyor” derler ya; biz bilgisayar öğretmeniyiz dediğimizde “benim bilgisayarım da şu şu vardı” diyenler oluyor.” [Kep.7.K]

BT sınıflarının kapatılıp öğretmenlerin boşta kalması karşılaşılan bir diğer problemdir. Bu öğretmenler, öğretmenlik yapmayı özlediklerini ve öğretmenlik mesleğinin kendilerine tekrar verilmesini istediklerini belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak bir öğretmen düşüncelerini şöyle ifade etmiştir;

“Bir matematik öğretmeni, bir İngilizce öğretmeni kitabını alıyor, tek bir kitapla gelip gidiyorsa ben de öyle olmak istiyorum. Olabildiğince yalın. Benim hayatım karmaşık. Bir gün labtop’la mı geleyim, flash disk’le mi geleyim, harici disk’le mi geleyim, neyle geleyim? Tornavidayla mı geleyim, gelmeyim mi? hayatım sürprizlerle dolu.” [Kon.15.E]

Bir başka öğretmen bilgisayar eğitiminin erken yaşta verilmeye başlanmasının gerektiğini ifade etmiştir; *“Her öğretmen gibi söyleyebileceğim bilgisayar eğitimi erken yaşta ve zorunlu olarak verilmesi gereken bir eğitimidir.”* [Kep.8.K]

Farklı ortamlara girmenin başarıyı arttıracığına inanan bir öğretmen ise belli dönemlerde öğretmenlere rotasyon yapılması gerektiğini düşünmektedir. Ve bu düşüncesini şöyle açıklamaktadır; *“İdarecilere rotasyon yapıldığı gibi öğretmenlere de yapılmalı. Farklı çevreye girme imkanı sağlar ve başarıyı artırır bence.”* [Kon.11.E]

Formatörlük görevi olan bir öğretmen, formatörlere ayrı bir oda verilmesi gerektiğini belirtmiştir; *“Eğer formatör yapacaklarsa, dersimizi kaldıracaklarsa bir rehber öğretmen gibi oda vermeleri gerekiyor.”* [Kon.12.K]

SONUÇ

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgular göz önünde bulundurularak sonuçlar, bu sonuçların alan yazında benzer konuda yer alan diğer araştırmalarda elde edilen bulgular ile hangi oranda paralellik ve farklılık gösterdiğine yönelik tartışma kısmı ve bu sonuçlara bağlı olarak getirilen önerilere yer verilmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular göz önünde bulundurularak sonuçlar dört başlık altında gruplandırılmıştır. Sonuçların ilişkili olduğu temalar şu şekildedir; (1) kişisel-mesleki alanda karşılaşılan sorunlara yönelik sonuçlar, (2) öğretim alanında karşılaşılan sorunlara yönelik sonuçlar, (3) teknik alanda karşılaşılan sorunlara yönelik sonuçlar ile (4) okul kültürü ve yönetim alanında karşılaşılan sorunlara yönelik sonuçlardır.

Kişisel-Mesleki Alanda Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Sonuçlar

Bu araştırmada, Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin meslek hayatlarında karşılaştıkları sorunlar, bu sorunların nedenleri ve çözüm önerileri farklı bakış açıları dikkate alınarak ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin aldıkları lisans eğitiminin meslek hayatlarına katkısı konusunda iki farklı görüş ortaya çıkmıştır. Bazı öğretmenler lisans eğitimi sırasında edindikleri bilgileri meslek hayatlarında kullandıklarını belirtirken, bazı öğretmenler ise lisans eğitiminin meslek hayatlarına herhangi bir katkısının olmadığını belirtmişlerdir. Birbirine zıt bu iki görüşün temel nedeni olarak, öğretmenlerin farklı üniversitelerden ve farklı fakültelerden mezun olmaları görülebilir. Teknik eğitim fakültelerinin temel amacı, mesleki ve teknik ortaöğretime öğretmen yetiştirmektir (Akpınar, 2005). Bu nedenle üniversitelerin teknik eğitim fakültelerinden mezun olan Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri lisans eğitimleri sırasında, ilköğretim kademesindeki bilişim teknolojileri dersinin içeriğine göre daha yoğun ve teknik alan ağırlıklı eğitim almaktadırlar. Bunun yanı sıra, üniversitelerdeki eğitim fakültelerinin BÖTE bölümünden mezun olan Bilişim Teknolojileri öğretmenleri öğretim teknolojileri ölçme ve değerlendirme uzmanı, yazılım-tasarım geliştirme uzmanı, eğitim ve öğretim teknolojisi, bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği gibi alanlara yönelik bir eğitim almaktadır (Marmara Üniversitesi, 2007). Ayrıca BÖTE bölümünün yeni bir alan olması, bu bölümün ilk mezunlarının bazı dezavantajlara sahip olmasına neden olmuştur. Bu dezavantajlar arasında; bölümün ilk

açıldığı yıllarda öğretim programının içeriğinin tam olarak oluşturulamaması, alanında uzman öğretim elemanlarının eksikliği, eğitim verilecek laboratuvar ortamlarının donanım açısından yetersizliği bulunmaktadır. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumunda gerçekleştirilen panelde, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin lisans eğitimi sırasında donanımlı bir şekilde yetişmedikleri ve doktora programı olan üniversite sayısının az olması nedeniyle üniversitelerde yetişmiş öğretim üyesi eksikliği yaşandığı belirtilmiştir. Ayrıca üniversitelerde program değişikliğine gidildiği, daha önce programda yer alan bazı genel kültür derslerinin kaldırılıp alan derslerinin arttırıldığı ve seçmeli derslerle takviye edilebilir duruma getirildiği ifade edilmiştir (Karal ve Timuçin, 2010). Özoğul (2006) ise, bilişim teknolojileri öğretmenleriyle yapmış olduğu araştırmada, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim alanında karşılaştıkları sorunların mezun olunan fakülteye göre farklılık gösterdiğini; eğitim fakültesinden mezun olan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim alanında yaşadıkları sorunların, teknik eğitim fakültesi mezunu bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretim alanında yaşadıkları sorunlara göre daha fazla olduğunu saptamıştır.

Öğretmenlerin, genellikle bilgisayar alanında hizmet içi eğitim faaliyetlerine ihtiyaç duydukları görülmüştür. Öğretmenlerin de belirttiği gibi bunun temel nedeni ise Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin formatörlüğe zorlanması olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinden, okulun her türlü teknik sorunlarını çözmeleri beklenmektedir. Fakat öğretmenler lisans eğitimleri sırasında bu tarz bir eğitim almadıklarını ve teknik sorunları çözebilmek için hizmet içi eğitim faaliyetlere ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Ancak bu faaliyetleri yönetecek olan öğretmenlerin bilgi açısından teknik sorunları çözebilme konusunda donanımlı olması gerekmektedir. Ayrıca bu faaliyetler, tüm öğretmenlerin katılımının sağlanabilmesi açısından seminer dönemlerinde verilmelidir.

Çalışma sonucunda, Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin görev yaptıkları okullarda maaş karşılığı girmek zorunda oldukları 15 saati tamamlayamadıklarını ve bu nedenle de norm fazlası haline geldikleri saptanmıştır. Bilişim teknolojileri dersinin seçmeli ders haline getirilmesi, ders saatinin düşürülmesi ve dersin seçilip seçilmeyeceğine okul müdürlerinin karar vermesi bu sorunun yaşanmasının temel nedenidir. Benzer olarak, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin meslek hayatında karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik yapılan diğer bir araştırmada, bilişim teknolojileri dersinin bir saat olmasından dolayı Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerin tüm okula ve gerektiğinde başka okullara gidip ders vermek durumunda kaldıkları ortaya konulmuştur (Topuz, 2010).

Bilişim teknolojileri dersi kapsamında yapılan uygulamaların Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerini fiziksel açılarından olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Gün boyunca bilişim teknolojileri sınıfında bulunma yorgunluk, baş ve göz ağrısı gibi çeşitli sağlık problemlerini de beraberinde getirmektedir. Topuz (2010) yaptığı çalışmada benzer sonuçlara ulaşmıştır. Topuz (2010)'a göre aşırı bilgisayar ve internet kullanımı bilişim teknolojileri öğretmenlerini sağlık, psikolojik ve sosyal yönden etkilemektedir.

Bilişim teknolojileri dersinin seçmeli ders olması ve dersin notunun olmaması, Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin kendilerini öğretmen gibi hissedememesine ve öğrenciler tarafından saygı görmemesine neden olmaktadır. Okay (2007), bilişim teknolojileri öğretmenlerinin okulda karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada benzer olarak, öğrencilerin bilişim teknolojileri dersine oyun gözüyle baktığı ve bilişim teknolojileri dersini önemsiz bir ders olarak gördüğü sonucuna varmıştır. Ayrıca, Erdoğan ve arkadaşları (2010) tarafından bilişim teknolojileri dersinde yaşanan sınıf için disiplin problemleri, nedenleri ve çözüm önerilerini belirlemeye yönelik yapılan nitel araştırmada, öğrencilerin sınıf içinde disiplin problemi göstermelerinin temel nedenlerinden bir kaçını bu dersin haftalık programda ders saatinin az olması, karnede notunun olmaması ve dersin seçmeli olması olarak sıralamışlardır. Bu bağlamda bilişim teknolojileri dersinin zorunlu ders haline getirilerek ders saatinin artırılması Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin yaşadıkları yetersizlik ve tatminsizlik duygusunun ortadan kalkmasına yardımcı olabilecektir.

Öğretim Alanında Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Sonuçlar

Çalışma sonucunda BT dersi öğretim programının amaçlar ve kazanımlar ile öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri açısından uygulanabilirliği konusunda iki farklı görüş ortaya çıkmıştır. Bazı öğretmenler öğretim programının uygulanabilir düzeyde olduğunu düşünürken bazı öğretmenler bu konuda sıkıntı yaşadığını belirtmiştir. Ortaya farklı iki görüşün çıkma nedenleri olarak okulun bulunduğu çevre ile öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri gösterilebilir. Merkezi bölgelerde bulunan okullarda öğrenim gören öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin yüksek olduğu, BT öğretim programındaki amaç ve kazanımların öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap veremediği görülürken; şehir merkezinden uzak yerlerde (gecekondu veya banliyö) bulunan okullarda öğrenim gören öğrencilerin bilişim teknolojileri dersi ile ilgili hazır bulunuşluk düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. Ayrıca, öğretmenler evinde bilgisayar olan öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin yüksek olduğu belirtmişlerdir. Bu konuda yapılan benzer çalışmalar incelendiğinde; öğretmenlerin bilişim teknolojileri dersi programının içeriğinin bilimsel gelişme ve değişmelere, öğrencilerin ilgi,

ihtiyaç ve hazır bulunuşluklarına uygun olmadığı görüşünde birleştiği görülmektedir (Er, 2007). Bu nedenlerden dolayı BT öğretim programındaki amaç ve kazanımların geliştirilerek günümüze uyarlanmalıdır. Ayrıca kazanım ifadelerinin öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olup olmadığı tekrar kontrol edilmelidir. Programdaki kazanımlar öğrencilerin ailevi, sosyal ve kültürel durumları göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmelidir (Karal, Reisoglu ve Günaydın, 2010)

Çalışma sonucunda, sınıfların kalabalık olması, BT sınıfındaki bilgisayar sayısı ile bu bilgisayarların yazılım ve donanım özellikleri bakımından yetersiz olması nedeniyle BT öğretim programının ders saati ve sınıf ortamı açısından uygulanabilir düzeyde olmadığı görülmüştür. BT sınıfındaki bilgisayarların günümüz teknolojisine uygun olacak şekilde güncellenmesi ve özellikle ders saatinin arttırılması BT öğretim programının rahatlıkla uygulanmasını sağlayacaktır. Ayrıca bu yetersizlikler nedeniyle ortaya çıkan zaman ve sınıf yönetimi ile ilgili problemleri çözebilecektir.

Ders kitaplarının çalışma kitabı şeklinde olması ve konu anlatımı yerine sadece uygulamalara yer vermesi, öğretmenlerin kitapları yetersiz bulmasına neden olmaktadır. Öğretmenler BT sınıflarının özelliklerine göre gösterip yaptırma, yaparak-yaşayarak öğrenme, anlatım gibi farklı yöntemler kullanmaktadırlar. Fakat BT sınıflarının yetersizliği, ders saatinin azlığı ve sınıfların kalabalık olması gibi nedenlerden dolayı tüm öğrenciler aktif olarak uygulama yapamamaktadır. Ölçme-değerlendirme sürecinde öğrencilerin ilgisiz davrandığı ve geri bildirim sağlanamadığı vurgulanmıştır. Bunun temel nedeni olarak da bilişim teknolojileri dersinin notunun olmamasıdır. Bu nedenle öğretmenler öğrencileri ders sırasında değerlendirmektedir ve sonuca dönük herhangi bir değerlendirme veya puanlandırma yapmamaktadırlar. Ders saatinin arttırılması ve dersin notla değerlendirilmesi öğrenme-öğretme sürecinde yaşanan sorunları azaltacaktır. Çünkü hem aile hem de öğrenciler dersin karnede notunun olmaması nedeni ile bu dersi önemsememektedirler (Erdoğan vd., 2010).

Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin en çok yaşadığı sınıf içi disiplin problemleri öğrencilerin kendi aralarında sürekli sohbet etmeleri, dersi ciddiye almamaları ve ders işlemek istememeleri, ders esnasında ayakta dolaşmaları, dikkatlerini derse vermeyip sürekli bilgisayar kullanmak istemeleri, gizlice oyun oynamaya çalışmalarıdır. Erdoğan ve arkadaşları (2010), Bilişim Teknolojileri dersi öğretmenlerinin karşılaştıkları sınıf yönetimi ve sınıf içi disiplin problemlerini belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada benzer sonuçlara ulaşmışlardır. İlgil ve motivasyon eksikliği ile kural ve rutin ihlalleri gibi problemlerin dersin

karne notunun olmaması ve ders saatinin haftada bir saat olmasından kaynaklandığı öğretmenler tarafından vurgulanmaktadır. Sınıf içerisinde yaşanan bu disiplin problemlerini çözmeye çalışan öğretmenler öğrencilerle birebir iletişim kurmaya çalışmaktadır. Ayrıca bazı öğretmenlerin ceza ve tehditle sınıf kontrolünü sağlamaya çalıştıkları da görülmektedir.

Çalışma sonucunda öğretmenlerin özgün materyaller hazırlama konusunda kendilerini yeterli gördükleri ve ihtiyaç duyulan durumlarda rahatlıkla materyal hazırlayabilecekleri sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın bazı öğretmenlerin, materyallerin hazır bulunması ya da ihtiyaç duyulmaması nedeniyle materyal tasarlamadıkları görülmüştür.

Teknik Alanda Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Sonuçlar

Çalışma sonucunda okulların BT sınıflarının alt yapı olanaklarının farklılaştığı görülmektedir. Bunun temel nedeni olarak okulun bulunduğu çevre gösterilebilir. Merkezi okulların BT sınıfın alt yapı olanaklarının yeterli olduğu görülmüştür. Buna karşın merkeze uzak alanlarda bulunan okulların BT sınıfının alt yapı olanaklarının yetersiz olduğu görülmektedir. Ayrıca BT sınıfındaki bilgisayarların günümüz teknolojisi bakımından çok geride olduğu fakat ilköğretim müfredatını uygulamaya yetecek özellikte olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte BT sınıflarının yazılım ihtiyaçları öğretmenlerin kendi imkânlarıyla karşılanmaktadır. Ayrıca son yıllarda MEB'in okullara lisanslı yazılım desteği yaptığı belirtilmiştir.

Öğretmenler, BT sınıfı için en ideal oturma düzeni U düzeni olduğunu düşünmektedirler. Bunun sebepleri arasında öğrencilerin dikkatini daha kolay çekebilme ve öğrenci ekranlarını daha kolay takip edebilme kolaylığı bulunmaktadır. Er (2007) bilişim teknolojileri öğretmenleriyle yaptığı çalışmada, öğretmenlerin sınıfa hakim olmak, öğrencilerin yaptıklarını görebilmek ve uygulamalara müdahale edebilmek için U düzenini tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Bununla birlikte bazı sınıflarda geleneksel sıra düzeninin olduğu ve bu düzenin sınıf içi disiplin problemlerini arttırdığı sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda, BT sınıfları düzenlenirken Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin görüşleri alınmalıdır.

Sınıfların kalabalık olması nedeniyle, BT sınıfındaki bilgisayar sayısının yetersiz kaldığı görülmektedir. Bilgisayar başına ortalama iki ya da üç öğrenci oturmaktadır. Bu durum, bir bilgisayarı birden fazla öğrencinin dönüşümlü olarak kullanmasına, dolayısıyla öğrenciler arasında tartışmaların çıkmasına neden olmaktadır. Ayrıca ders sonunda uygulamalar tüm öğrenciler tarafından tam olarak gerçekleştirilememektedir. Fakat bazı okullarda, giderek azalan sınıf mevcutları nedeniyle bilgisayar başına bir öğrenci oturabilmektedir. Erdoğan ve

arkadaşları (2010), yaptıkları çalışmadan benzer olarak kalabalık sınıflarda bilgisayar yetersizliğinden dolayı, bir bilgisayarı birden fazla öğrencinin dönüşümlü olarak kullandığı ve bu durumun öğrenciler arasında kavgaların çıkmasına ve öğrenciler arasında istenmedik sohbetlerin gerçekleşmesine neden olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

BT sınıflarındaki internet bağlantısının genellikle yeterli olduğu fakat MEB'in uyguladığı filtrelemeden dolayı bağlantı hızının düştüğü görülmektedir. Buna karşın bazı okullarda internet bağlantısının bulunmadığı ve bu konuda okul yönetiminin herhangi bir şey yapmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

BT sınıfında yaşanan teknik sorunların çözümünde en büyük rolü Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri üstlenmektedir. Öğretmenler karşılaşılan teknik sorunları öncelikle kendileri çözmeye çalışmakta, çözemedikleri durumlarda ise okulun çalıştığı teknik servisten yardım istemektedir. Donanım sorunları, okulun maddi imkansızlıkları nedeniyle ya geç çözülmekte ya da hiç çözülememektedir.

Okul Kültürü ve Yönetim Alanında Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Sonuçlar

Çalışma sonucunda Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin, okulda öğretmenlik görevleri dışında birçok görev ve sorumlulukları olduğunu sonucuna varılmıştır. Bunlar arasında; formatörlük, tüm bilgisayarların donanım ve yazılım bakımı, okulun tüm teknolojik araçlarının bakımı ve diğer öğretmenlere bilgisayar konusunda destek gibi teknik görevler bulunmaktadır. Bu görevlerin yanı sıra sosyal etkinliklerde görev alma, idarenin bilgisayar işleri ile okulun evrak işleri, okul web sitesinin hazırlanması, nöbet görevi, tören ve kutlamaların organizasyonu, öğretmenlere materyal konusunda destek olma, okul gazetesi hazırlama, BT sınıfını sürekli açık tutma gibi görevler bulunmaktadır. Topuz (2010), yaptığı çalışma sonucunda bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğinin yanında teknik personel veya idari personel olarak görüldüğü sonucuna varmıştır. Bu açıdan sonuçlar benzerlik göstermektedir.

Çalışma sonucunda Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin kurum içerisinde net bir görev tanımlarının olmadığı, daha çok okulun teknik servisi olarak görüldüğü saptanmıştır. Bunun nedenleri arasında öğretmenlerin ve idarecilerin teknolojik anlamda zorlanması, Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin okulun her türlü teknik sorununu çözmek zorunda olduğu düşünülmektedir. Ayrıca BT dersinin seçmeli olması ve ders saatinin az olması Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin boş zamanlarının olmasına ve önemsiz bir dersin öğretmeni olarak görülmesine neden olmaktadır. Okay (2007)'in yaptığı çalışmada ulaştığı bilişim

teknolojileri öğretmenlerinin görev tanımının tam olarak anlaşılmadığı sonucu, bu bulgularla örtüşmektedir. Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin görev tanımlarının net olmamasından kaynaklanan bir başka problem ise okul yönetimi ve diğer öğretmenlerin kendilerine olan bakış açılarıdır. İdareciler, Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerine okulun her türlü teknik problemlerini çözme ile diğer öğretmenlere teknolojik anlamda destek sağlama görevlerini yüklemektedir. Teknik ve bilgisayar bilgisi eksik olan idareci ve öğretmenlerin eğitimi Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin görevi olarak algılanmaktadır. Okuldaki diğer branş öğretmenleri ise Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinden kendilerinin kişisel işlerini yapmalarını beklemektedirler. Özoğul (2006)'un yaptığı çalışmada ulaştığı, diğer öğretmenlerin ek iş istemeleri bilişim teknolojileri öğretmenlerinin iş yükünü arttırdığı sonucu elde edilen bu sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte, Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin bir kısmının bu tarz problemler yaşamadığı görülmektedir. İdareciler ve öğretmenler, Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerini önemsemekte ve teknolojik her konuda fikirleri almaktadırlar. Bu farklı görüşler, okul yönetimleri ile diğer branş öğretmenlerinin Bilişim Teknolojileri dersini önemsemesinden ve bilgisayarı bir eğitim aracı olarak kullanmalarından kaynaklanmaktadır. Topuz (2010)'a göre de, bilişim teknolojileri öğretmenleri okul yöneticileri tarafından teknik servis, teknik eleman, bilgisayarlı ya da tamirci olarak algılanmaktadır. Yöneticilerin, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin okuldaki görev tanımlarını tam olarak bilmedikleri belirlenmiş, buna bağlı olarak da öğretmenlere ders dışı birçok görev ve sorumluluk yükledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bilişim teknolojileri öğretmenleri, okul yöneticilerinin bilgisayarı eğitim aracı olarak çok fazla kullanmadıklarını ve bu nedenle bilgisayarlı eğitimin önemini kavrayamadıklarını belirtmişlerdir.

Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri, bilişim teknolojileri dersinin sevilmesinden dolayı normal bir ders öğretmeni olarak görülmektedirler. Fakat dersin karnede notunun olmaması nedeniyle bilişim teknolojileri dersi başarısız öğrenciler tarafından önemsenmemektedir. Topuz (2010)'un yaptığı çalışma incelendiğinde bazı sonuçların benzerlik bazı sonuçların ise farklılık gösterdiği görülmüştür. Topuz (2010), öğrencilerin bilişim teknolojileri öğretmenlerini sürekli bilgisayar tamir ederken görmelerinden dolayı öğretmenden çok tamirci, bilgisayarlı, teknik servis olarak gördükleri; bilişim teknolojileri dersini ise notunun olmamasından dolayı önemsemedikleri sonucuna ulaşmıştır.

Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin velilerin kendilerine olan bakış açıları hakkındaki görüşleri karşılaştırıldığında bazı farklılıkların olduğu görülmektedir. Bilişim Teknolojileri

öğretmenleri, dersin gerekli olduğunu düşünen veliler tarafından saygı görmektedir. Buna karşın dersin notla değerlendirilmemesi ve BT dersinin SBS' ye yönelik bir ders olmaması nedeniyle Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri, veliler tarafından önemsenmemekte hatta tanınmamaktadırlar. Bu sonuç Topuz (2010)'un yaptığı çalışmada ulaştığı bilişim teknolojileri dersinin not değerinin olmamasından dolayı öğretmenlerin velilerin gözünde önemsiz öğretmen olarak algılandığı sonucu ile benzerlik göstermektedir.

Yaşanılan bu problemlerin temelinde Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin görev tanımlarının net olmaması bulunmaktadır. Bu bağlamda Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarının yoruma açık olmayacak şekilde net olarak belirtilmesi gerekmektedir. Ayrıca formatörlük görevi isteğe bağlı olarak yürütülmelidir.

Yazılım/donanım güncellenmesi ve temini gibi konularda okul yönetimlerinin tutumunun, maddi imkanlar yeterli olduğu sürece olumlu olduğu görülmektedir. Okay (2007) bilişim teknolojileri öğretmenleriyle yaptığı çalışmada ekonomik nedenlerden dolayı okul yöneticilerinin yeni ve güncellenmiş teknolojiyi alamadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu açıdan elde edilen sonuçlar benzerlik göstermektedir.

Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgular dikkate alındığında, iki temel alana yönelik önerilerde bulunulabilir; (1) eğitim-öğretim sürecine yönelik öneriler ve (2) bu alanda çalışan araştırmacılara ve ileriki araştırmalara yönelik öneriler.

Eğitim-Öğretim Süreci İle İlgili Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen sonuçlara dayanarak okullarda bilişim teknolojileri öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları çözüme ulaştırabilmek için bazı öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler;

- BT dersi zorunlu dersler kapsamına alınarak haftalık ders saati arttırılmalıdır.
- Dersin öğrenciler ile veliler tarafından ciddiye alınması ve öğrenci performansının değerlendirilebilmesi amacıyla BT dersi notla değerlendirilmelidir.
- BT öğretim programındaki amaç/kazanımlar, bölgesel farklılıklar ve güncel gelişmeler göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmelidir.
- BT sınıflarının fiziki şartları iyileştirilmeli, bilgisayarların yazılım, donanım ve alt yapı ihtiyaçları karşılanmalıdır. İllerde, BT öğretmenlerinin her türlü ihtiyacını (donanım-yazılım) karşılayacak bir AR-GE birimi geliştirilmelidir.

- BT öğretmenlerine yönelik istekleri doğrultusunda, alanında uzman kişiler tarafından hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenlenmelidir.
- BT öğretmenlerine teknik alanda destek verecek teknik personel görevlendirilmelidir.
- Okul yönetimi ve öğretmenlerin BT öğretmenini, okulun tüm teknik işlerinden sorumlu kişi olarak görmesini engellemek amacıyla BT öğretmenlerinin görev ve sorumlulukları net bir şekilde belirtilmelidir.
- Formatörlük görevi isteğe bağlı olmalı ve BT öğretmenleri formatörlük görevini yapmaya zorlanmamalıdır.
- Okul yöneticileri ve öğretmenler, teknolojinin eğitimde kullanılması konusunda eğitilmelidir.
- BT öğretmenlerinin kişisel-mesleki alan ile öğretim alanında yaşadığı sorunlar göz önünde bulundurularak üniversitelerin ilgili fakültelerinin bilgisayar ve eğitim bilimleri alanlarına yönelik ders içerikleri güncellenmelidir. Böylece üniversite ile MEB arasındaki kopukluk giderilmelidir.
- Fatih projesinin uygulanması sürecinde bilişim teknolojileri dersine ve öğretmenlerine yer verilmemesi, bu projenin amaçlarına ulaşmasında zorluklar yaşanmasına neden olacaktır. Projenin amacına ulaşması kapsamında, bilişim teknolojileri dersinin içeriği zenginleştirilmeli ve bilişim teknolojileri dersi diğer derslerle koordineli olarak yürütülmelidir. Ayrıca, öğrencilerin ve diğer öğretmenlerin bu projeye hazır hale getirilmesi amacıyla bilişim teknolojileri öğretmenleri bu süreçte aktif olarak rol almalıdır.

Diğer Araştırmacılara ve İleriki Araştırmalara Yönelik Öneriler

İlgili alan yazın incelendiğinde, yapılan araştırmaların Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin meslek hayatlarında karşılaştığı sorunları belirlemeye yönelik olduğu görülmektedir. Bu çalışmadan elde edilen bulgular ise, Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin meslek hayatlarında karşılaştıkları problemlere, bu problemlerin nedenlerine ve çözüm önerilerine yönelik sonuçlara farklı bakış açılarını dikkate alarak ulaşmayı sağlamaktadır. Yapılan bu çalışmadan elde edilen bulguların, farklı bakış açılarını yansıtması bakımından okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve velilerin görüşlerinin de dahil edileceği benzer çalışmalara bir veri kaynağı olarak katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırma Antalya ilinde gerçekleştirilmiş olup farklı illerde yapılacak çalışmalarla Türkiye genelinde ilköğretim bilişim teknolojileri öğretmenlerinin meslek hayatlarında karşılaştıkları sorunlar, bu sorunların nedenleri ve çözüm önerileri ortaya çıkarılabilir. Ayrıca

bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar devlet okulları ve özel okullar karşılaştırılarak incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Akbıyık, C. ve Seferoğlu, S. S. (2009). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin öğrenci beklentilerine ilişkin görüşleri ve derslerde karşılaştıkları disiplin sorunları. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (36), 39-52
- Akkoyunlu, B. (1996). Bilgisayar okur yazarlığı yeterlilikleri ile mevcut ders programlarının kaynaştırılmasının öğrenci başarı ve tutumlarına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 127-134
- Akkoyunlu, B. (1998). Eğitimde teknolojik gelişmeler. B. Özer (Ed.) *Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler içinde* (s. 3-12). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Akpınar, B. (2005). Teknik öğretmen yetiştirme sorunu ve teknik eğitim fakültelerinin geleceği. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (1), 259-274
- Akpınar, Y. (2003). Öğretmenlerin yeni bilgi teknolojileri kullanımında yükseköğretimin etkisi: İstanbul okulları örneği. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 2 (2), 79-96
- Aksüt, M., Ateş, S. ve Uğurlu, H. (2010). Bilişim teknolojilerine pedagojik bir yaklaşım. XV. *Türkiye’de İnternet Konferansı (İNET-TR’10) Özet Kitabı*, 18. İstanbul: İNETD Derneği, İTÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı.
- Avrupa Toplulukları Komisyonu (2000, Ocak). Yarının eğitimini tasarlama yeni teknolojilerle yeniliği teşvik etme. Brüksel: Yazar
- Balkı, E. Ve Saban, A. (2009). Öğretmenlerin bilişim teknolojilerine ilişkin algıları ve uygulamaları: Özel Esentepe ilköğretim okulu örneği. *İlköğretim Online*, 8 (3), 771-781
- Bayazıt, A. ve Seferoğlu, S. S. (2009). Türkiye’deki teknoloji politikalarında eğitimin yeri ve öğretmen yetiştirme politikaları. *TBD 26. Ulusal Bilişim Kurultayı, 12. Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Kongresi (BTIE’2009) Bildiriler Kitabı*, 7-11. Ankara: Türkiye Bilişim Derneği.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, O. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). Bilimsel araştırma yöntemleri (5. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık

- Çakmakçı, N. (2011, 27 Kasım). Ulusal öğretmen stratejisi çalıştayı. *Hürriyet İK*, s. 7.
- Çalık, D. ve Çınar, Ö. P. (2009). Geçmişten günümüze bilgi yaklaşımları, bilgi toplumu ve internet. *XIV. Türkiye 'de İnternet Konferansı (İNET-TR'09)*. İzmir: Ege Üniversitesi
- Demiraslan, Y. ve Usluel Y. (2005). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğrenme öğretme sürecine entegrasyonunda öğretmenlerin durumu. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 4 (3), 109-113
- Deryakulu, D. (2005). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Eurasian Journal of Educational Research*, 19, 25-53
- Hebenstreit, J. (1989). Bilgisayarların eğitimde kullanılması (İngiltere ve Fransa örnekleri). (Çev. Akif Ergin) *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, (1), 156
- Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (2005). Tarihçesi. Ankara: Yazar
- Er, K. F. (2007). *İlköğretim bilgisayar dersi programına ilişkin öğretmen görüş ve beklentileri: bir durum çalışması, Çanakkale ili örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Erdoğan, M., Kurşun, E., Şişman, G.T., Saltan, F., Gök, A. ve Yıldız, İ. (2010). Sınıf yönetimi ve sınıf içi disiplin problemleri, nedenleri ve çözüm önerileri üzerine nitel bir araştırma: bilişim teknolojileri dersi örneği. *Kuramdan Uygulamaya Eğitim Bilimleri – Educational Sciences: Theory & Practice*, 10 (2), 853-891.
- Gülbahar, Y. (2008). Öğretim araç ve gereçleri. K. Selvi (Ed.) *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı içinde* (s. 85-126). Ankara: Anı Yayıncılık
- İlköğretim Genel Müdürlüğü (2006). İlköğretim bilgisayar dersi (1-8. Sınıflar) öğretim programı. Ankara: Yazar.
- İnceoğlu, M. M. (2004). Bilgisayar okur yazarlığı: öğretmenlikte kalite için küçük bir adım. *XIII. Eğitim Bilimleri Kurultayı*. Malatya: İnönü Üniversitesi
- İşman, A. (2002). Sakarya ili öğretmenlerinin eğitim teknolojileri yönündeki yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 1 (1), 72-91

- Kabakçı, I., Kurt, A. A. ve Yıldırım, Y. (2008). Bilgisayar öğretmenlerinin seçmeli bilişim teknolojileri öğretim programının uygunluğuna ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *International Educational Technology Conference*, 518-526
- Karal, H., Reisoğlu, İ. ve Günaydın, E. (2010). İlköğretim bilişim teknolojileri dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (38), 46-64
- Karal, H. ve Timuçin, E. (2010). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği bölümleri mezunların sorunları ve çözüm önerileri. Panel raporu. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice], 16 (2), 277-299
- Kaya, Z. (2006). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme* (İkinci baskı) Ankara: Pegem yayıncılık
- Kıyıcı, M. ve Kabakçı, I. (2006). BÖTE bölümü mezunu bilgisayar öğretmenlerinin ilk çalışma yıllarında karşılaştıkları sorunların belirlenmesi. *VI. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı Bildiri Kitapçığı*, 2, 997-1002
- Kocasaraç, H. (2003). Bilgisayarların öğretim alanında kullanımına ilişkin öğretmen yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 2 (3), 77-85
- Koroğlu, H., Başer, N. ve Keşan, C. (1999). Bilgisayar destekli matematik öğretimi yapabilecek öğretmen adaylarının yetiştirilmesi ve uygulamaların öğretim kurumlarına yansımaları üzerine bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1999, Mart.
- Küçüköğlü, A. (2008). Eğitim programı ve öğretim sürecinin tasarımı. K. Selvi (Ed.)*Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* içinde (s. 1-48). Ankara: Anı Yayıncılık
- Marmara Üniversitesi (2007). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği bölümü genel bilgiler*. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Web site: <http://aef.marmara.edu.tr/bolum/121208/sayfa/1386/genel-bilgiler> adresinden 20 Aralık 2011 tarihinde edinilmiştir.

- MEB (1993). *Milli eğitim bakanlığına bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarında bilgisayar laboratuvarlarının düzenlenmesi ve işletilmesi ile bilgisayar ve bilgisayar koordinatör öğretmenlerinin görevleri hakkında yönerge*. Tebliğler Dergisi, 2375. Ankara. (15 Mart, 1993)
- MEB (2002). *Okullarda bilgi teknolojileri uygulamalarına yönelik çalışmalar*. http://okulweb.meb.gov.tr/18/01/965671/belgeler/bde/bakanlik_okullarda_bilgi_teknolojileri.mht adresinden 27 Ekim 2011 tarihinde edinilmiştir.
- MEB (2003). İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html adresinden 27 Ekim 2011 tarihinde indirilmiştir.
- MEB (2006). Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Karar No. 347 Ankara.
- MEB (2009). *MEB 2010-2014 stratejik planı*. Ankara: Yazar
- MEB (2010a). Eğitimde FATİH Projesi. <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/site/index.php> adresinden 27 Ekim 2011 tarihinde edinilmiştir.
- MEB (2010b). Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Karar No. 75 Ankara.
- MEGEP (2007). MEB. Bilişim Teknolojileri Alanı. Ankara: Yazar
- Numanoğlu, G. ve Bayır, Ş. (2007). Bilgisayar öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 197-212
- Odabaşı, F. (1998). Bilgisayar Destekli Eğitim. (Ed: Y. Hoşcan) Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı
- Okay, A. (2007). *Bilgisayar öğretmenlerinin okulda karşılaştıkları sorunların belirlenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Balıkesir: B.A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü
- Orleans, M. (t.y.). Phenomenology. <http://hss.fullerton.edu/sociology/orleans/phenomenology.htm> adresinden 22 Aralık 2011 tarihinde edinilmiştir.
- Özoğul, P. (2006). *Bilgisayar öğretmenlerinin meslek yaşamlarında karşılaştıkları sorunlar: Eskişehir ili örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir

- Seferoğlu, S. S. (2001). Öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin kullanımıyla ilgili görüşleri. *International Educational Technology Conference*, 334-350
- Seferoğlu, S. S. ve Akbıyık, C. (2007). Bilişim teknolojilerinin okullarda kullanımı: bilgisayar öğretmenlerinden beklentiler. *Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu içinde*. Bakü: Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi.
- Şenel, H. C. ve Seferoğlu, S. S. (2009). Avrupa bilgisayar yetkinlik sertifikalar (ecd1): Türkiye'deki uygulamalar. *Akademik Bilişim'09 – XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 395-402. Şanlıurfa: Harran Üniversitesi
- Topuz, A. C. (2010). *Bilgisayar öğretmenlerinin meslek hayatında karşılaştıkları sorunlara yönelik nitel bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul
- TÜBİDER (2011). *Fırsatları arttırma ve teknolojiyi iyileştirme hareketi (fatih) projesi*. <http://www.tubider.org.tr/component/content/article/3-sicak-haber/154-fatihprojesi.html> adresinden 1 Kasım 2011 tarihinde edinilmiştir.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (7. baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2007). Sınıf öğretmeni yetiştirmede sınıf öğretmeni eğitimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27 (1), 155-167
- YÖK (1998). *Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden yapılandırılması raporu*. Ankara. (Mart, 1998).

Ek-1 İl Millî Eğitim Müdürlüğü İzin Belgesi

13.09.2011- 27081

Sayı : B.08.4.MEM.0.07.20.02-605.01/
Konu : Yüksek Lisans Tez Projesi
Araştırma ve Uygulanması

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)
ANTALYA

İlgi : Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 18.07.2011 tarihli
ve B.30.2.AKD.0.72.0200-302.08.01-4025 sayılı yazıları.

İlgi yazınızda sözü edilen, Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri
Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Yüksek Lisans Programı öğrencisi Güldehan
Medina YEŞİLTEPE'nin "Bilgisim Teknolojileri Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Sorunları ve Çözümleri"
Bu Sorunların Nedenleri ve Çözüm Önerileri" konulu yüksek lisans tez araştırma ve
uygulanması, ilminizde ekli listede adı geçen ilköğretim okullarında uygulama ile ilgili işte
"Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Uygulama
Araştırma Desreği ve Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi" gereğince, Müdürlüğümüzün
inceleme komisyonu tarafından değerlendirilerek uygun görülmüş olup, Müdürlüğümüzün
12.09.2011 tarihli ve 26882 sayılı onayı ve uygulanacak okul listesi Müdürlüğümüzce
Mühürlenerek ekte gönderilmiştir.

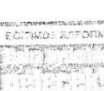
Bakanlığımızın ilgili yönergesi gereği ve Yönerge de belirtilen EK-1 taahhünamesi
doğrultusunda araştırmanın bitiminde sonuç raporunun iki örneğinin CD ortamında
Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Veli KAYA
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER:

- 1-Onay(1 adet)
- 2-Okul Listesi(4 adet)

	<p>Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. Bilgi için: M.E.SAHİN Şb. Müd. Telefon: (0 242) 238 60 00 (pbx) Faks : (0 242) 238 61 11 E-posta: antalyamem@meb.gov.tr projeler07@meb.gov.tr</p>	 www.egitim.gov.tr	 www.akdenizuni.edu.tr		
---	---	--	--	---	---

Ek-2 Valilik Olur Belgesi

12.09.2011 26882

Sayı : B.08.4.MEM.0.07.20.02-605.01/

Konu : Anket Uygulaması

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ANTALYA

Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Yüksek Lisans Programı öğrencisi Gülden Mediha Yeşiltepe'nin, "Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Sorunları, Bu Sorunların Nedenleri ve Çözüm Önerileri" başlıklı tez çalışması ile ilgili, ekte listede adı geçen 3 Merkez İlçeden (Muratpaşa, Konyaaltı ve Kepez) toplam 18 tane ilköğretim okullarında Bilişim Teknolojileri Öğretmeni annelerine uygulama isteği ile ilgili 18.07.2011 tarihli ve 11563 sayılı yazıları, ekinde gönderilen araştırma uygulaması anket formlar, İl Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme Komisyonumuz tarafından, 08.09.2011 tarihinde toplanarak "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi" esaslarına uygun olduğuna tespit edilmiştir.

Komisyonumuzca söz konusu, tez çalışması veri toplama aracı, görüşme format uygulamalarının 3 Merkez İlçede (Muratpaşa, Konyaaltı ve Kepez) toplam 18 ilköğretim okullarında kadrolu ve sözleşmeli bilgisayar öğretmenlerine Okul Müdürlüğünün bilgisi dahilinde, ilgili Yönergeye göre, çalışma takvimi doğrultusunda eğitim-öğretimi aksatmadan yapılması uygun görülmüş olup,

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Valilik Makamının 25.01.2007 tarih ve 271 sayılı inza yetki devrine göre olurlarınıza arz ederim.

Mehmet Emin ŞAHİN
Müdür a.
Şube Müdürü

OLUR

12/09/2011

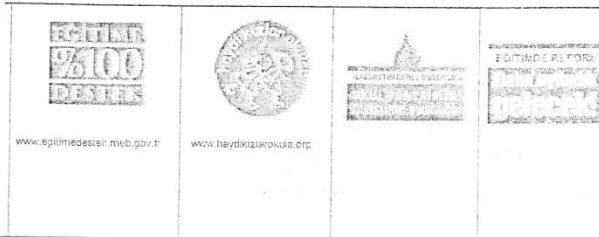
Hami DORUL

Vali a.

İl Millî Eğitim Müdürü V.

Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Soğuksu Mah. Hamidiye Cad.
Bilgi için: M.E.ŞAHİN Şb. Müd.
Telefon: (0 242) 238 60 00 (pbx)
Faks : (0 242) 238 61 11
E-posta: antalyamem@meb.gov.tr
projeler07@meb.gov.tr

Ek-3 Okulların Listesi

ÇALIŞILACAK OKULLARIN LİSTESİ

Muratpaşa

Atatürk İlköğretim Okulu
 Basöğretmen Atatürk İlköğretim Okulu
 Hacı Hafize Hakkı Saygan İlköğretim Okulu
 Dumlupınar İlköğretim Okulu
 Nadire Konuk İlköğretim Okulu
 Artbirlik İlköğretim Okulu
 Hamim Ömer Çağırın İlköğretim Okulu

Kepez

Alaeddin Keykubat İlköğretim Okulu
 Aslanlar İlköğretim Okulu
 Ayşe Ahmet Armacı İlköğretim Okulu
 Mustafa Adıyaman İlköğretim Okulu
 Şahinevler İlköğretim Okulu
 Ünsal İlköğretim Okulu

Konyaaltı

Bedriye Bileydi İlköğretim Okulu
 Dr. Cahit Ünver İlköğretim Okulu
 Gazi Mustafa Kemal İlköğretim Okulu
 Konyaaltı İlköğretim Okulu
 Leyla Kahraman Sevim Ertentu İlköğretim Okulu
 Z. Marsel Z. Denizhan Öner İlköğretim Okulu

Mehmet Emin ŞARIN
 Millî Eğitim Şube Müdürü
 ANTALYA

Ek-4 Öğretmen Görüşme Formu

Görüşme Tarihi:

Görüşme Yeri:

Görüşme Saati:

Okulun Bulunduğu İlçe:

Bu çalışma, ilköğretim okullarında görev yapmakta olan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin meslek hayatlarında karşılaştıkları sorunları ve bu sorunların nedenlerini, öğretmen görüşlerini dikkate alarak belirlemek ve bu sorunların çözümüne yönelik çözüm önerilerini ortaya koymak amacı ile yapılmaktadır.

Birinci bölümde, kendinizle ilgili kişisel bilgiler, ikinci bölümde kişisel-mesleki, öğretim, teknik ve okul kültürü-yönetim alanlarında yaşadığınız problemleri, bu problemlerin nedenlerini ve çözüm için önerilerinizi belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır.

Araştırmada toplanan bilgiler, araştırma dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır. Adınız ve vermiş olduğunuz bilgiler gizli tutulacak, görüşme esnasında söyledikleriniz üçüncü kişilere aktarılmayacaktır. Eğer sizin için bir sakıncası yoksa konuşmalarımızı ses kayıt cihazına kaydetmek istiyorum. Soruları içtenlikle yanıtlamanız araştırmanın güvenilirliği ve istenen sonuca ulaşılabilmesi açısından önemlidir. Gösterdiğiniz ilgi ve katkıdan dolayı teşekkür ederim

Gülden Mediha YEŞİLTEPE

Bilişim Teknolojileri Öğretmeni

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı

guldenyesiltepe@yahoo.com

A. Kişisel Bilgi Soruları:

1. Cinsiyet: () Kadın () Erkek
2. Mezun olduğunuz fakülte:
3. Mezun olduğunuz bölüm:
4. Kaç yıldır bilişim teknolojileri öğretmeni olarak çalışıyorsunuz?:
5. Kaç yıldır bu okulda çalışıyorsunuz?:
6. Bu Okula Gelme Nedeniniz? (tayin, kendi isteği...vb):
7. Çalıştığınız okulun öğrenci profilini ve öğretmen profilini kısaca anlatır mısınız?
8. Bilişim teknolojileri alanında yüksek lisans/doktora eğitimi aldınız mı?

B. Görüşme Soruları:

B.1. Kişisel – Mesleki Alan

1. Üniversitede almış olduğunuz öğretmenlik eğitiminin, meslek hayatınızda kullanmakta olduğunuz;
 - a) Konu alan bilgisi açısından katkısını değerlendirir misiniz?
 - b) Öğretim uygulamaları (sınıf yönetimi, planlama, ölçme-değerlendirme, materyal geliştirme, yöntem-teknikler) açısından katkısını değerlendirir misiniz?
 - c) Güncel gelişmeleri takip edebilme açısından katkısını değerlendirir misiniz?
2. Lisans eğitim programlarındaki konu alan bilgisi, öğretim uygulamaları ve genel kültür alanlarına yönelik dersleri değerlendirir misiniz?
3. Öğretmenliğe başladığınızdan beri;
 - a) Hizmet içi eğitim faaliyetlerine ne düzeyde katılıyorsunuz? Neden? Mesleki gelişiminize katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz?
 - b) Hangi alanlarda hizmet içi eğitime gereksinim duymaktasınız? Bunların nasıl yürütülmesini isterdiniz (online/yüz yüze/karma)?
4. Ders yükünüz hakkında neler düşünüyorsunuz?
5. a) Kendinizi geliştirmek için bilgisayar alanındaki gelişmeleri ne düzeyde takip ediyorsunuz?
 - b) Düzenli olarak takip ettiğiniz yayınlardan/sitelerden örnek verir misiniz?
 - c) Düzenli olarak takip ettiğiniz forum, blog, facebook alanı vb. sosyal ağlar var mı?
6. Bilişim teknolojileri dersi kapsamında yapmış olduğunuz uygulamalar sizi;
 - a) Fiziksel olarak nasıl etkilemektedir? Neden?
 - b) Psikolojik olarak nasıl etkilemektedir? Neden?

7. Öğretmenlik mesleği, mesleki beklentilerinize ne düzeyde cevap vermektedir? Beklediğiniz düzeyde olması için neler önerebilirsiniz?

B.2. Öğretim Alanı

1. İlköğretim Bilişim Teknolojileri Dersi öğretim programının;
 - a) amaçlar ve kazanımlar açısından
 - b) öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri açısından
 - c) ders saati açısından
 - d) sınıf ortamı açısından uygulanabilirliği konusunda neler düşünüyorsunuz?
2. İlköğretim Bilişim Teknolojileri ders kitaplarını öğrenci kazanımları açısından nasıl değerlendirirsiniz?
3. Dersi işlerken ne tür öğrenme ve öğretme yöntemlerini ve yaklaşımlarını kullanıyorsunuz? Örnek bir ders işlenişini anlatabilir misiniz? Bu konu ile ilgili karşılaştığınız güçlükler varsa bunları anlatır mısınız? Bunların üstesinden gelmek için neler yapıyorsunuz?
4. Ders süresince karşılaştığınız sınıf içi disiplin problemleri nelerdir? Bu problemlerin temel nedenleri neler olabilir? Bu problemleri nasıl çözüyorsunuz?
5. Öğrencilerin kazanımlarını test etmeye yönelik ne tür ölçme ve değerlendirme yöntemleri kullanıyorsunuz? Bu süreçte karşılaştığınız herhangi bir sorun var mı? Eğer varsa bu sorunları anlatır mısınız?
6. İhtiyaç duyduğunuzda mevcut olanakları kullanarak özgün materyaller tasarlama konusunda kendinizi değerlendirir misiniz?
7. Öğretim sürecine yönelik olarak karşılaştığınız olduğunuz problemler (öğretimin planlanması, materyal tasarımı ve ölçme-değerlendirme) ile ilgili çözüm önerileriniz nelerdir?

B.3. Teknik Alan

1. a) BT sınıfının alt yapı olanaklarını (araç-gereç ve donanım) bilgisayar öğretimi açısından değerlendirir misiniz?
- b) BT sınıfındaki bilgisayarların yazılımlarını, ders içi bilgisayar öğretimi açısından değerlendirir misiniz?
- c) BT sınıfındaki bilgisayarların donanımlarını günümüz teknolojisi bakımından değerlendirir misiniz?

2. Öğrencilerin BT sınıfındaki oturma düzeni ve bilgisayar yerleşim planı hakkında ne düşünüyorsunuz?
Bu oturma düzeninin / bilgisayar yerleşim planının ders işlerken size olumlu ya da olumsuz yönleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
3. BT sınıfındaki bilgisayar sayısının sınıf mevcudu açısından yeterliliği hakkında neler düşünüyorsunuz?
4. BT sınıfındaki internet bağlantısının yeterliliği hakkında ne düşünüyorsunuz?
5. BT sınıflarında karşılaştığınız teknik sorunları çözmek için nasıl bir yol izliyorsunuz?

B.4. Okul Kültürü ve Yönetim

1. Okulda öğretmenlik göreviniz dışında ne gibi sorumluluklarınız vardır (nöbet, veli görüşmeleri, bilişim teknolojileri etkinlikleri vs.)?
2. Kurum içerisindeki görev tanımınızı yapabilir misiniz? Bilişim teknolojileri öğretmenliği mesleki olarak okulunuzda nasıl algılanmaktadır? Neden?
3. Okul yönetimi tarafından nasıl algılanıyorsunuz?
 - a) Diğer branş öğretmenleri tarafından nasıl algılanıyorsunuz?
 - b) Öğrenciler tarafından nasıl algılanıyorsunuz?
 - c) Velilerin size bakış açısı hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Okul içerisindeki görev tanımınızın daha net olabilmesi için neler yapılmalıdır?
5. Yazılım/donanım güncellenmesi, ihtiyaç duyulan araçların temini gibi konularda okul yönetiminin tutumunu nasıl değerlendirirsiniz?

Bunların dışında yaşadığınız mesleki problemler var mıdır? Ya da önerileriniz nelerdir?

Katılımınız için teşekkürler.

Ö Z G E Ç M İ Ş

Adı ve SOYADI : Gülden Mediha YEŞİLTEPE

Doğum Tarihi ve Yeri : 13.08.1984 Antakya/HATAY

Medeni Durumu : Evli

Eğitim Durumu

Mezun Olduğu Lise : Hatay Anadolu Meslek Lisesi

Lisans Diploması : Zonguldak Karaelmas Üniversitesi

Yüksek lisans Diploması: Akdeniz Üniversitesi

Tez Konusu : İlköğretim Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Sorunları, Bu Sorunların Nedenleri ve Çözüm Önerileri

Yabancı Dil / Diller : İngilizce

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : İstiklal İlköğretim Okulu

Adres : Zerdalilik Mah. Değirmenönü Cad.

Tel. no : 0242 3217844